

RoLD in ACTION 2022

TRANSPARENCY
Smart Police

INTEGRITY
New Me:
New Opportunity

JUSTICE

Policy Innovation Lab
for Sustainable
Waste Management

ESG

โครงการปฏิรูปหลักนิติธรรมอย่างเป็นรูปธรรม
โครงการนำร่องซึ่งเป็นผลผลิตจากความคิดริเริ่มของกลุ่มเครือข่ายผู้บริหารและผู้นำรุ่นใหม่
หลักสูตร **ROLD EXECUTIVE PROGRAM 2022**

RoLD in ACTION 2022

โครงการปฏิรูปหลักนิติธรรมอย่างเป็นรูปธรรม
โครงการนำร่องซึ่งเป็นผลผลิตจากความคิดริเริ่ม
ของกลุ่มเครือข่ายผู้บริหารและผู้นำรุ่นใหม่
หลักสูตร **RoLD Program 2022**

คำนำ

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน) หรือ Thailand Institute of Justice (TIJ) ในฐานะสมาชิกของสถาบันในเครือข่ายแผนงานสหประชาชาติด้านการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา (United Nations Crime Prevention and Criminal Justice Programme Network of Institutes: PNIs) แห่งแรกและแห่งเดียวในอาเซียน มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประเทศไทยและอาเซียนในกรอบความร่วมมือกับสหประชาชาติด้านการป้องกันอาชญากรรม

กระบวนการยุติธรรมทางอาญา รวมไปถึงการส่งเสริมด้านหลักนิติธรรมและการพัฒนาที่ยั่งยืนให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่ 16 ของ “วาระการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ” (Goal 16 of Sustainable Development Goals) ภายใต้วิสัยทัศน์ในการเป็น “ผู้ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลง (Promoter of Change) ด้านการยกระดับกระบวนการยุติธรรมและเชื่อมโยงหลักนิติธรรมกับการพัฒนาที่ยั่งยืนในประเทศไทย อาเซียน และระดับสากล”

TIJ ตระหนักว่า “องค์ความรู้” สามารถเชื่อมโยง “คน” ให้กลายเป็นพลัง “เครือข่าย” แห่งการเปลี่ยนแปลงสร้างสรรค์ได้ จึงร่วมมือกับ Institute for Global Law and Policy (IGLP) แห่งคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด พัฒนาหลักสูตรอบรมสำหรับผู้บริหารด้านหลักนิติธรรมและการพัฒนา (The TIJ Executive Program on the Rule of Law and Development Program หรือ RoLD Program เพื่อสร้างเครือข่ายผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เข้าใจและสามารถนำหลักนิติธรรมไปปฏิบัติใช้จริง

โครงสร้างของหลักสูตรนี้ได้มีการออกแบบให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย ที่สำคัญคือ “โครงการปฏิรูปหลักนิติธรรมอย่างเป็นรูปธรรม” (RoLD in Action) ที่มุ่งหยิบยกประเด็นปัญหาในสังคมมาศึกษาและวิเคราะห์ผ่านมุมมองของ “หลักนิติธรรม” ซึ่งมีได้จำกัดเพียงในบริบทของกฎหมายเท่านั้น

RoLD Program ได้สร้างเครือข่ายผู้นำรุ่นใหม่จากปี 2560-2565 จำนวน 5 รุ่น ที่พร้อมขับเคลื่อนประเด็นทางสังคมผ่านโครงการ RoLD in Action ซึ่งให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์และออกแบบแนวทางการแก้ไขปัญหาในสังคมด้วยวิธีการหรือนวัตกรรมใหม่ๆ โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาอย่างแท้จริง

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผู้ติดตามเนื้อหา RoLD in Action ฉบับนี้ จะได้รับประโยชน์จากการวิเคราะห์ปัญหาสังคมในองค์รวม และเห็นว่าการมองปัญหาผ่านเลนส์ของหลักนิติธรรมจะเป็นประโยชน์สำหรับการหาทางออกของปัญหาได้ รวมทั้งคาดหวังว่าจะเป็นแรงบันดาลใจให้ภาคส่วนต่าง ๆ ในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อผลักดันและแก้ไขปัญหาสังคมให้เกิดขึ้นจริงอย่างเป็นรูปธรรม

เพราะเราเชื่อว่า...

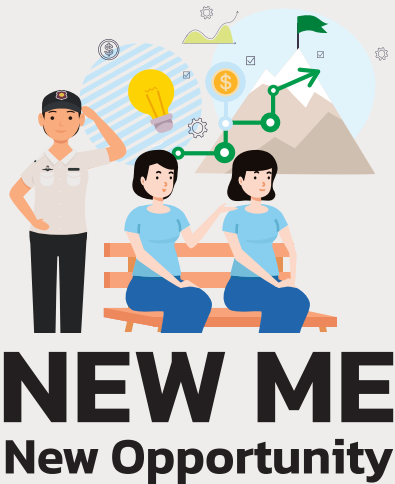
หลักนิติธรรมที่ดีไม่มีขาย หากอยากได้ต้องร่วมสร้าง
Justice is Everyone's Matter

ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.กิตติพงษ์ กิตยารักษ์

ผู้อำนวยการหลักสูตร RoLD Program II:
ที่ปรึกษาสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย

SMART POLICE

NEW ME New Opportunity

POLICY INNOVATION LAB FOR SUSTAINABLE Waste Management

บทนำ

ในปี 2565 นี้ ผู้เข้าร่วมหลักสูตรอบรมสำหรับผู้บริหาร ด้านหลักนิติธรรมและการพัฒนา หรือ “RoLD 2022: Beyond Leadership” ได้ดำเนินโครงการปฏิรูปหลักนิติธรรมอย่างเป็นรูปธรรม หรือ RoLD in Action เพื่อขับเคลื่อนประเด็นทางสังคมในหลายมิติ โดยให้ความสำคัญกับการรับฟังและนำเสียงของประชาชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาประกอบารวิเคราะห์และออกแบบแนวทางการแก้ไขปัญหาในสังคม โดยมีประเด็นสำคัญดังนี้

1. Smart Police โครงการนำร่องพัฒนาระบบกล้องวงจรปิด (CCTV) ด้วยเทคโนโลยี Machine Learning เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในพื้นที่ฉะเชิงเทรา โดยใช้พื้นที่สถานีตำรวจภูธรแสนภูดาชเป็นศูนย์ประสานงานและเชื่อมโยงฐานข้อมูลกล้องวงจรปิดจากทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา และใช้เทคโนโลยี Machine Learning มาฝึกฝนเพื่อช่วยวิเคราะห์ข้อมูลบนเครือข่ายกล้องวงจรปิด ตรวจสอบจับผู้ต้องสงสัย ยานพาหนะต้องสงสัย

อาวุธ และเหตุฉุกเฉิน ซึ่งจะแจ้งเตือนผ่านระบบเฝ้าระวัง (SOS) ไปยังห้องควบคุม ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถไปถึงสถานที่เกิดเหตุได้รวดเร็วขึ้นและติดตามจับคนร้าย มาดำเนินคดีได้อย่างทันท่วงที โดยดำเนินการภายใต้ความร่วมมือจากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคชุมชน และประชาชนในพื้นที่ เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง

2. New Me: New Opportunity มุ่งต่อยอดการทำงานของโอกาสสถานภายใต้โครงการจัดตั้งศูนย์เตรียมการปลดปล่อยเรือนจำชั่วคราว กลางเวียง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อพัฒนากิจกรรมและกระบวนการนำร่องของศูนย์เตรียมพร้อมก่อนปล่อยตัวผู้ต้องขังหญิง (Re-entry Center) ให้ครบวงจรมากขึ้น โดยนำเครื่องมือ Design Thinking เข้ามาทำการศึกษาและรับฟังความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งพบข้อท้าทายในการกลับสู่สังคมหลายประการ จึงได้ลงพื้นที่และออกแบบกิจกรรม

ที่นำเสนอเครื่องมือและกระบวนการที่เน้นการพัฒนา เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับผู้ต้องขังหญิงแบบเฉพาะรายบุคคล รวมถึงการสร้างระบบนิเวศให้สนับสนุนด้านการจ้างงาน เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและความเข้าใจร่วมกับภาคสังคม เอกชน และธุรกิจ อันจะนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้พ้นโทษและเป็นกลไกที่จะช่วยลดอัตราการกระทำผิดซ้ำอย่างยั่งยืน

3. Policy Innovation Lab for Sustainable Waste Management ห้องทดลองนวัตกรรมเชิงนโยบาย : กรณีศึกษาการจัดการขยะกรุงเทพฯ อย่างยั่งยืน โครงการพัฒนาห้องปฏิบัติการเชิงนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาการจัดการขยะในพื้นที่กรุงเทพฯ โดยประยุกต์ใช้กระบวนการคิดเชิงระบบเพื่อระบุจุดคานงัดคานงัดในโครงสร้างของระบบงาน และประยุกต์ใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อทำความเข้าใจปัญหาจากมุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ทุกภาคส่วน ทำให้สังเคราะห์บทเรียนได้ว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนโยบายสาธารณะที่น่าจะสามารถจัดการขยะในพื้นที่กรุงเทพฯ ได้อย่างยั่งยืนโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ได้แก่ 1) มุ่งจัดการปัญหาในกระบวนการระยะต้นน้ำ 2) สร้างแรงจูงใจให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในระยะยาว 3) ใช้ทรัพยากรที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติตามนโยบายในทุกบริบท ทำให้ขยายผลได้ และ 4) ไม่สร้างภาระให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและไม่ก่อปัญหาอื่นขึ้นมาแทน

ความมุ่งหมายของการจัดทำการศึกษาเหล่านี้ มิใช่เป็นเพียงส่วนหนึ่งของหลักสูตร RoLD Program แต่มุ่งหวังและติดตามการขับเคลื่อนแนวทางแก้ไขปัญหาสังคมในประเด็นสังคมต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นจริงอย่างเป็นรูปธรรม นำไปสู่การพัฒนาสังคมคุณภาพและการพัฒนาที่ยั่งยืนสืบไป

สารบัญ

Smart Police

- 01 - สถานการณ์ปัจจุบัน สภาพปัญหา และที่มาของโครงการ
- 02 - แนวทางและกระบวนการดำเนินงาน
- 03 - การดำเนินงานและผลที่ได้รับ
- 04 - บทสรุปและการวางแผนต่อยอดเพื่อความยั่งยืน

8

10

16

17

35

New Me: New Opportunity

- 01 - สถานการณ์ปัจจุบัน สภาพปัญหา และที่มาของโครงการ
- 02 - หลักการและแนวทางการดำเนินงาน
- 03 - การดำเนินงานและผลที่ได้รับ
- 04 - บทสรุปและการวางแผนต่อยอดเพื่อความยั่งยืน

38

40

48

51

75

Policy Innovation Lab for Sustainable Waste Management

- 01 - สถานการณ์ปัจจุบัน สภาพปัญหา และที่มาของโครงการ
- 02 - แนวทางและกระบวนการศึกษา
- 03 - การดำเนินงานและผลที่ได้รับ
- 04 - บทสรุปผลและการวางแผนต่อยอดเพื่อความยั่งยืน

88

90

96

98

123

1

GROUP

• TRANSPARENCY •

SMART POLICE

โครงการนำร่องพัฒนาระบบกล้อง CCTV
ด้วยเทคโนโลยี Machine Learning
เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกัน
และปราบปรามอาชญากรรมในพื้นที่
จะเขียงเทรา

“ปัจจุบันปัญหาอาชญากรรมยังคงเป็นเรื่องใกล้ตัวทุกคน และมีแนวโน้มรุนแรงขึ้น ขณะที่สิ่งที่ทำให้ประชาชนรู้สึกปลอดภัย และอุ่นใจในชีวิตและทรัพย์สินกลับมีไม่เพียงพอ”

“หลายปีมานี้ เราคงได้ยินถึงเรื่องเทคโนโลยี**อัจฉริยะ** หรือ AI กันบ่อยขึ้น ซึ่งเบื้องหลังของสิ่งที่ทำให้ AI มีความฉลาดอัจฉริยะอย่างที่เราเห็นนั้น ก็คือ Machine Learning ซึ่งเป็นเสมือนสมองของ AI นั่นเอง”

“ด้วยความสำคัญของจะเขียงเทรา ในฐานะเมือง**อัจฉริยะ** ในบริบทของ EEC ที่ได้รับการวางบทบาทให้เป็นเมืองนำอยู่ นำเที่ยว นำลงทุน... ทีม RoLD 2022 กลุ่ม T (Transparency) จึงคิดโครงการ “Smart Police” เพื่อขับเคลื่อนให้จังหวัดจะเขียงเทรา เป็นต้นแบบเมืองแห่งความปลอดภัย โดยนำร่องพัฒนาระบบ CCTV ผ่านเทคโนโลยี Machine Learning และความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในพื้นที่เทศบาลตำบลแสนภูดาษ จังหวัดจะเขียงเทรา ก่อนขยายผลต่อไปในอนาคต”

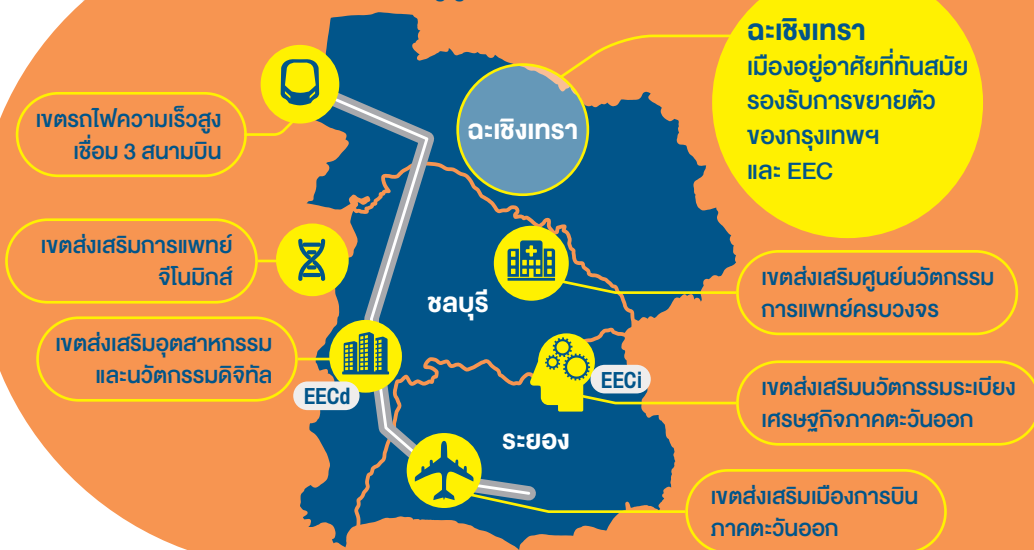
01 - สถานการณ์ปัจจุบัน สภาพปัญหา และที่มา ของโครงการ

ทำไมต้องเลือกพื้นที่ EEC

เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) เป็นต้นแบบการพัฒนาพื้นที่เชิงยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจที่มีมูลค่าการลงทุนอย่างมหาศาล ทั้งสาธารณูปโภคพื้นฐานและอุตสาหกรรมรองรับการเข้ามาลงทุนของผู้ประกอบการ และการขับเคลื่อนสู่เศรษฐกิจฐานบริการและดิจิทัล เพื่อยกระดับประเทศไทยไปสู่ประเทศกลุ่มรายได้สูงตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (ปี 2560-2579)

“ฉะเชิงเทรา” เป็น 1 ใน 3 จังหวัดใน EEC ตามพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 และได้รับคัดเลือกจากคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกให้เป็น “พื้นที่เมืองใหม่สำหรับการอยู่อาศัย”

“ฉะเชิงเทรา” ประตูสู่ EEC

ฉะเชิงเทรายังได้คัดเลือกให้เป็นพื้นที่นำร่องพัฒนาเป็นเมืองอัจฉริยะ (Smart City) รองรับการขยายตัวของกรุงเทพฯ ตอบโจทย์การเป็นเมืองใหม่สำหรับการอยู่อาศัยที่ทันสมัยระดับสากล ด้วยความพร้อมของจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดฉะเชิงเทรา จึงได้ผนึกกำลังร่วมกับสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (Depa) และกลุ่มความร่วมมือจัดงานเปิดตัว “PADRIEW INNOVATION WEEK PRESENT EEC X SMART CITY” ระหว่างวันที่ 2-4 เมษายน 2564 ซึ่งแสดงถึงพลังแห่งความพร้อมในการหนุนเสริมบทบาทของทุกหน่วยงานให้ร่วมกันขับเคลื่อนแผนพัฒนาเมืองและโครงสร้างพื้นฐานรองรับยุทธศาสตร์เมืองอัจฉริยะจังหวัดฉะเชิงเทรา และการขยายตัวของเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

นอกจากนี้ ยังได้กำหนดเป้าหมายเดินทางสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะครอบคลุมทั้งจังหวัด เริ่มนำร่องในพื้นที่ที่มีความพร้อมก่อน โดยกำหนดแผนการขยายเป้าหมาย Smart City ให้ครอบคลุม 7 ด้าน ตามนิยามของ depa

7 องค์ประกอบสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะ:

- 1 Smart Mobility → การสัญจรอัจฉริยะ
- 2 Smart Community → ชุมชนอัจฉริยะ
- 3 Smart Economy → เศรษฐกิจอัจฉริยะ
- 4 Smart Environment → สิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ
- 5 Smart Governance → การปกครองอัจฉริยะ
- 6 Smart Building → อาคารอัจฉริยะ
- 7 Smart Energy → พลังงานอัจฉริยะ

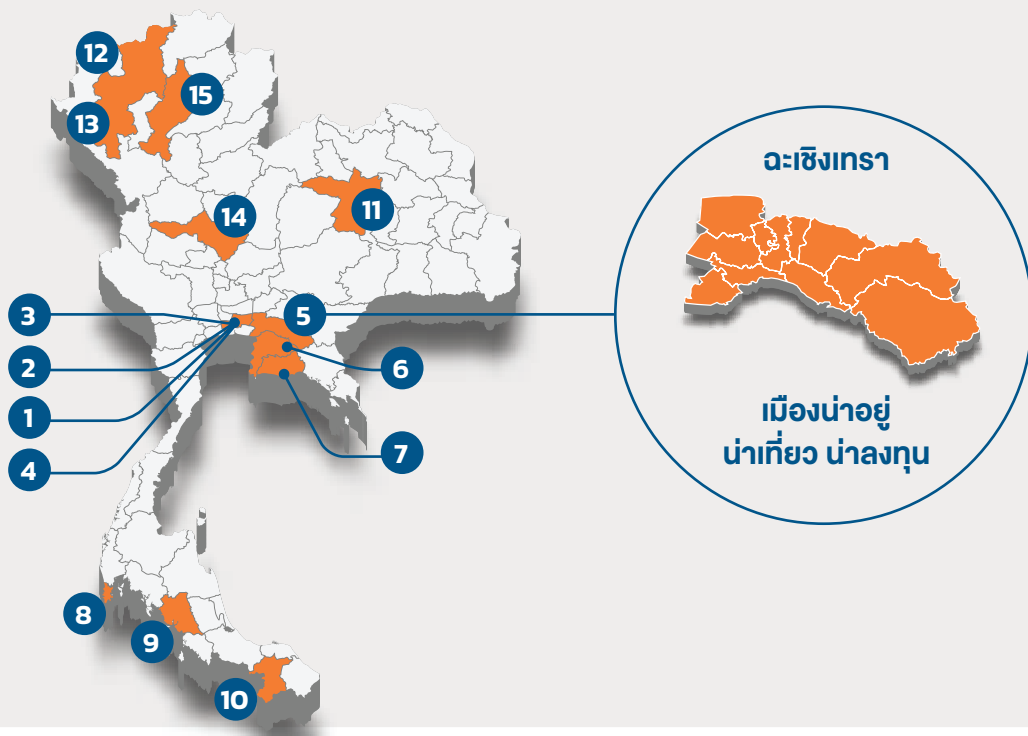

ฉะเชิงเทราเมืองอัจฉริยะ:

ด้วยต้นทุนความพร้อมของจังหวัด ผสมกับพลังขับเคลื่อนจากภาคีความร่วมมือ ทำให้เมื่อปลายปี 2564 ที่ผ่านมา ฉะเชิงเทราเป็น 1 ใน 15 เมือง ที่ได้รับการรับรอง เป็นเมืองอัจฉริยะอย่างเป็นทางการจากคณะกรรมการขับเคลื่อนและบริหารโครงการ เมืองอัจฉริยะ โดยกำหนดให้เป็น **“เมืองนำอยู่ นำเที่ยว นำลงทุน”**

“ฉะเชิงเทรา” เป็น 1 ใน 15 เมือง ที่ได้รับการประกาศตราสัญลักษณ์เมืองอัจฉริยะ:

จาก Smart Safety Zone สู่ Smart Police

ท่ามกลางการเจริญเติบโตของเมือง ย่อมนำมา ซึ่งการหลั่งไหลของผู้คนมากหน้าหลายตา ทั้งแรงงาน นักท่องเที่ยว และนักลงทุน ขณะเดียวกันสิ่งที่จะ อาจเกิดขึ้นตามมาก็คือ “ปัญหาอาชญากรรม” การพัฒนา ด้านความปลอดภัย หรือ Smart Living โดยเฉพาะ การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการป้องกัน คาดการณ์ และ แจ้งเตือนภัยล่วงหน้า เพื่อให้เมืองมีความปลอดภัยสูง และลดโอกาสการเกิดอาชญากรรม จึงนับเป็นปัจจัย พื้นฐานสำคัญในการขับเคลื่อนให้จังหวัดฉะเชิงเทรา “เป็นเมืองที่คนในพื้นที่สามารถพักอาศัยอยู่ได้ ด้วยความรู้สึกอุ่นใจในความปลอดภัย คนต่างถิ่นต่างแดน สนใจเข้ามาเที่ยวมาเยี่ยมเยือน และนักลงทุนทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติมีความมั่นใจที่จะเข้ามาลงทุน”

ที่ผ่านมา สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ดำเนิน โครงการ “Smart Safety Zone 4.0” ซึ่งเกิดจาก การผสมผสานแนวคิดเมืองอัจฉริยะเข้ากับแนวคิด การสร้างพื้นที่ปลอดภัย เป้าหมายสำคัญคือ

“การพัฒนารูปแบบวิธีการป้องกันอาชญากรรมเชิงรุก โดยใช้นวัตกรรมและยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง” อาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและนำเทคโนโลยี หรือนวัตกรรมต่าง ๆ ที่ทันสมัยมาใช้เป็นเครื่องมือ เพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและลดปัญหา อาชญากรรมในพื้นที่

ตัวอย่างความสำเร็จของโครงการนำร่องในระยะแรก เช่น “Smart Safety Zone 4.0 ปราจีนวนารมย์” ที่สามารถลดปัญหาอาชญากรรมได้จริงของสถานี ตำรวจภูธร เมืองปราจีนบุรี ผสมกับความสำคัญ ของฉะเชิงเทราในฐานะเมืองหน้าด่านของ EEC เป็นแรงบันดาลใจให้ทีม RoLD 2022 กลุ่ม T คิดต่อยอด โครงการขับเคลื่อนให้จังหวัดฉะเชิงเทราเป็นต้นแบบ เมืองแห่งความปลอดภัย หรือ “Smart Safety Zone” ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของผู้ว่าราชการจังหวัด ฉะเชิงเทรา จึงได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจาก หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาควิชาการในพื้นที่

จากการลงพื้นที่ในเบื้องต้น ทีมงานพบว่า ในจังหวัด ฉะเชิงเทรา มีกล้อง CCTV อยู่เป็นจำนวนมาก และ มีการนำระบบแจ้งเหตุฉุกเฉิน (SOS) ให้ประชาชนสามารถ แจ้งเหตุด่วนเหตุร้ายในพื้นที่ได้ แต่ขณะเดียวกันก็ยังมีอุปสรรคและข้อท้าทายหลายประการในการผลักดัน ให้ฉะเชิงเทราเป็น Smart Safety Zone

วัตถุประสงค์ของโครงการ

อุปสรรคและข้อท้าทาย

- 1 การรับรู้ของภาคประชาชนเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเมือง ให้เป็น Smart Safety Zone
- 2 ยังไม่เกิดเครือข่ายการพัฒนา Smart Safety Zone ที่มองเป้าหมาย และทิศทางเดียวกัน บางหน่วยงานยังทำงานซ้ำซ้อนกัน
- 3 ยังไม่มีการนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคดีอาชญากรรมมาใช้ตัดสินใจดำเนินการ และยังขาดการพัฒนากระบวนการข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน เพื่อพัฒนาจัดการ
- 4 สำนักงานตำรวจภูธร จังหวัดฉะเชิงเทรา และหน่วยงานในพื้นที่ได้ติดตั้งกล้อง CCTV จำนวนมาก แต่ยังไม่ได้เชื่อมต่อกันและนำมาใช้คาดการณ์การเกิดอาชญากรรม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ปริมาณอาชญากรรมยังคงอยู่หรือลดลงไม่มาก

- 1 เพื่อให้เกิดความร่วมมือด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย การป้องกันและ รักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่
- 2 เพื่อเป็นแนวทางบูรณาการทรัพยากรในการบริหารงานร่วมกัน ระหว่างหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกจังหวัดฉะเชิงเทรา
- 3 เพื่อสร้างแนวร่วมเครือข่ายภาคประชาชนในการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัย โดยคำนึงถึงบริบทและสภาพแวดล้อมของแต่ละพื้นที่
- 4 เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่สามารถหนุนเสริมการพัฒนาเมือง ให้เป็น Smart Living และทำให้ปริมาณอาชญากรรมลดลง
- 5 เพื่อสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ให้ภาคประชาชน และเติมเต็มความรู้ ให้ข้าราชการตำรวจในการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม
- 6 เพื่อร่วมพัฒนาระบบการเก็บรวบรวมข้อมูลผ่าน City Data Platform ในการติดตามสถานการณ์ข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับคดีอาชญากรรมเพื่อคาดการณ์ การสร้างความปลอดภัยให้กับจังหวัดฉะเชิงเทรา

โครงการนี้ จึงมุ่งหวังที่จะสร้างพื้นที่นำร่องความ ปลอดภัย เพื่อให้ประชาชนสามารถสัญจรบนถนน ตรอก ซอย และใช้พื้นที่สาธารณะได้อย่างปลอดภัย อยู่ในบ้านและที่พำนักได้อย่างอุ่นใจ ไม่ต้อง หวาดกลัวภัยอาชญากรรม ประชาชนมีทัศนคติที่ดี

และมีความเชื่อมั่นในการทำงานของตำรวจ มีความรู้สึก เป็นเจ้าของพื้นที่และเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกัน อาชญากรรมในลักษณะพันธมิตรในเชิงหุ้นส่วน ไม่ผลักภาระให้เป็นหน้าที่ของใครโดยลำพัง

อย่างไรก็ดี ด้วยข้อจำกัดด้านเวลา ทีม RoLD 2022 กลุ่ม T จึงเน้นโครงการนำร่องพัฒนาระบบ CCTV ผ่านเทคโนโลยี Machine Learning และความ ร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้ เจ้าหน้าที่ตำรวจในการตรวจสอบ ป้องกัน และปราบปราม

อาชญากรรมในพื้นที่เทศบาลตำบลแสนภูดาษ จังหวัด ฉะเชิงเทราเป็น “Smart Police” ที่ลดอาชญากรรม ได้อย่างเต็มศักยภาพ พร้อมนำไปขยายผลในพื้นที่ อื่น ๆ ของจังหวัดต่อไป

02 - แนวทาง และกระบวนการดำเนินงาน

โครงการนี้ได้ใช้กระบวนการ Design Thinking หรือการคิดเชิงออกแบบ โดยลงพื้นที่เพื่อทำความเข้าใจปัญหาและรับฟังความต้องการของคนในพื้นที่ จัดลำดับความสำคัญ และพัฒนารูปแบบวิธีการป้องกันอาชญากรรมในเชิงรุก เน้นใช้ “นวัตกรรม” และ “ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง” โดยมีกระบวนการดำเนินงาน 4 ส่วน ได้แก่ 1) การสำรวจสถานการณ์การป้องกันอาชญากรรม 2) การสื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมโดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง 3) การนำร่องพัฒนาระบบ CCTV ผ่านเทคโนโลยี Machine Learning ในพื้นที่เทศบาลตำบลแสนภูดาษ 4) การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภายในจังหวัดเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายในอนาคต

1

สำรวจสถานการณ์การป้องกันอาชญากรรม

2

สื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมโดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง

3

นำร่องพัฒนาระบบ CCTV ผ่านเทคโนโลยี Machine Learning ในพื้นที่เทศบาลตำบลแสนภูดาษ

4

สร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภายในจังหวัดเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายในอนาคต

03 - การดำเนินงาน และผลที่ได้รับ

1. สำรวจสถานการณ์การป้องกันอาชญากรรม

จากสถิติคดีอาชญากรรมในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราในช่วงปี 2562-2565 พบว่าในภาพรวมกลุ่มคดีความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหายมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะคดียาเสพติดยังคงเป็นปัญหาอาชญากรรมหลักที่พบมากที่สุด แม้ในปี 2565 จะมีแนวโน้มลดลงเมื่อเทียบกับ 3 ปีก่อนหน้า แต่ก็ยังเป็นสัดส่วนที่สูงเมื่อเทียบกับคดีอื่น ๆ ยิ่งกว่านั้นคือเมื่อมีการใช้ยาเสพติดก็ส่งผลให้เกิดปัญหาทางอาชญากรรมอื่น ๆ ตามมาด้วย ขณะที่กลุ่มคดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ และกลุ่มคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน แม้ในภาพรวมจะมีแนวโน้มลดลง แต่เมื่อแยกเป็นรายคดีในปี 2565 เทียบกับปี 2564 พบว่า คดีการทำร้ายร่างกาย คดีพยายามฆ่า คดีลักทรัพย์ และคดีขโมยทรัพย์ยังคงมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น (ดูรายละเอียดจากภาพด้านล่าง)

กลุ่มคดีความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย

ลำดับ	ประเภทความผิด	2562		2563		2564		2565		เปรียบเทียบคดี 2564/2565	
		คดี	คน	คดี	คน	คดี	คน	คดี	คน	จำนวนคดี	จำนวนผู้ต้องหา
1	ยาเสพติด	4,312	4,438	4,748	4,887	5,398	5,560	3,315	3,442	-2,083	-2,118
2	อาวุธปืน	158	264	402	401	234	274	417	419	183	145
3	การพนัน	457	1,025	867	1,490	1,881	2,366	4,368	4,696	2,487	2,330
4	ความผิดเกี่ยวกับวัสดุ สิ่งพิมพ์ ลามกอนาจาร	1	1	1	2	0	0	12	12	12	12
5	ความผิดเกี่ยวกับ พ.ร.บ. คนเข้าเมือง	328	336	336	395	234	249	1,320	1,331	1,086	1,082
6	ความผิดเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี	78	77	368	368	617	617	787	789	170	172
7	ความผิดเกี่ยวกับสถานบริการ	4	4	0	0	1	1	2	2	1	1
8	ความผิดเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	110	110	118	119	175	175	315	315	140	140
9	พ.ร.ก. การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินฯ	0	0	306	564	163	443	53	150	-110	-293
10	ฐานความผิดการพนันที่กระทำผ่านคอมพิวเตอร์	0	0	0	0	0	0	35	39	35	39
SUU		5,448	6,255	7,146	8,226	8,703	9,685	10,624	11,195	1,921	1,510

กลุ่มคดีความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ

ลำดับ	ประเภทความผิด	2562		2563		2564		2565		ผลการปฏิบัติ	
		เกิด	จับ	เกิด	จับ	เกิด	จับ	เกิด	จับ	คดีลดลง	% จับกุม
1	ฆ่าผู้อื่น	11	10	7	7	4	4	5	5	1	100
2	ทำร้ายผู้อื่นถึงแก่ความตาย	3	3	9	9	5	5	0	0	-5	100
3	พยายามฆ่า	13	11	29	27	12	12	20	20	8	94.60
4	ทำร้ายร่างกาย	145	141	105	102	31	31	68	68	37	97.99
5	หมิ่นประมาททำชำเรา	32	29	23	23	32	31	15	15	-17	96.10
6	อื่น ๆ	22	22	25	25	104	101	35	35	-69	98.39
รวม		226	216	198	193	188	184	143	143	-45	97.85

กลุ่มคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน

ลำดับ	ประเภทความผิด	2562		2563		2564		2565		ผลการปฏิบัติ	
		เกิด	จับ	เกิด	จับ	เกิด	จับ	เกิด	จับ	คดีลดลง	% จับกุม
1	ปล้นทรัพย์	0	0	1	1	0	0	0	0	0	100
2	ชิงทรัพย์	3	3	2	2	15	15	2	2	-13	100
3	ฉ้อโกงทรัพย์	3	3	4	4	6	6	6	6	0	100
4	ลักทรัพย์	229	180	144	125	179	165	189	187	10	98.94
5	กรรโชกทรัพย์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
6	ฉ้อโกง (เว้น พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์)	103	80	76	59	79	68	55	54	-24	98.18
7	ยักยอกทรัพย์	47	39	42	36	38	32	46	46	8	87.43
8	ทำให้เสียทรัพย์	135	130	75	75	40	40	28	28	-12	98.20
9	รับของโจร	13	13	10	10	15	15	10	10	-5	100
10	ลักพาเรียกค่าไถ่	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
11	วางเพลิง	3	3	1	1	5	5	3	3	-2	100
12	อื่น ๆ	60	54	67	65	53	52	43	43	-10	95.96
รวม		596	505	422	381	430	398	382	379	-48	97.87

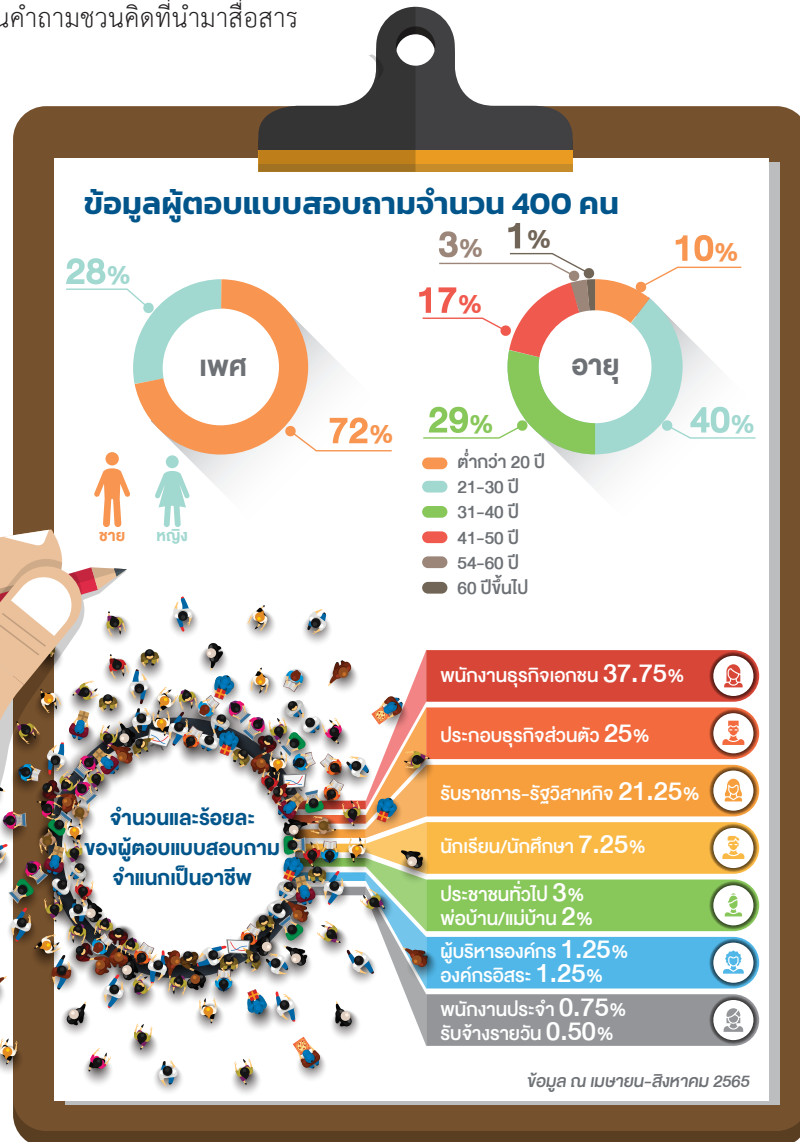
RoLD 2022 กลุ่ม T ได้ส่งทีมงานลงสำรวจปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อรับฟังข้อมูลและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ พบว่า แม้ในภาพรวมของสถิติอาชญากรรมจะมีทั้งคดีที่เพิ่มขึ้นและลดลง แต่เสียงสะท้อนจากประชาชนยังเห็นว่ายังมีปัญหาอาชญากรรมตั้งแต่ขนาดเล็กไปจนถึงขนาดใหญ่ ทำให้คนในพื้นที่รู้สึกไม่ปลอดภัยในการใช้ชีวิตประจำวัน หลายคนอยู่ในสภาวะหวาดระแวงภัยจากอาชญากรรม

ขณะที่ความต้องการด้านความปลอดภัยของประชาชนนั้นสอดคล้องกับแนวทางการขับเคลื่อนโครงการ Smart Safety Zone 4.0 เช่น การติดตั้งกล้องวงจรปิดให้มีคุณภาพ พัฒนาสายตรวจ ติดตั้งเสาแจ้งขอความช่วยเหลือ การปรับปรุงภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อม เช่น การซ่อมแซมถนน ทางเดินเท้า ไฟฟ้าแสงสว่าง การจัดระเบียบร้านค้าให้ดูสวยงามเป็นระเบียบเรียบร้อย รวมถึงการพัฒนาระบบการแจ้งเหตุเพื่อความเร็วในการแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดเหตุอาชญากรรม และที่สำคัญคือ การนำระบบอัจฉริยะมาใช้จัดการกับปัญหาได้อย่างรวดเร็ว ทันที

2. สื่อสารเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมโดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง

ทีมงาน RoLD 2022 นำโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ได้ดำเนินการสำรวจมุมมองความคิดเห็นจากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 400 คน ประกอบด้วย กลุ่มคนที่ทำงานในหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรอิสระ พ่อบ้านแม่บ้าน นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป ซึ่งถือว่าการครอบคลุมทั้งในส่วนของผู้กำหนดนโยบาย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน มีประเด็นคำถามชวนคิดที่นำมาสื่อสาร

เพื่อสร้างการมีส่วนร่วม 5 กิจกรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับบทบาทและการให้บริการของข้าราชการตำรวจในภาพรวมของจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยข้อมูลที่ได้จากการสำรวจเบื้องต้นนี้จะนำไปเป็นแนวทางในการออกแบบการบริการของข้าราชการตำรวจให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่มากขึ้น

5 กิจกรรมจากประเด็นคำถามชวนคิด

- กิจกรรมที่ 1** บทบาทและการให้บริการของข้าราชการตำรวจในภาพรวมของจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นอย่างไร
- กิจกรรมที่ 2** คุณลักษณะสำคัญของตำรวจในอุดมคติเป็นอย่างไร
- กิจกรรมที่ 3** หมายเหตุการพัฒนาการให้บริการของข้าราชการตำรวจต่อประชาชนควรเป็นอย่างไร (จัดลำดับความสำคัญ)
- กิจกรรมที่ 4** เทคโนโลยีอะไรบ้างที่สามารถช่วยในการพัฒนาการบริการของข้าราชการตำรวจ
- กิจกรรมที่ 5** วิธีการสร้างพลังเครือข่ายและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาเป็นอย่างไร

กิจกรรมที่ 1 บทบาทและการให้บริการของข้าราชการตำรวจในภาพรวมของจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นอย่างไร

ผลการสำรวจ

1) **ความถี่ในการเข้ารับบริการต่อปี** : ส่วนใหญ่มีความถี่ในการรับบริการของตำรวจในพื้นที่ 2-4 ครั้งต่อปี โดยเพศหญิงและเพศชายมีความถี่ใกล้เคียงกัน

2) **สถานการณ์ที่เกิดเหตุ** : กระทบด้านด้านการจราจรมากที่สุด ร้อยละ 64.2

3) **เหตุผลของการรับบริการ** : การรักษาความปลอดภัยและการปฏิบัติตามระเบียบกฎหมาย ร้อยละ 84.25

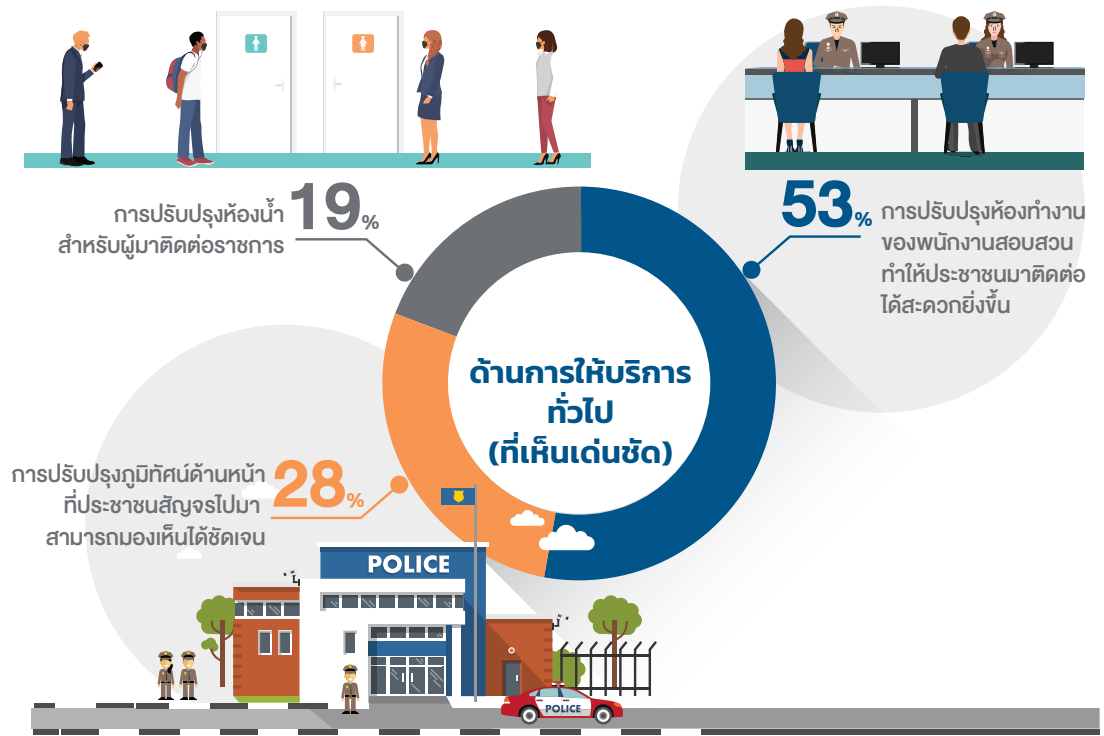
4) ประเภทของการบริการ: มี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้บริการทั่วไป (ที่มองเห็นได้ชัด) ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการป้องกันและปราบปราม และด้านการจราจร พบประเด็นที่น่าสนใจจากข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการให้บริการของตำรวจซึ่งส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับเรื่องของการนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นอันดับต้น ๆ เช่น ด้านบริการทั่วไป มีผู้ตอบว่า

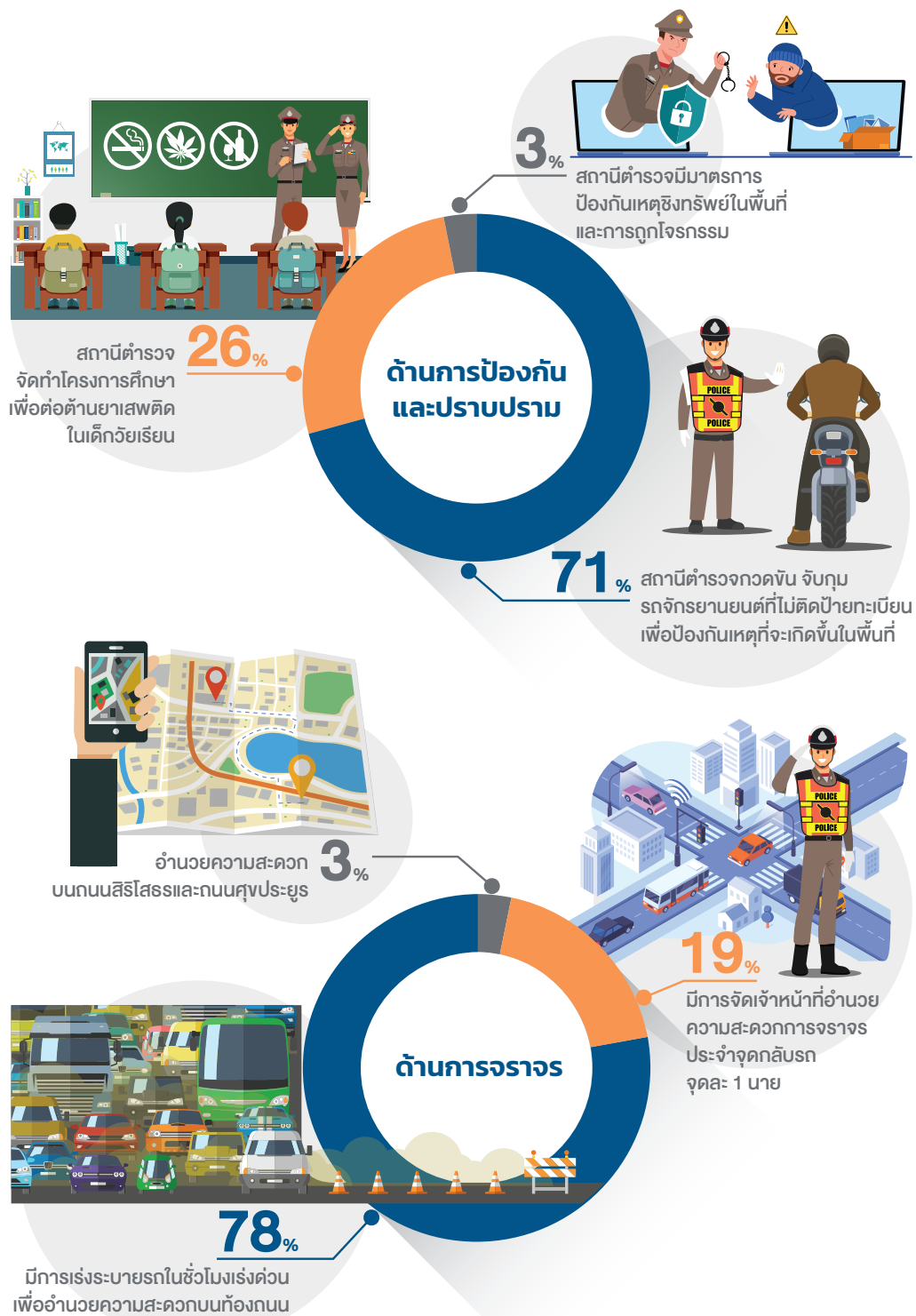
ควรมีแนวทางการให้บริการครบวงจร 221 คน ควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริการ 214 คน และควรมีการจัดบริการแบบ One Stop Service 214 คน และด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีผู้ตอบว่าควรมีการนำเทคโนโลยีมาติดตามผลการปฏิบัติหน้าที่ 257 คน มีความรวดเร็วในการมาดูแลสถานที่เกิดเหตุ 252 คน เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังได้มีการทำจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) 2 กลุ่ม คือ ผู้นำท้องถิ่นใน 15 ตำบล และกลุ่มขับเคลื่อนนโยบายมหภาค ซึ่งได้แก่ คณะกรรมการจังหวัด EEC เพื่อสอบถามข้อมูล

ในเชิงคุณภาพ รวมทั้งได้มีการระดมความคิดเห็นจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ หรือ Workshop (ได้ผลสรุปตามภาพหน้า 23-24)

กิจกรรมที่ 2 คุณลักษณะสำคัญของตำรวจในอุดมคติเป็นอย่างไร

สำหรับคุณลักษณะของตำรวจในอุดมคติได้นำข้อมูลจากการสำรวจมาพัฒนาเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของตำรวจ 10 ประการ โดยคุณลักษณะเด่น 3 อันดับแรกที่มีผู้เลือกสูงสุดจากการทำ Workshop ได้แก่ การเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยี การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรับผิดชอบ

กิจกรรมที่ 3 หมายความว่าพัฒนาการให้บริการของข้าราชการตำรวจต่อประชาชนควรเป็นอย่างไร

ด้านความคาดหวังในการพัฒนาการให้บริการของข้าราชการตำรวจ ข้อมูลจากผู้ตอบแบบสำรวจ และจากการ Workshop ให้ความสำคัญเป็นอันดับต้น ๆ กับเรื่องของการปฏิบัติการในเชิงรุก เช่น การป้องกันไม่ให้เกิดเหตุ การถ่ายทอดเทคโนโลยี การเพิ่มพูนความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่

กิจกรรมที่ 4 เทคโนโลยีอะไรบ้างที่สามารถช่วยในการพัฒนาการบริหารของข้าราชการตำรวจ

เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่สามารถนำมาช่วยพัฒนาการบริหารงานของตำรวจได้

- เข้าใจภาพรวมของ Smart City
- เพิ่มเติมกล้อง CCTV ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ และใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- รู้ทันภัยจาก Call Center
- เข้าถึงเทคโนโลยี
- นำเทคโนโลยีมาใช้ในการป้องกันอาชญากรรม
- รับแจ้งเหตุผ่าน Application
- พัฒนาโปรแกรม AI
- สร้างเครือข่ายเทคโนโลยี
- เพิ่มเครื่องมือในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ
- สร้างความร่วมมือกับภาคเอกชน
- คำนึงถึงผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

กิจกรรมที่ 5 วิธีการสร้างพลังเครือข่ายและ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาเป็นอย่างไร

ประเด็นที่ 1 ยุทธศาสตร์การพัฒนา (SDGs/ทิศทางพัฒนา)

TIJ	<ul style="list-style-type: none"> ● พร้อมสนับสนุนโครงการ RoLD in Action ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ● แลกเปลี่ยนความรู้ในการพัฒนาเมืองใหม่
สภ.แสนภูดาช สภ.เมือง ฉะเชิงเทรา สภ.บางคล้า สภ.บ้านโพธิ์	<ul style="list-style-type: none"> ● การให้ความรู้แก่ประชาชนในการป้องกันยาเสพติด ● การพัฒนา Smart City ● CCTV ประจำสถานี ● จัดหาอุปกรณ์ในการสนับสนุนการดำเนินงาน ● ปรับปรุงภูมิทัศน์ สภาพแวดล้อม ธรรมชาติ ● ร่วมมือกับหน่วยงานในพื้นที่ในการป้องกันเหตุและ สร้างความสะอาดยุติธรรมให้กับประชาชน

ประเด็นที่ 2 เครือข่ายและความร่วมมือ (Network/Corroboration/PPPs)

BlueTech City	<ul style="list-style-type: none"> ● แลกเปลี่ยนข้อมูลของกล้อง CCTV ของโรงงานกับหน่วยงานภายนอก
สภ.บางปะกง สภ.เมือง ฉะเชิงเทรา สภ.แสนภูดาช	<ul style="list-style-type: none"> ● ร่วมกับหน่วยงานอื่นในการป้องกันอาชญากรรม โดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ครอบคลุมทั้งอำเภอ ● ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทุกภาคส่วนให้มีความชัดเจนและต่อเนื่อง ● นำประชาชนเข้าบำบัดยาเสพติด ● การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างกล้อง CCTV ให้เป็นรูปแบบเดียวกัน ● มีคณะทำงานที่เกี่ยวข้องในการติดตั้งและดูแลกล้อง CCTV ● สร้างภาคีเครือข่ายและนำ App. มาใช้ในการประสานงาน

ประเด็นที่ 2 เครือข่ายและความร่วมมือ (Network/Corroboration/PPPs)

TIJ	<ul style="list-style-type: none"> ● เชื่อมโยงเครือข่าย RoLD เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ
TKK	<ul style="list-style-type: none"> ● ดึงเครือข่ายอื่นเข้ามาเป็นภาคีเครือข่าย
อปท.	<ul style="list-style-type: none"> ● พร้อมเป็นเครือข่ายในการขับเคลื่อนนโยบายของจังหวัด

ประเด็นที่ 3 เทคโนโลยี/CCTV

สภ.บางปะกง สภ.เมือง ฉะเชิงเทรา สภ.แสนภูดาช	<ul style="list-style-type: none"> ● High Technology Training ● เทคโนโลยีในการร่วมป้องกัน ● การใช้เทคโนโลยีเข้ามาเพื่อลดขั้นตอนในการทำงาน เพื่อเพิ่มความรวดเร็วในการทำงาน ● การเข้าถึงจะต้องครอบคลุมและประชาชนสามารถตรวจสอบได้ ● สามารถดึงข้อมูล/ภาพจากทุกหน่วยงานในพื้นที่ โดยผ่านศูนย์ควบคุม ● ระบบขนส่งและจราจร ● ระบบการป้องกันภัย โดยใช้ CCTV เข้ามาช่วยเหลือ
สจล.	<ul style="list-style-type: none"> ● สร้างบุคลากรที่มีความรู้ในด้านเทคโนโลยีและใช้อย่างเหมาะสม
TKK	<ul style="list-style-type: none"> ● ให้ความรู้ด้าน AI และเทคโนโลยี
อปท.	<ul style="list-style-type: none"> ● แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างหน่วยงาน ● ติดตั้งกล้องวงจรปิดให้ครอบคลุมทุกพื้นที่

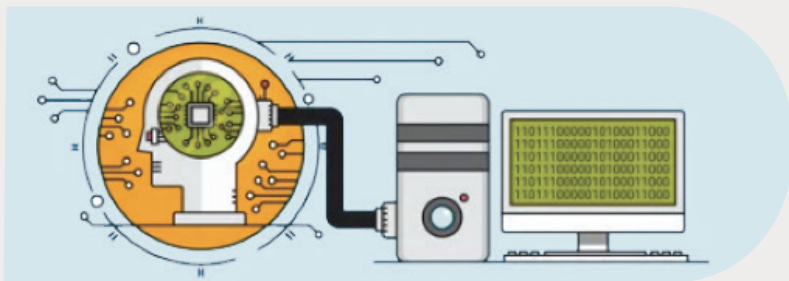
3. นำร่องพัฒนาระบบ CCTV ผ่านเทคโนโลยี Machine Learning ในพื้นที่เทศบาลตำบลแสนภูดาช

จากเสียงสะท้อนของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ ต่อย้าให้เห็นถึงความสำคัญกับเรื่องของการนำเทคโนโลยีมาเพิ่มศักยภาพการทำงานของข้าราชการตำรวจและกลายมาเป็นหนึ่งในผลงานที่เกิดขึ้นจากพลังของภาคีความร่วมมือพัฒนาจังหวัด

นั่นก็คือ การนำร่องพัฒนาระบบ CCTV ด้วยเทคโนโลยี Machine Learning เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในพื้นที่เทศบาลตำบลแสนภูดาช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

Machine Learning คืออะไร?

Machine Learning คือ การทำให้คอมพิวเตอร์สามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ และพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้นได้ด้วยตัวเองจากข้อมูล และสภาพแวดล้อมที่ได้รับจากการเรียนรู้ของระบบ โดยไม่ต้องมีมนุษย์คอยกำกับหรือเขียนโปรแกรมเพิ่มเติม แม้ในอนาคตจะมีข้อมูลรูปแบบใหม่ ๆ เกิดขึ้น คอมพิวเตอร์ก็สามารถตีความและตอบสนองได้ด้วยตัวเอง กล่าวง่าย ๆ ว่าเป็นเสมือนสมองของเทคโนโลยีอัจฉริยะ หรือ AI นั่นเอง

สำหรับในโครงการนี้ เทคโนโลยี Machine Learning ได้นำมาพัฒนาเข้ากับระบบ CCTV ที่มีอยู่ทั่วเมืองฉะเชิงเทรา เป็นเสมือนผู้ช่วยตำรวจที่ทำหน้าที่ช่วยวิเคราะห์ข้อมูลบนเครือข่ายกล้องวงจรปิด ตรวจสอบผู้ต้องสงสัย ยานพาหนะต้องสงสัย อาวุธ หรือเหตุฉุกเฉินต่าง ๆ และแจ้งเตือนผ่านระบบเฝ้าระวัง (SOS) ไปยังห้องควบคุม ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถไปถึงสถานที่เกิดเหตุได้รวดเร็วขึ้นและติดตามจับคนร้ายมาดำเนินคดีได้อย่างทันที่

สร้างห้องปฏิบัติการ

ภายใต้โครงการนำร่อง Smart Police ได้มีการสร้างห้องปฏิบัติการ (Control Room) ที่ สภ.แสนภูคาช เพื่อเป็นศูนย์ประสานงานและรวบรวมภาพจาก

กล้องวงจรปิดในพื้นที่ต่าง ๆ ทั้งจากหน่วยงานรัฐและเอกชนในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรามาพร้อมกัน ณ จุดเดียว โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก บมจ. วนชัย กรุ๊ป

ทำ MOU เชื่อมต่อ CCTV ของหน่วยงานต่าง ๆ

เพราะหัวใจสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งานกล้องวงจรปิดจำนวนมากที่กระจายอยู่ทั่วเมือง ก็คือการนำมาเชื่อมต่อกันให้สามารถประมวลผลและเรียกดูข้อมูลเพื่อติดตามเหตุต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ทีมงานจึงได้ช่วยประสานเพื่อนำมาสู่การทำข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) เชื่อมต่อระบบกล้องวงจรปิด

นอกจากนี้ ยังได้นำแอปพลิเคชัน SOS มาใช้เป็นช่องทางสำหรับการแจ้งเหตุด่วน เหตุร้าย เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมเป็นหูเป็นตาให้กับเจ้าหน้าที่ ทำให้การป้องกันระวังภัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เพิ่มกล้องวงจรปิดในพื้นที่สำคัญ

ปัจจุบันยังได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก TRUE สำหรับจัดซื้อกล้องวงจรปิด ติดตั้งบริเวณสี่แยกทางเข้าเมือง และได้รับความร่วมมือจากคณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.) เลือกชนิดของกล้องวงจรปิด รวมทั้งช่วยสร้างนวัตกรรมที่เป็นจุดเด่น

และเป็นแนวทางการพัฒนาต่อไปในอนาคต ด้วยการพัฒนาระบบ AI ประเมินผลเพื่อให้อ่านทะเบียนรถได้ ซึ่งนอกจากจะช่วยเพิ่มความปลอดภัย ทั้งในแง่ของการติดตามอาชญากรรมจากเลขทะเบียนรถและช่วยลดอุบัติเหตุบนท้องถนนแล้ว ยังเป็นจุดกึ่งกลางในการเชื่อมต่อกับเครือข่ายระบบกล้องที่มีอยู่เดิมอีกด้วย

ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่

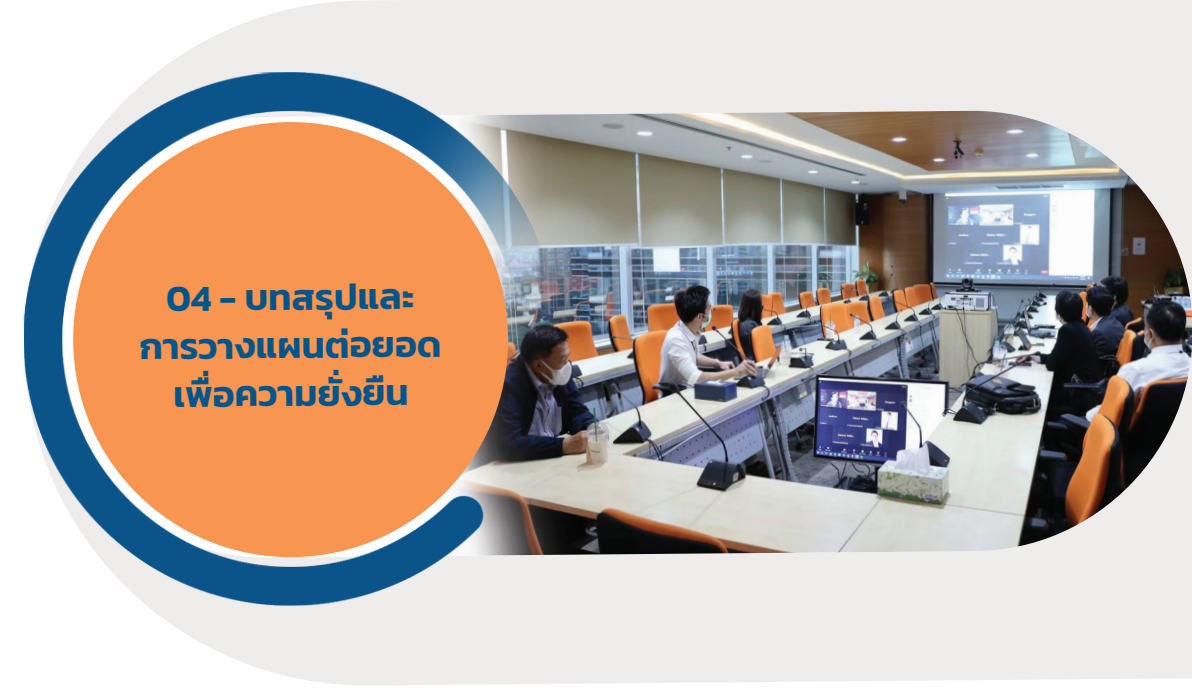

เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินโครงการ คณะวิศวกรรมศาสตร์ สจล. ยังได้มีการสอนตำรวจให้เรียนรู้เกี่ยวกับระบบ AI และการดำเนินงานผ่านระบบมอนิเตอร์ในห้องปฏิบัติการ

4. การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภายในจังหวัด

วันที่ 21 สิงหาคม 2565 ที่ห้องประชุมโชคอนันต์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ นายไมตรี ไตรติลานันท์ ผู้ว่าราชการจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นประธานในพิธีลงนามความร่วมมือและสร้างการรับรู้ โครงการ Smart Safety Zone สู่การพัฒนา Chachoengsao Smart City “ฉะเชิงเทราเมืองแห่งอนาคต” โดยมี พล.ต. นันทวุฒิ สุวรรณละออง ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดฉะเชิงเทรา ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ ผู้อำนวยการ

หลักสูตรหลักนิเทศกรรมเพื่อการพัฒนา (RoLD) และ ประธานมูลนิธิฉะเชิงเทราเพื่อการพัฒนา รศ.ดร.ดวงพร ภูตะกา รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ตลอดจนหน่วยงานภาคีเครือข่ายความร่วมมือในจังหวัดฉะเชิงเทรา ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม นับเป็นวันแห่งการเริ่มต้นของการทำพันธสัญญาอย่างเป็นทางการ เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนเป้าหมายในอนาคตต่อไป”

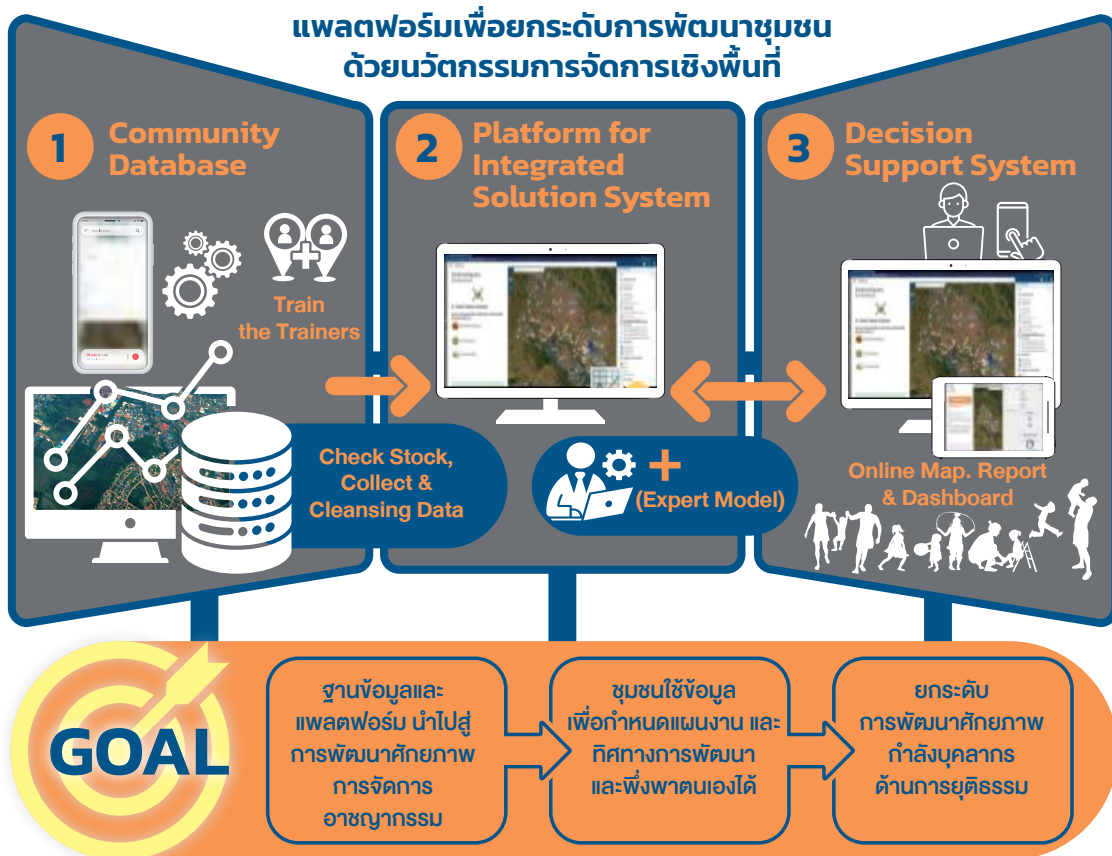

สำหรับการขับเคลื่อนในระยะต่อไปได้มีการวางแนวทางการปฏิบัติคือ จากการศึกษาเชิงกลยุทธ์เพื่อสร้างการรับรู้และความเข้าใจกับกลุ่มเป้าหมายผ่านการสร้างบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ตำรวจภูธรจังหวัดฉะเชิงเทราถือเป็นผู้ที่ต้องนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างเข้มแข็งเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและพัฒนาระบบการบริหารงานของข้าราชการตำรวจ รวมทั้งสร้างพลังเครือข่ายและการมีส่วนร่วมของสังคมให้มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน นั่นคือ “ฉะเชิงเทรา เมืองอัจฉริยะ ลดอุบัติเหตุลดอาชญากรรม และปลอดภัย 24 ชั่วโมง”

นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ยังได้ต่อยอดและพัฒนาเป็นหลักสูตรปริญญาตรีและหลักสูตรระยะสั้น เพื่อพัฒนา Smart Safety Zone ร่วมกัน ซึ่งการออกแบบหลักสูตรนำร่อง (Degree/Non-Degree) ประกอบด้วย

- 1) หลักสูตรระบบการจัดการองค์ความรู้เครือข่ายความมั่นคงความปลอดภัยมาตรการชุมชน เพื่อสร้างการรับรู้เชิงนโยบายที่เหมาะสมของเครือข่ายความมั่นคงด้านความปลอดภัยและการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี AI
- 2) หลักสูตรเพิ่มทักษะจิตวิทยาการสืบสวนและการป้องกันอาชญากรรม เพื่อยกระดับการบริหารจัดการข้อมูลเพื่อการสร้างระบบการตัดสินใจในการป้องกันและคาดการณ์ล่วงหน้าการเกิดเหตุอาชญากรรมด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี AI

- 3) **หลักสูตรฝึกอบรมนวัตกรรมพร้อมใช้ (SOS)** เพื่อยกระดับการบริหารจัดการข้อมูล เพื่อการสร้างระบบการตัดสินใจในการป้องกันและคาดการณ์ล่วงหน้าการเกิดเหตุอาชญากรรมด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี AI
- 4) **หลักสูตรโค้ชตำรวจชุมชนด้านการป้องกันอาชญากรรม** เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของเครือข่ายความมั่นคงด้านความปลอดภัยในการเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นในการพัฒนาเมืองและนวัตกรรมเพื่อสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มของการจัดการข้อมูล
- 5) **หลักสูตรป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ** เพื่อพัฒนานวัตกรรมและระบบฐานข้อมูลเพื่อบริหารจัดการและส่งเสริมด้านความปลอดภัยและการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี AI
- 6) **แพลตฟอร์มเพื่อยกระดับการพัฒนาชุมชนด้วยนวัตกรรมจัดการเชิงพื้นที่** เพื่อพัฒนาเครือข่ายหนุนเสริมเพื่อยกระดับศักยภาพด้านการบริหารจัดการของเครือข่ายความมั่นคงโดยความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาควิชาการ เอกชน ประชาสังคม ภาคีเครือข่ายจังหวัดฉะเชิงเทรา และภาคีเครือข่ายระดับชาติในการขับเคลื่อนชุมชนสู่ความยั่งยืนในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา

รายชื่อ กลุ่ม T

นายฤกษ์ งามภักดิ์
นางสาวกัญจนภักดิ์ นวมณี
นางกัญญา คงสมจิต
นายจันทน์ ทวารวิสิทธิ์
รศ. ดร.ดวงพร ภูพะภา
นายธนศ จันทรเสรี
พล.ต.ต. บันทนต์ สุวรรณละออง
นายนิรัตน์ พงษ์สิทธิถาวร
นายปรีชญ รัชสิมานนท์
พศ.พงศธร ตั้งทวี
นางสาวพรรณวดี คำไชยวงศ์
ดร.กัม ธงสินธุ์
นางสาวเมษ์ ศรีพัฒนาสกุล
นายยุทธนา นาคเรืองศรี
นางสาวรับขวัญ ชลดำรงกุล
นายวรรณะ เจริญนวัฒน์
นายวิเชาน์ รักพงษ์ไพโรจน์
รศ.สมยศ เกียรติวนิชวิไล
นางสิตางค์ ตั้งศิริ
นางสาวสุจิรา อรุณพิพัฒน์
นางสาวสุปราณี สกิตไชยเจริญ
นางสาวกัญญา สิริธนา
นายอารีศักดิ์ เสถียรภาพอยู่
นายอุกฤษฏ์ ทรพรหม
นางอุษา จันทลอย บุญเปี่ยม

2 GROUP • INTEGRITY •

NEW ME

New Opportunity
เปิดพื้นที่แห่งโอกาส

“หากหลับตาแล้วจินตนาการถึงความผิด
ที่เราเคยทำมาตั้งแต่เด็ก ๆ บางคนอาจเคยขโมยขนม
บางคนอาจเคยแกล้งเพื่อนจนร้องไห้ พอโตขึ้นมาหน่อย
บางคนอาจเคยลอกการบ้านเพื่อน อาจเคยขับรถฝ่าไฟแดง...
เมื่อทำความผิด หลายคนคงอยากได้รับโอกาสและการให้อภัย
จากคนรอบตัว....”

“เพราะโอกาส คือสิ่งงดงามที่สุดสำหรับผู้ที่เคยก้าวพลาด
โดยเฉพาะสำหรับผู้ที่มีพื้นที่โทษและก้าวออกจากเรือนจำ
ซึ่งมักมีกำแพงอีกชั้นที่ติดตามพวกเขาไปทุกที่
เพราะหลายคนมีแนวโน้มจะตีตราตนเองตั้งแต่แรก
หรือมีทัศนคติทางลบของสังคมโดยรวมเป็นกำแพงที่ 2
ที่ปิดกั้นไว้ เหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลให้หลายคน
หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำ”

“RoLD 2022 กลุ่ม I (Integrity)
เห็นความท้าทายในการกลับสู่สังคมของผู้ต้องขังหญิง
จึงได้ดำเนินโครงการ “New Me: New Opportunity
เปิดพื้นที่แห่งโอกาส” มุ่งเน้นต่อยอดหลักการและเจตนารมณ์
ของโอกาสสถาน เพื่อพัฒนากิจกรรมและกระบวนการนำร่อง
ของศูนย์เตรียมพร้อมก่อนปล่อยตัวผู้ต้องขังหญิง
ให้มีครบวงจรมากขึ้น”

01 - สถานการณ์ปัจจุบัน สภาพปัญหา และที่มาของโครงการ

สถานการณ์นักโทษล้นเรือนจำ

ปัญหานักโทษล้นเรือนจำยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการระบบงานราชทัณฑ์ของประเทศไทย ดังจะเห็นได้จากสถิติจำนวนผู้ต้องขังย้อนหลัง 10 ปี ระหว่างปี 2553-2563 ที่เพิ่มขึ้นถึง 3 เท่าที่ผ่านมากรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรมได้นำมาตรการต่าง ๆ มาใช้เพื่อแก้ปัญหาความแออัดในเรือนจำ เช่น การขอพระราชทานอภัยโทษ โครงการทำงานสาธารณประโยชน์เพื่อลดวันต้องโทษ การพักโทษ กรณีพิเศษสำหรับผู้ต้องขังที่มีความประพฤติดี การผลักดันมาตรการชะลอการฟ้องเพื่อแก้ไขปัญหาตั้งแต่ต้นทาง เป็นต้น รวมถึงได้รับความร่วมมือในการใช้มาตรการที่มีใช้การคุมขังในช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด 19 ส่งผลให้จำนวนผู้ต้องขังในปี 2564 ลดลงได้ในระดับหนึ่ง

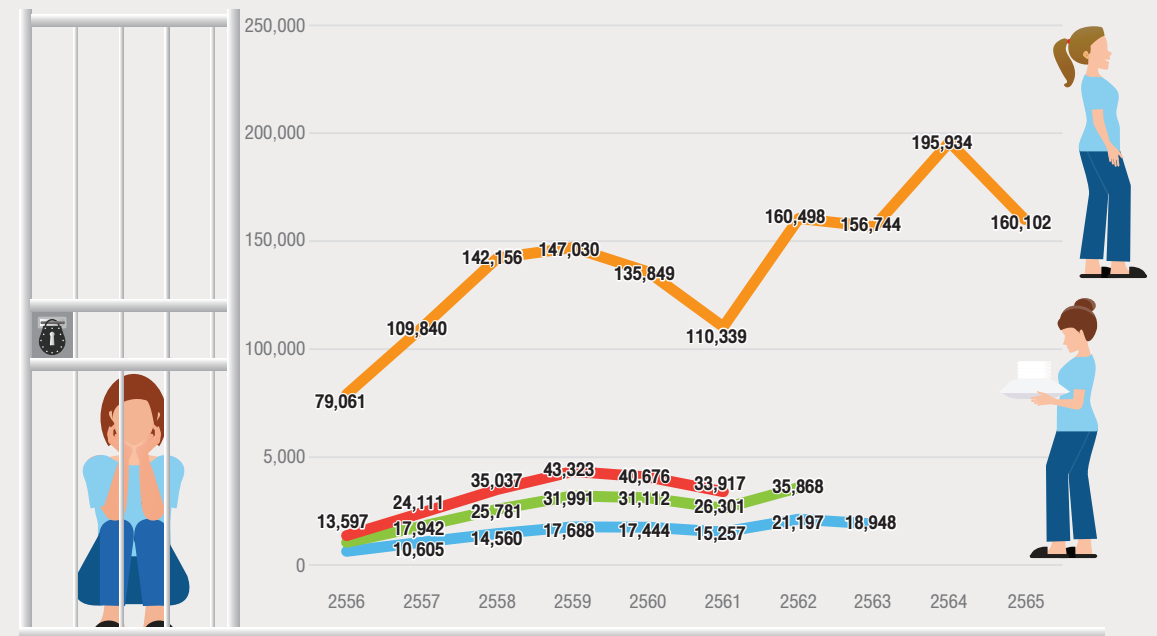
สถิติจำนวนผู้ต้องขังปี 2553-2564

ความท้าทายจากวงจรกระทำผิดซ้ำ

แม้ว่าทุก ๆ ปี จะมีผู้พ้นโทษจำนวนมากก้าวออกจากเรือนจำ แต่ก็มีจำนวนไม่น้อยที่ทวนกลับสู่วงจรชีวิตเดิม จากสถิติจำนวนผู้กระทำผิดซ้ำในช่วงปี 2556-2565 พบว่าราวเกือบ 1 ใน 3 ของผู้พ้นโทษจะวนกลับมาในกระบวนการยุติธรรมภายใน 3 ปี

สถิติการปล่อยตัวและกลับมากระทำผิดซ้ำ

- จำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัว (คน)
- จำนวนผู้ต้องขังกลับมากระทำผิดซ้ำภายใน 1 ปี (คน)
- จำนวนผู้ต้องขังกลับมากระทำผิดซ้ำภายใน 2 ปี (คน)
- จำนวนผู้ต้องขังกลับมากระทำผิดซ้ำภายใน 3 ปี (คน)

ที่มา: กรมราชทัณฑ์

ขณะที่ปัจจุบัน มีจำนวนผู้ต้องขัง 208,886 คน แบ่งเป็นผู้ต้องขังชาย 184,553 คน และผู้ต้องขังหญิง 24,333 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน 2565) ซึ่งเป็นระดับใกล้เคียงเต็มความจุที่เรือนจำสามารถรองรับได้ แต่ก็ยังมีความท้าทายเนื่องจากผู้ต้องขังส่วนใหญ่ร้อยละ 81.82 เป็นผู้ต้องขังคดียาเสพติด ซึ่งมีความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำสูง ดังจะเห็นได้จากข้อมูลการจัดอันดับผู้ต้องขังประเภทคดีที่มีอัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัว

ในปีงบประมาณ 2566 (ข้อมูล ณ วันที่ 10 พฤศจิกายน 2565) อันดับหนึ่ง ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้โทษ คิดเป็นร้อยละ 66.32 รองลงมา ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ร้อยละ 13.09 ความผิดอื่น ๆ (เช่น พ.ร.บ. ป่าไม้, พ.ร.บ. คนเข้าเมือง, พ.ร.บ. อารูธปืน) ร้อยละ 9.29 ความผิดเกี่ยวกับชีวิต และร่างกาย ร้อยละ 6.39 ความผิดเกี่ยวกับเพศร้อยละ 2.29 ตามลำดับ

5 อันดับประเภทคดีที่มีอัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัว ในปีงบประมาณ 2566

อันดับ 1

ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด **66.32%**

อันดับ 2

ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ **13.09%**

อันดับ 3

อื่น ๆ **9.29%**

อันดับ 4

ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย **6.39%**

อันดับ 5

ความผิดเกี่ยวกับเพศ **2.29%**

Criminal law

ข้อมูล ณ วันที่ 10 พฤศจิกายน 2565

การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยในปัจจุบัน

การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย เป็นกระบวนการสำคัญในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามแนวทางที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 ซึ่งกำหนดให้เรือนจำ/ทัณฑสถานต้องดำเนินการเตรียมความพร้อม

ก่อนปล่อย นับตั้งแต่การรับตัวผู้ต้องขังไว้ในเรือนจำ เพื่อให้มีกระบวนการส่งเสริมและช่วยเหลือผู้ต้องขังอย่างถูกวิธีและเหมาะสม มุ่งเน้นให้ผู้ต้องขังทุกคนสามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข

รูปแบบของการดำเนินงานเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย

ปัจจุบันกรมราชทัณฑ์ได้กำหนดรูปแบบการดำเนินงานเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย เป็น 2 รูปแบบ ได้แก่

1

การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยในเรือนจำหรือทัณฑสถานระบบเปิด เป็นการจัดอบรมหลักสูตรแบบเข้มข้น 12 สัปดาห์ (3 เดือน) สำหรับผู้ต้องขังที่อยู่ในเกณฑ์ได้รับการพักการลงโทษและใกล้จะพ้นโทษ

2

การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยในเรือนจำระบบปิด หรือเรือนจำ/ทัณฑสถานทั่วไป กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ต้องขังทุกคนที่เหลือโทษจำต่อไปไม่เกิน 6 เดือน - 1 ปี ระยะเวลาการอบรม 30-100 ชั่วโมง โดยจัดการอบรมให้กับผู้ต้องขังปีละ 2 ครั้ง (ทุก 6 เดือน)

ทั้ง 2 รูปแบบ มีการจัดอบรมความรู้ใน 4 ด้าน

ด้านการพัฒนาร่างกาย
ฝึกระเบียบ สร้างเสริมวินัย

ด้านการพัฒนาจิตใจ
ความคิด ทักษะการใช้ชีวิต

ด้านการเตรียมความพร้อม
ด้านอาชีพ

ด้านการเตรียมความพร้อม
ด้านครอบครัวและสังคม

นอกจากนี้ ยังมีการประเมินความรู้และทัศนคติของผู้ต้องขังก่อนเข้ารับการอบรม และภายหลังที่ได้รับการอบรมในแต่ละด้าน เพื่อให้มั่นใจว่า ผู้ต้องขังมีความพร้อมที่จะออกไปใช้ชีวิตในสังคม และไม่หวนมากระทำผิดซ้ำ รวมทั้งมีการสำรวจความต้องการขอรับความช่วยเหลือ โดยศูนย์ประสานงานส่งเสริมการมีงานทำ (ศูนย์ CARE) ของเรือนจำหรือทัณฑสถานแต่ละแห่งจะดำเนินการให้ความช่วยเหลือ หรือประสานข้อมูลไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

กรมราชทัณฑ์ยังได้น้อมนำโครงการพระราชทานในพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว “โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง กรมราชทัณฑ์” โครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย หลักสูตร 2 สัปดาห์ สำหรับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ต้องขังใกล้พ้นโทษทุกคน ซึ่งสามารถดำเนินการได้ทั้งรูปแบบเรือนจำระบบเปิดและระบบปิด

โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง กรมราชทัณฑ์

การติดตามผู้ผ่านการอบรม
ในระหว่างวันที่
18 ธันวาคม 2563 - 20 พฤษภาคม 2565
สามารถติดตามตัวได้ 40,705 ราย

57.47%
 มีงานทำ

5,176 ราย

สามารถนำความรู้
 และทักษะที่ได้รับไปปรับใช้
 ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

ที่มา: กลุ่มงานสวัสดิการและสงเคราะห์ผู้ต้องขัง
 และภาคธุรกิจ กองพัฒนาพฤตินิสัย กรมราชทัณฑ์
 (ข้อมูล ณ วันที่ 20 พฤษภาคม 2565)

หลักการพัฒนานคน

ด้วยแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งเน้นให้ผู้พ้นโทษสามารถพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และทฤษฎีใหม่ที่เป็นพื้นฐานในการเริ่มต้นชีวิตใหม่และใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัวหลังพ้นโทษได้อย่างยั่งยืน

กรมราชทัณฑ์ยังได้ดำเนินโครงการจัดตั้งศูนย์เตรียมการปลดปล่อยเรือนจำชั่วคราวกลางเวียง หรือ “โอกาสสถาน” เพื่อสร้างโอกาสในการกลับเข้าสู่สังคมของผู้ต้องขังหญิงที่ใกล้พ้นโทษ ตามหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้ต้องขังเข้าอยู่ประจำเรือนจำชั่วคราว ซึ่งมีแผนพัฒนาเรือนจำฯ เป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 (ปี 2563-2564)

จัดทำนิทรรศการพิพิธภัณฑ์เรือนจำมรดก โดยใช้สถานที่บริเวณชั้น 2 เรือนจำมรดก ภายในเรือนจำชั่วคราวกลางเวียง เพื่อประชาสัมพันธ์ระบบงานราชทัณฑ์ด้านการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังหญิง และสร้างการรับรู้ของสังคมและชุมชนต่อปัญหาอาชญากรรมและผู้กระทำผิด

ระยะที่ 2 (ปีงบประมาณ 2565)

จัดตั้งศูนย์เตรียมความพร้อมก่อนปล่อย (Re-entry Center) ภายใต้แนวคิด “โอกาสสถานในการสร้างโอกาสในการกลับเข้าสู่สังคมอย่างปกติสุข” เพื่อยกระดับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงด้านการแก้ไขฟื้นฟูและเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล หลักสิทธิมนุษยชน และข้อกำหนดกรุงเทพฯ

จากโอกาสสถาน ต่อยอดสู่โครงการ

New Me: New Opportunity

จากการติดตามประเมินผลการกลับเข้าสู่สังคมของผู้พ้นโทษ
ในภาพรวมพบปัญหาและโอกาสที่สำคัญ ดังนี้

อุปสรรคปัญหา

ความแออัดของผู้ต้องขังในเรือนจำ การขาดแคลนบุคลากร
ในการจัดโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูด้านต่าง ๆ และการขาดข้อมูลการบริหารจัดการ
ผู้ต้องขังรายบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้การเตรียมความพร้อม
ก่อนปล่อยไม่สามารถเน้นแก้ไขปัญหาคือรายบุคคลได้อย่างแท้จริง

ปัญหาและช่องว่างด้านการจัดหาอาชีพและการให้ความช่วยเหลือ
ส่งต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้พ้นโทษไม่สามารถ
กลับเข้าสู่สังคมได้อย่างปกติสุข เนื่องจากยังขาดระบบนิเวศสนับสนุน
รวมถึงทัศนคติและค่านิยมของคนในสังคม
ที่ยังขาดความเชื่อมั่นและความเข้าใจต่อผู้พ้นโทษ

โอกาส

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 ส่งผลกระทบเชิงบวก
ในแง่ที่สังคมตระหนักถึงการแก้ไขปัญหาคือสังคมร่วมกันมากขึ้น
และปัญหาการขาดแคลนแรงงานทำให้ผู้ประกอบการหันมาสนใจ
พัฒนาคนในประเทศมากขึ้น รวมถึงกลุ่มผู้ต้องขังและผู้พ้นโทษ

RoLD 2022 กลุ่ม I จึงมีแนวคิดจัดทำโครงการ
New Me: New Opportunity เปิดพื้นที่แห่งโอกาส
เพื่อต่อยอดหลักการและความพยายามของกรมราชทัณฑ์
ผ่านความร่วมมือของทีมงานผู้มีความเชี่ยวชาญ
หลายฝ่ายทั้งจากภาครัฐและเอกชน อย่างไรก็ตาม
ด้วยข้อจำกัดด้านเวลาของหลักสูตรจึงเลือกต่อยอด

หลักคิดและเจตนารมณ์ของโอกาสสถาน และ
มุ่งหาแนวคิดเพิ่มเติม รวมถึงการนำนวัตกรรมต่าง ๆ
มาใช้ เพื่อให้สามารถรวบรวมเข้าสู่กระบวนการของ
ศูนย์เตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของโอกาสสถานได้
ในอนาคต

New Me: New Opportunity เปิดพื้นที่แห่งโอกาส

วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1 เพื่อวางแผนและทดสอบกิจกรรมและกระบวนการนำร่องของศูนย์เตรียมพร้อม
ก่อนปล่อยตัวผู้ต้องขัง ตอบโจทย์การเป็น Re-Entry Center ที่มีความครบวงจร
ทั้งด้านการแก้ไขฟื้นฟูและเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย การฝึกวิชาชีพ
การส่งเสริมให้มีงานทำ การช่วยเหลือสงเคราะห์และส่งต่อผู้พ้นโทษ
และการให้คำปรึกษาด้านการวางแผนการเงิน
- 2 เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงและผู้กระทำความผิดหญิง
ตามข้อกำหนดกรุงเทพ (Bangkok Rules) รวมถึงหลักสิทธิมนุษยชน
บนพื้นฐานที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง (Human-Centered and Right-Based Approach)
ความตกลงโดฮา (Doha Declaration) ข้อกำหนดเนลสันแมนเดลา
(Nelson Mandela Rules) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ
(Sustainability Development Goals: SDGs)
- 3 เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีของสังคมชุมชนต่อระบบงานราชทัณฑ์
ตลอดจนการสร้างการรับรู้ของชุมชนต่อการร่วมกันแก้ไขปัญหาคืออาชญากรรมในสังคม
และการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ
- 4 เพื่อบูรณาการความร่วมมือหน่วยงาน/องค์กร/บุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วม
ในการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขัง “คืนคนดีสู่สังคม” และยอมรับผู้ต้องขังคืนสู่สังคมแบบยั่งยืน

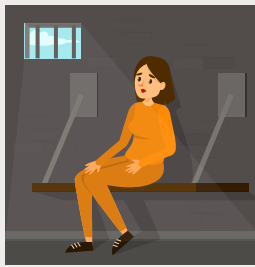
02 - หลักการและ แนวทางการดำเนินงาน

ข้อกำหนดและหลักการที่เกี่ยวข้อง

โครงการ New Me: New Opportunity เปิดพื้นที่แห่งโอกาสทำงานโดยอ้างอิงข้อกำหนดและหลักการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หลักสิทธิมนุษยชน และข้อปฏิบัติอื่น ๆ ที่เคยมีมา เช่น ข้อกำหนดเนลสันแมนเดลา ข้อกำหนดกรุงเทพ รวมถึง SDGs

เป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืน

อื่น ๆ เช่น ข้อกำหนดเนลสันแมนเดลา ข้อกำหนดกรุงเทพ

หลักสิทธิมนุษยชน

หลักสิทธิมนุษยชน

เป็นสิทธิที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับความเป็นมนุษย์เพื่อให้บุคคลมีความเสมอภาคกันภายใต้กฎหมาย และไม่อาจถูกพรากสิทธิไปได้ยกเว้นความตาย โดยรัฐมีหน้าที่คุ้มครองไม่ให้มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนรวมทั้งป้องกันหรือเยียวยาความเสียหายที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธินั้น

ข้อกำหนดเนลสันแมนเดลา

เป็นข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำแห่งองค์การสหประชาชาติในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง สารสำคัญคือกำหนดให้ผู้ต้องขังทุกคนพึงได้รับการปฏิบัติด้วยความเคารพต่อศักดิ์ศรีและคุณค่าของความเป็นมนุษย์ที่ติดตัวมาแต่เกิดโดยไม่ถูกเลือกปฏิบัติ แต่สำหรับผู้ต้องขังที่มีความเปราะบางมากที่สุด รัฐจำเป็นต้องมีมาตรการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิเป็นพิเศษโดยไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติ

ผู้ต้องขัง เป็นบุคคลหรือสมาชิกหนึ่งของสังคมย่อมมีสิทธิความเป็นมนุษย์เสมอกับสมาชิกอื่นในสังคมเพียงแต่ถูกจำกัดสิทธิบางประการเนื่องจากอยู่ระหว่างถูกบังคับโทษทางอาญา

ข้อกำหนดกรุงเทพ

คือ ข้อกำหนดสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงและมาตรการที่มีใช้การคุมขังสำหรับผู้กระทำผิดหญิง เป็นมาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงที่ไม่ได้เน้นแค่การปรับปรุงคุณภาพชีวิตภายในเรือนจำตามที่ข้อกำหนดเนลสันแมนเดลา กำหนดไว้ แต่ยังมุ่งแก้ปัญหาเพื่อให้ชีวิตนอกเรือนจำเป็นไปอย่างมีคุณภาพ ไม่ต้องหวนกลับเข้ามาใช้ชีวิตในเรือนจำอีก โดยสนับสนุนให้เรือนจำเป็นสถานที่แก้ไขฟื้นฟูและเตรียมผู้ต้องขังให้พร้อมกลับคืนและอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างเป็นสุข โดยในส่วนของพัฒนาพฤติกรรมของผู้ต้องขังเพื่อให้ออกไปใช้ชีวิตภายนอกทัณฑสถานได้อย่างมีคุณภาพนั้น

ต้องมีการฝึกอาชีพ ให้ทักษะในการทำงานก่อนปล่อยตัว เปลี่ยนความคิด วัฒนธรรม และฟื้นฟูเยียวยาจิตใจให้พร้อมรับกับสถานการณ์ภายนอกได้อย่างเข้มแข็ง รวมถึงสร้างความเข้าใจกับสังคมเพื่อพร้อมรับผู้พ้นโทษกลับคืนสู่สังคม

จากหลักการทั้งหมดนี้ จึงเป็นที่มาของโครงการ New Me: New Opportunity เปิดพื้นที่แห่งโอกาสในการสร้างสังคมที่เป็นสุข ลดการเหลื่อมล้ำ เพื่อสังคมที่ยั่งยืน ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ หรือ SDGs

แนวทาง
การดำเนินงาน
3 Phase

การดำเนินโครงการนี้ แบ่งออกเป็น 3 Phase ได้แก่

1

Discovery Phase

การลงพื้นที่และสัมภาษณ์
ผู้เตรียมพื้นที่เพื่อเพิ่ม
ความเข้าใจในการออกแบบ
กระบวนการ

2

Intervention Phase

การออกแบบกระบวนการ
ในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย
และการทดสอบหลักสูตรนำร่อง

3

Looking Ahead Phase

เสนอแนวทางสำหรับอนาคต
เพื่อเอื้อต่อการต่อยอดและขยายผล

03 - การดำเนินงาน
และผลที่ได้รับ

1. Discovery Phase - ระยะค้นพบ จากการลงพื้นที่ทำความเข้าใจ

การลงพื้นที่เบื้องต้น

ทีม RoLD 2022 กลุ่ม 1 ได้ลงพื้นที่
สัมภาษณ์เชิงลึกผู้เตรียมพื้นที่
10 คน เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม
2565 ณ ทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่
เพื่อสอบถามถึงความกังวลและ
ข้อท้าทายของผู้เตรียมพื้นที่ในการ
กลับคืนสู่สังคม

ข้อค้นพบ

1

ต้องการเตรียมความพร้อม
ในการประกอบอาชีพ
หลังพ้นโทษ กังวลว่า
จะสร้างอาชีพและ
ดูแลครอบครัวได้หรือไม่
เมื่อกลับสู่สังคม

2

มีข้อกังวลอื่น ๆ เช่น
การเปิดใจยอมรับของ
ครอบครัว การเข้าสู่สังคม
เดิม ๆ ที่มีสภาพแวดล้อม
เอื้อต่อการกระทำผิด
ความรู้ในเรื่องการจัดการ
ทางการเงิน เป็นต้น

3

ประเภทของคดี
ระยะเวลาต้องโทษ
และบริบทอื่น ๆ
มีผลต่อมุมมอง
ในการกลับคืนสู่สังคม

ทางทีมงานยังค้นพบว่า ความสำเร็จของการเตรียมความพร้อมให้ผู้เตรียมพันโทฯได้กลับคืนสู่สังคมนั้น นอกจากจะเกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้เตรียมพันโทฯเองแล้ว ยังเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมถึงระบบนิเวศอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่และทีมงานของกรมราชทัณฑ์ โอกาสสถาน และภาคีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ครอบครัว ภาคประชาสังคม

ผู้ที่พันโทฯไปแล้วซึ่งเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการจ้างงาน การเป็นที่ปรึกษาให้ผู้เตรียมพันโทฯ เป็นต้น ดังนั้น ในการออกแบบกระบวนการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก เพื่อให้กระบวนการมีความครอบคลุมและตอบโจทย์มากที่สุด

จากการวิเคราะห์การดำเนินงานด้านเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวผู้ต้องขังหญิงของเรือนจำกลางเวียง จังหวัดเชียงใหม่ สอดคล้องกับการวิเคราะห์เรื่องการดำเนินงานด้านความพร้อมก่อนปล่อยตัวผู้ต้องขังหญิงในภาพรวมของกรมราชทัณฑ์ในส่วนแรกของรายงานนี้ โดยสรุปคือ

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและระบบนิเวศของโครงการ

ครอบครัว

ผู้จ้างงาน

ผู้เตรียมพันโท

สังคม

กรมราชทัณฑ์และภาคีที่เกี่ยวข้อง

ด้าน Pre-Release Training

มีการให้ความรู้ด้านอาชีพที่หลากหลายและมีการอบรมด้านทัศนคติ (Mindset) แต่มักเป็นการจัดกิจกรรมครั้งคราว และเป็นการอบรมทั่วไป ไม่ได้เจาะจงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย หรือยังขาดการอบรมทักษะที่จำเป็นในการกลับสู่สังคม

ด้านการติดตามผล

ยังขาดการติดตามผลของกิจกรรม หลังปล่อยตัวอย่างเป็นระบบ

ด้านสถิติการกระทำผิดซ้ำ

พบว่ายังไม่ลดลง

จากการสัมภาษณ์เบื้องต้น ทีม RoLD 2022 กลุ่ม I จึงระดมความคิดเห็นว่าแม้กิจกรรมที่ได้ดำเนินการจะมีปริมาณมากและได้ผลดีระดับหนึ่ง แต่ยังสามารถเพิ่มเติมได้ด้วยการทำกิจกรรมในลักษณะที่ออกแบบให้

เหมาะสมเป็นการเฉพาะกับกลุ่มเป้าหมาย โดยสัมภาษณ์เพื่อทำความเข้าใจกลุ่มผู้เตรียมพันโทฯเพิ่มเติมในเชิงลึก แล้วนำข้อมูลที่ได้มาออกแบบโครงการเตรียมพร้อมสำหรับผู้พันโทฯในการออกแบบชีวิตเพื่อกลับสู่สังคม

กิจกรรม Designing Your Life Workshop - มาออกแบบชีวิตกันเถอะ

เพื่อทำความเข้าใจเชิงลึกและเพื่อช่วยผู้เตรียมพันธกิจ วางแผนชีวิตในวันทีกลับสู่สังคม ทีม RoLD 2022 กลุ่ม I ได้ทดลองออกแบบกิจกรรม “มาออกแบบชีวิตกันเถอะ” โดยอ้างอิงแนวคิดของหนังสือ Designing Your Life เขียนโดยอาจารย์บิล เบิร์นเนตต์ และเดฟ อีวานส์ ดำเนินการกับผู้เตรียมพันธกิจทั้ง 50 คนที่กำลังจะพันธกิจใน 6 เดือน ถึง 1 ปีข้างหน้า

กิจกรรมดังกล่าวจัดขึ้นวันที่ 19 สิงหาคม 2565 ที่ทัศนสถานหญิงเชียงใหม่

แนวคิดของกิจกรรม คือ การชวนผู้เตรียมพันธกิจนึกถึงจุดแข็งและจุดที่พัฒนาได้ของตนเอง และนึกถึงความเป็นไปได้ในการสร้างอาชีพ โดยมีแนวทางการดำเนินงาน 4 ส่วน ได้แก่

ทีมงานพบว่า การพูดคุยและสอบถามโดยตรงอาจไม่ใช่วิธีทำความเข้าใจที่ดีที่สุด เนื่องจากผู้เตรียมพันธกิจยังมีความเขินอายในการเล่า กิจกรรมในครั้งนี้จึงเน้นทำความเข้าใจผ่านการชักชวนให้ผู้เตรียมพันธกิจวาดภาพและสอบถามเพิ่มเติมจากภาพที่วาด

การทำกิจกรรมดังกล่าว ทำให้ทีมงานเห็นความต้องการและความกังวลของผู้เตรียมพื้นที่ชัดเจนขึ้น โดยสามารถสรุปออกมาเป็นโจทย์ (Opportunity หรือ

Problem Statements) ได้เป็น 15 บุคลิกลักษณะ (Persona) เพื่อประโยชน์ของการออกแบบ เตรียมพร้อม ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

ภาพแสดง 15 บุคลิกลักษณะและตัวอย่างรายละเอียดของบุคลิกลักษณะ:

พี่กังวล คนตัดสินใจ

พี่กลัวใจคน ในครอบครัว

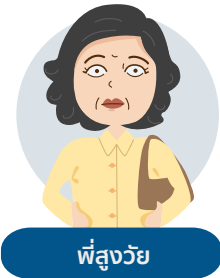
พี่พร้อมเริ่ม

พี่ตัวคนเดียว

พี่ไม่มั่นใจ ในตัวเอง

พี่สู้งวย

พี่ใกล้ชิด ครอบครัว

พี่อดีต คอยหลอกหลอน

พี่โยเยหา ความรู้สึก

พี่ใบเบิกทาง

พี่ห่วงใจ กลัวผิดซ้ำ

พี่ไรที่พึ่ง

พี่เงินหมด อดใช้ชีวิต

พี่อับจน หนทาง

พี่ตามหา คนแนะนำ

ตัวอย่างโจทย์ (Opportunity หรือ Problem Statements)

พี่กังวล คนตัดสินใจ

ลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย

- ผู้ต้องขังที่ต้องการหางาน
- ผู้ต้องขังที่ต้องการเลี้ยงดูตัวเองและครอบครัว
- ผู้ต้องขังที่มีครอบครัวรออยู่

ต้องการ... เพราะ... แต่...

ต้องการ เริ่มต้นชีวิตใหม่ หลังจากพ้นโทษ ด้วยการใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัว ประกอบอาชีพในการเลี้ยงดูตัวเอง

แต่ กังวลว่าจะไม่ได้รับโอกาสให้เริ่มต้นใหม่ จากสังคม กลัวการตัดสินจากคนในสังคม ว่าตัวเองเคยต้องโทษมาก่อนและไม่สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมและไม่ได้รับความไว้วางใจให้ประกอบอาชีพ

#เริ่มต้นใหม่ไม่ง่าย

กลัวกังวลว่าสังคมไม่ยอมรับ	กังวลกับคำถามที่ต้องเจอจากคนรอบข้างที่ไม่ใช่ญาติ ไม่มีผลต่อการใช้ชีวิต แต่ส่งผลต่อความรำคาญใจ	อยากทำอาชีพและอยากทำอะไรช่วยคน แต่กลัวไม่รับเพราะมีประวัติ	กลัวคนอื่นไม่ให้โอกาส ไม่ยอมรับในตัวเรา	กลัวคนอื่นมองว่าเราเป็นคนเลวคนชั่ว
----------------------------	---	--	---	------------------------------------

เราจะทำให้การเริ่มต้นใหม่ของผู้ต้องขังเป็นเรื่องง่ายได้อย่างไร?

(รายละเอียดของทุกบุคลิกลักษณะได้ในภาคผนวกท้ายรายงาน)

นอกจากการได้เห็นบุคลิกลักษณะโดยรวมของผู้เตรียมพื้นที่แล้ว กิจกรรมนี้ยังได้สร้างแผนชีวิตรายบุคคลสำหรับผู้เตรียมพื้นที่จากการพิจารณาจุดแข็งและจุดพัฒนาได้ของตนเอง และทางเลือกที่เป็นไปได้ในการสร้างอาชีพ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของกิจกรรมใน Intervention Phase ที่จะกล่าวถึงในลำดับต่อไป

2. Intervention Phase - ระยะเต็มเต็มกิจกรรมให้ครบวงจร

จากการวิเคราะห์กระบวนการปัจจุบันของกรมราชทัณฑ์ และข้อค้นพบที่ได้จากการลงพื้นที่ทำความเข้าใจปัญหา และบุคลิกลักษณะของผู้เตรียมพันโทผ่านกระบวนการ Design Thinking ทีมงานได้เสนอกรอบการทำงาน กระบวนการคืนผู้เตรียมพันโทสู่สังคม เพื่อสร้างโอกาส ให้ผู้พันโทก้าวต่อไปอย่างยั่งยืน โดยเน้นการบรรเทา ความทุกข์ที่มีอยู่ในสถานการณ์ปัจจุบัน ได้แก่

1 คำนี้ถึงความต้องการ สถานการณ์ และ การพัฒนารายบุคคลมากขึ้น

ทั้งการออกแบบ กระบวนการ การพัฒนาแบบทดสอบ และการเก็บข้อมูล ที่เอื้อให้จำแนกปัจจัยรายปัจเจกได้รวดเร็วและมี ประสิทธิภาพมากขึ้น

2 ให้ความสำคัญต่อการรู้จักตนเอง

และเยียวยาจิตใจของผู้เตรียมพันโท เพื่อเพิ่มภูมิคุ้มกัน ในจิตใจ ในกระบวนการกลับสู่สังคม

3 มีหลักสูตรฝึกทักษะพื้นฐานด้านการจัดการ

การเงินและธุรกิจ รวมถึงความเข้าใจเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อเพิ่มความพร้อมในการประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตในโลกยุคปัจจุบัน

4 ให้ภาคเอกชนมาเป็นผู้เล่นที่สำคัญ

ของกระบวนการฝึกอาชีพมากขึ้นและเร็วขึ้นในกระบวนการ

5 ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของระบบ

นิเวศ เพื่อเพิ่มความเข้าใจระหว่างกัน และเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพของการติดตามหลังพันโท

นำมาสู่กรอบการทำงาน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ โดย 4 องค์ประกอบแรก มุ่งสนับสนุนผู้เตรียมพันโท และองค์ประกอบที่ 5 มุ่งสร้างระบบนิเวศและการมีส่วนร่วม ของสังคมและคนรอบข้าง

โครงการนำร่อง

ด้วยข้อจำกัดในระยะเวลาของหลักสูตร RoLD 2022 ทีมงานจึงมุ่งเน้นการทำงานในรูปแบบของโครงการนำร่อง โดยมุ่งกลุ่มเป้าหมายไปที่ผู้เตรียมพร้อมทักษะกลุ่มนำร่อง ณ ทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่ ซึ่งเป็นผู้ต้องขังหญิงที่กระทำผิดครั้งแรก อยู่ในเรือนจำมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ใน 4 ของกำหนดโทษ กำหนดโทษเหลือจำต่อไปไม่เกิน 5 ปี ลักษณะคดีไม่มีพฤติกรรม

รุนแรง/โหดเหี้ยม/เป็นภัยต่อประชาชน และไม่เป็นผู้ต้องขังคดีอาชญากรรมร้ายสำคัญ โดยวางแผนขยายผลไปยังผู้เตรียมพร้อมทักษะกลุ่มอื่นในภายหลังเน้นการทำหลักสูตรเบื้องต้นเพื่อดูผลตอบรับใน 3 องค์กรประกอบแรกโดยจัดกิจกรรมนำร่อง 1-2 หลักสูตรในแต่ละองค์กรประกอบจัดขึ้นในช่วงเดือนกันยายน - ตุลาคม 2565

โครงการนำร่อง หลักสูตร RoLD 2022

1	2	3	4	5
การรู้จัก และ ประเมินตนเอง	การเสริมสร้าง ทักษะ พื้นฐาน	การเตรียม ความพร้อม เข้าสู่ การทำงาน	การสนับสนุน และติดตามผล หลังพ้นโทษ	ระบบนิเวศและ การมีส่วนร่วม ของสังคม

การคัดย่อการพัฒนาช่วงก่อนพ้นโทษ เพื่อ

- คำนึงถึงการพัฒนาแบบเน้นรายบุคคลมากขึ้น เพื่อให้ตอบโจทย์ความต้องการของบุคคล
- เพิ่มสายการพัฒนาเฉพาะด้าน และความต่อเนื่องสู่การจ้างงาน

รายละเอียดโครงการนำร่อง หลักสูตร RoLD 2022

การรู้จัก และประเมินตนเอง

1 19 สิงหาคม 2565

Designing Your Life
Workshop: ชวนวางแผนคิด
เพื่อชีวิตที่ดีกว่า
“มาออกแบบชีวิตกันเถอะ”

2 2 กันยายน 2565

Mindful Self-Compassion
Workshop: ปรับจิตใจ
เพื่อก้าวต่อไปอย่างมีความสุข

การเสริมสร้าง ทักษะพื้นฐาน

3 2 กันยายน 2565

และ

11 กันยายน 2565

Digital & Financial
Literacy Workshop:
รู้เรื่องเงินและการวางแผนธุรกิจ
เพื่อความมั่นคงในอนาคต

การเตรียมตัว เข้าสู่การทำงาน

4 สิงหาคม - กันยายน 2565

Preparing Your Career:
พัฒนากทักษะที่ตลาดต้องการ
และเตรียมตัวเพื่อหางาน

Logistics Support:
อบรมผู้เตรียมพร้อม 100+คน
พร้อมรับสมัครงาน
ในเครือ Flash

Entrepreneurship:
พิจารณารายการต่อยอดแบรนด์
ที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังหญิง
ของกรมราชทัณฑ์

1) Designing Your Life Workshop: ชวนวางแผนคิดเพื่อชีวิตที่ดีกว่า “มาออกแบบชีวิตกันเถอะ”

จัดขึ้นเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2565 ดังที่ได้กล่าวถึง
ไปแล้วในส่วน Discovery Phase ซึ่งผลลัพธ์ของ
กิจกรรมนี้ นอกจากการค้นพบบุคลิกลักษณะ
ทั้ง 15 แบบของผู้เตรียมพื้นที่แล้ว ยังได้สร้าง
แผนชีวิตรายบุคคลสำหรับผู้เตรียมพื้นที่จาก

การพิจารณาจุดแข็งและจุดพัฒนาได้ของตนเอง
รวมถึงทางเลือกที่เป็นไปได้ในการสร้างอาชีพ ซึ่งสามารถ
นำไปต่อยอดสู่การพัฒนาอาชีพรายบุคคลได้ในลำดับ
ถัดไป โดยสามารถดูตัวอย่างผลลัพธ์ที่ได้รายบุคคล
จากภาพด้านล่าง

พินิต

เรื่องที่จะเก่ง

- เข้ากับคนอื่นง่าย
- ทำกับข้าวอร่อยมาก (กะเพรา, น้ำพริกกะปิ)
- ขยัน ทำงานอะไรจริงจัง
- ชอบช่วยเหลือผู้อื่น
- เป็นคนที่ชอบฟังมากกว่าพูด
- มีความสามารถในการชงกาแฟและสอนได้

เรื่องที่จะอยากพัฒนา

- อยากได้ความรู้ในการทำอาหารเพิ่ม
- อยากได้โอกาสไปทำงานเป็นเชฟ
- อยากได้งานในต่างประเทศ
สร้างโอกาสทางรายได้ใหม่ ๆ

หากไม่คำนึงถึงปัจจัยอะไร
อาชีพที่ฉันอยากเป็นคือ...

- เปิดร้านอาหารตามสั่ง
หรือเริ่มตั้งแต่ด้วยการเป็นเด็กเสิร์ฟ
- แม่บ้านทำความสะอาด
- สอนคนชงกาแฟ
- พนักงานปิ้งขนมปัง
- vendeur ออกสวก

อุปสรรคในการตัดสินใจ
ไม่ให้ฉันทำสำเร็จ

- อุปสรรคในการเริ่มตั้งร้านเบื้องต้น
เช่น เงิน
- เงินทุนในการเริ่มต้น
- ไม่มีแหล่งรายได้ที่จะช่วยในการตั้งตัว
ในระยะสั้น ๆ

พินิต

สิ่งที่กังวลหลังจากออกไป ที่คิดว่าจะเป็น
อุปสรรคต่อการใช้ชีวิตและทำอาชีพที่หวังไว้
กังวลว่าการสมัครงานจะลำบาก เพราะประวัติ
ที่เคยทำผิดหลายครั้ง นอกจากนี้ยังกังวล
ว่าจะปรับตัวไม่ทันตามเศรษฐกิจ สังคม
และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

รายได้ต่อเดือนที่คาดว่าจะสามารถ
ใช้ชีวิตแบบที่คาดหวังได้
15,000-20,000 บาท

ถ้ามีผู้จ้างงานที่มีงานที่ดีให้ทำแต่ต้องมีการ
ย้ายไปทำงานในเมืองหรือจังหวัดอื่นจะเลือก
รับหรือไม่ เพราะอะไร

เลือกรับ เพราะอยากหางานและอยากได้เงินเดือน
ดูแลครอบครัว อยากให้ลูกได้เรียนสูง ๆ
อยากให้พ่อแม่สบาย ไม่ต้องทำงานเหนื่อย
และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

ความคิดเห็นจาก Facilitator:
พินิตวางแผนว่าหลังจากพินิต
จะเริ่มต้นด้วยการตั้งหลักที่บ้าน
แล้วค่อย ๆ หางานทำ แม้ว่าแม่มีเป้าหมาย
ที่อยากเปิดร้านอาหารของตัวเอง
แต่พินิตคิดว่าจำเป็นต้องเริ่มต้นตั้งตัว
จากการหางานรับจ้างก่อน โดยอาจจะ
เริ่มตั้งแต่การรับจ้างทำความสะอาด
หรือรับจ้างรดน้ำต้นไม้ (ทักษะที่ได้จาก
ทัศนศึกษา) พินิตอยากได้เงินทุน
ตั้งต้นในการเปิดร้านอาหาร
หรืองานชั่วคราวที่จะช่วยจุนเจือ
ครอบครัวในช่วงตั้งต้น พินิตมองว่า
โอกาสการทำงานที่ดีได้เงินเดือน
คือการทำงานในต่างประเทศ
เช่น ที่เกาหลี

2) Mindful Self-Compassion Workshop: ปรับจิตใจเพื่อก้าวต่อไปอย่างมีความสุข

หลักสูตร Mindful Self-Compassion Workshop จัดขึ้นสำหรับผู้ต้องขังหญิงเตรียมปล่อย ระยะเวลาโทษ 3 เดือน - 1 ปี จำนวน 50 ราย เพื่อฟื้นฟูจิตใจผู้ต้องขังหญิง เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงภายใน เน้นการทบทวน

ทำความเข้าใจตนเอง ฝึกการรู้เนื้อ รู้ตัว เพื่อปลดปล่อยตนเองให้มีอิสรภาพภายใน กลับมาเชื่อมั่น ศรัทธา และค้นหาศักยภาพภายในของตนเอง รวมถึงคุณค่าของชีวิตตนเองและผู้อื่น

Mindful Self-Compassion Workshop

รากแก้วแห่งความกรุณา
Kindness
Resilience
Inner Strength

Expected Learning Outcomes

- Practice Mindful Self-Compassion in Daily Life
- Self-Awareness
- Discover Benefactors and Inner Strength
- Practice Self-Appreciation
- Tips to Handle Difficult Emotions
- Simple Skills of Meditation & Total Relaxation

กิจกรรมดังกล่าวจัดขึ้นในวันที่ 2 กันยายน 2565 โดยผ่านการออกแบบและถ่ายทอดจากกระบวนการและวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ 10 ท่าน

● **วิทยากรหลัก:** คุณกิติมา พูลวงษ์, คุณฉัตรชาภา ชัยศรีวาลา, ศ. พญ.ธนิณี สหกิจรุ่งเรือง, คุณสุภาพร พัฒนาศิริ

● **วิทยากรร่วม:** พญ.พิชญา พจนโพธา จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น, นพ.กานต์ เวชอภิกุล กุมารแพทย์, คุณปัญญาพร เชื้อนปัญญา นักจิตวิทยาคลินิก, คุณภทรา นานพั่ง ครูการศึกษาพิเศษ, คุณวีรินทร์ภัทร์ สมส่วน พยาบาลจิตเวชเด็ก

กำหนดการของกิจกรรม

Time	Topic	Lead Facility
09.00-09.40 น.	Check-in ทำความรู้จัก ละลายพฤติกรรม และศึกษาภาษากาย Hugging with Song	ครูแก้ว ครูชี
09.40-10.10 น.	เพลงและเรื่องราวสร้างแรงบันดาลใจ การสังเกตคลื่นแห่งความสั่นสะเทือน และการเคลื่อนไหวเพื่อความผ่อนคลาย (Practice Mindful Breathing, Drinking, Daily Routine)	ครูแก้ว ครูชี
10.10-10.20 น.	พักเบรก	
10.20-11.00 น.	Mindful Self-compassion Technique, แบ่งปันทรัพยากรภายในที่แต่ละคนมี ในการหล่อเลี้ยงพลังชีวิต (Benefactors) และ Strengths ในการดำรงชีวิต ด้วย Compassion (กลุ่มย่อย อุปรกรณ์กระต๊อ ดินสอ สีชอล์ก ดินน้ำมัน)	หมอดาว พี่ตุง
11.00-11.30 น.	พิมพ์เขียวชีวิตที่มีความสุขมั่นคงอย่างเรียบง่าย (กิน อยู่ นอนหลับ พาใจให้พักกับปัจจุบัน)	ครูแก้ว หมอดาว
11.30-12.15 น.	พักเที่ยง (Post-it สิ่งที่กำลังวุ่น/อยากก้าวข้าม VS ความหวัง/สิ่งที่จะทำให้ก้าวข้ามได้)	
12.15-13.00 น.	เติมพลังกายและใจกับคลื่นเสียงและการผ่อนคลายอย่างสมบูรณ์ (Total Relaxation)	ครูแก้ว พี่ตุง
13.00-14.00 น.	สุนทรียสนทนา (Group Dialogue with Facility, Listen with Compassion)	วิทยากรทุกท่าน
14.00-14.30 น.	Circle of Love, แผ่เมตตา, Check-out	ครูแก้ว พี่ตุง

ถอดบทเรียนจากกิจกรรม

Feeling

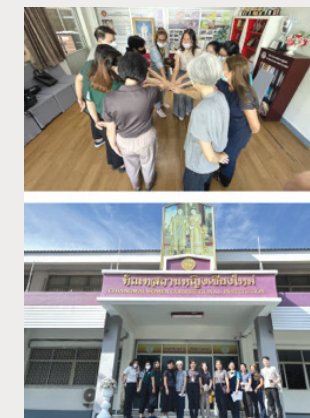
ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสะท้อนว่าได้ผ่อนคลาย รับรู้ถึงพลังงานบวก ใจฟู ได้นึกถึงช่วงที่มีความสุขมาก ๆ ได้รับรู้ถึงพื้นที่ปลอดภัย รับรู้ถึงความรัก ความผิดพลาด และการให้อภัย

Finding

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมโดยรวมมีความพร้อมในการทำกิจกรรม แลกเปลี่ยนในวงศิลปะ และวงสุนทรียสนทนาได้ดี ได้รับรู้ถึงเรื่องราวของความทุกข์ ความกังวล ความอ่อนแอ ความกลัวภายในได้ลึกซึ้งขึ้น ประเด็นความสัมพันธ์ในครอบครัว ความเป็นแม่ ลูก ภรรยา การถูกตีตราจากผู้อื่นและจากตนเอง การเอาชนะความอ่อนแอ และการกลับมาเชื่อมั่นในคุณค่าของตนเอง

Future

การพัฒนากิจกรรมเพื่อต่อยอดการฝึกปฏิบัติให้สม่ำเสมอ โดยการสนับสนุนจากหน่วยงานหรือองค์กรภายนอกร่วมกับกระบวนการจากเรือนจำ น่าจะเป็นประโยชน์ต่อความยั่งยืนและต่อเนื่องของโครงการในอนาคต

3) Digital & Financial Literacy Workshop: รู้เรื่องเงินและการวางแผนธุรกิจเพื่อความมั่นคงในอนาคต

จากกิจกรรมออกแบบชีวิต พบว่า ปัญหาด้านเศรษฐกิจ เป็นหนึ่งในปัจจัยหลักสำคัญที่ส่งผลให้เกิดการกระทำ ผิดซ้ำของผู้พันโทษ และจากการวิเคราะห์ข้อมูล

จะเห็นได้ว่า ผู้เตรียมพันโทษส่วนใหญ่มีความกังวล ในการประกอบอาชีพ โดยสามารถแบ่งผู้เตรียมพันโทษ ได้เป็น 2 กลุ่ม

กลุ่มที่ต้องการหางาน

กังวลว่าจะถูกตัดรจากสังคม
เนื่องจากมีประวัติต่างพร้อย
ส่งผลให้ไม่ได้รับความไว้วางใจ
ให้เข้ารับการทำงาน

กลุ่มที่ต้องการประกอบธุรกิจ

ประสบปัญหาขาดทุนทรัพย์และเครื่องมือ
ในการเริ่มประกอบธุรกิจ รวมทั้งขาดความรู้ความเข้าใจ
และวินัยในการบริหารจัดการการเงิน ทั้งส่วนธุรกิจและส่วนบุคคล

กิจกรรมนี้ มุ่งแก้ปัญหาและให้การช่วยเหลือแก่ กลุ่มเตรียมพันโทษในกลุ่มที่ต้องการประกอบธุรกิจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. สร้างแรงบันดาลใจและเตรียมความพร้อมก่อน ก้าวสู่โลกภายนอกเรือนจำในทักษะด้านดิจิทัลและ การเงิน

2. แนะนำเครื่องมือและช่องทางในโลกดิจิทัลที่จะ ช่วยให้มีชีวิตภายนอกเรือนจำได้อย่างมีคุณภาพ และเท่าเทียม สามารถต่อยอดในการประกอบธุรกิจ ส่วนตัวโดยลดต้นทุนด้านเครื่องมือให้ได้มากที่สุด

3. ให้ความรู้เรื่องการจัดการการเงินเบื้องต้นทั้งส่วนธุรกิจ และส่วนบุคคล ตลอดจนให้คำปรึกษารายบุคคล เพื่อออกแบบการบริหารจัดการการเงินภายหลังพันโทษ

กิจกรรมดังกล่าวแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่

การจัดอบรมเพื่อสร้างทักษะด้านดิจิทัล

จัดขึ้นในวันที่ 2 กันยายน 2565 แบ่งการอบรม เป็น 2 ช่วง

● **ช่วงแรก** 09.00-11.00 น. จัดอบรมเพื่อสร้าง ทักษะด้านดิจิทัล โดยอาศัยเครื่องมือ เช่น YouTube ในการค้นหาข้อมูลความรู้เพื่อสร้างธุรกิจ และการประชาสัมพันธ์ร้านค้าผ่านแพลตฟอร์มอย่าง Google Business

● **ช่วงที่สอง** 13.00-15.00 น. จัดอบรมการบริหาร จัดการเงิน เพื่อสร้างวินัยทางการเงินที่ดี มุ่งเน้น การให้ความรู้ด้านการหารายได้ การออม คำแนะนำ การลงทุน ผ่านแบบเรียนกระปุกหมูเพื่อช่วยออกแบบ การออมที่มีประสิทธิภาพ

การให้คำปรึกษารายบุคคลเพื่อ ออกแบบการบริหารจัดการการเงิน

จัดขึ้นในวันที่ 11 กันยายน 2565 มุ่งเน้นให้คำปรึกษา รายบุคคลแก่ผู้เตรียมพันโทษ โดยนำแบบเรียนของ แต่ละบุคคลมาวิเคราะห์และให้คำแนะนำในการ บริหารจัดการต้นทุน-กำไร เพื่อการประกอบธุรกิจ และการบริหารจัดการการเงินส่วนบุคคลให้บรรลุ เป้าหมายที่ตั้งไว้

ถอดบทเรียนจากกิจกรรม

จากการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วม ได้รับผลตอบรับในเชิงบวกทั้งในด้านรูปแบบ การทำกิจกรรมและเนื้อหา อย่างไรก็ตาม ยังพบอุปสรรคและข้อท้าทาย คือ ผู้เตรียมพันโทษยังขาดความพร้อมในเรื่องเงินทุนตั้งต้น เพื่อประกอบธุรกิจ และขาดทักษะในการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย

4) Preparing Your Career:

พัฒนาทักษะที่ตลาดต้องการและเตรียมตัวหางาน

สำหรับการเตรียมพร้อมเข้าสู่การทำงาน ทางทีมงาน
ต่อยอดกระบวนการพัฒนาฝึกงานสายอาชีพของ
กรมราชทัณฑ์ โดยเน้นเพิ่มสายการพัฒนาเฉพาะด้าน
ควบคู่ไปกับการเพิ่มการมีส่วนร่วมจากผู้จ้างงานและ

ภาคเอกชนมากขึ้นและเร็วขึ้นโดยมีแนวทางเสริมสร้าง
ทักษะเฉพาะทางเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่การทำงาน
แบ่งเป็น 4 ลำดับต่อเนื่องกัน

แนวทาง เสริมสร้างทักษะ เฉพาะทาง เพื่อเตรียมความพร้อม เข้าสู่การทำงาน

1

องค์ความรู้และทักษะ (Knowledge & Skills)

เสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะเฉพาะสาย
ผ่านการเรียนรู้สดหรือออนไลน์
เพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นในการเรียนการสอน

2

ฝึกปฏิบัติจริง (Hands-on Training)

การลองฝึกทำงานจริง โดยการ
ทำโครงการผ่านความร่วมมือกับ
ผู้สนับสนุน เพื่อลดความกังวล
ของผู้เตรียมพื้นที่ในเรื่อง
ความพร้อมในการทำงาน

3

การรับรองผล (Certification)

ทำงานร่วมกับภาคีที่เกี่ยวข้อง
(เช่น หน่วยงานคุณภาพ
สภาวิชาชีพ หรือหน่วยงานเอกชน)
ในการออกประกาศนียบัตร
รับรองทักษะ

4

การสมัครและรับเข้าทำงาน (Recruiting)

การรับสมัครและคัดเลือกผู้เตรียมพื้นที่เข้าทำงาน
เริ่มตั้งแต่ช่วงเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย
โดยความร่วมมือจากผู้สนับสนุนการจ้างงาน

ทั้งนี้ ภาคีที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการนี้
คือ **ผู้สนับสนุน (Sponsor)** ซึ่งมีบทบาทร่วมสร้าง
และพัฒนารอบรอบเพื่อเพิ่มทักษะที่จำเป็นสำหรับ
สายงาน นำร่องการรับสมัครและคัดเลือกผู้เตรียม
พื้นที่เข้าทำงาน ตั้งแต่ช่วงเตรียมความพร้อม
ก่อนปล่อย ขยายผลถึงการสนับสนุนการลองฝึก
ทำงานจริงระหว่างเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย
ตลอดจนการวางมาตรฐานรับรองทักษะ

เมื่อพิจารณาสายอาชีพใหม่ ๆ เพิ่มเติมจากหลาย ๆ
สายอาชีพที่ทางกรมราชทัณฑ์และทัณฑสถานหญิง
เชียงใหม่ประสบความสำเร็จในการฝึกและพัฒนา
เช่น การทอผ้า การนวด การทำอาหารและเครื่องดื่ม
ทางทีมงานได้ใช้ปัจจัยหลัก 3 ประการในการเสนอ
สายอาชีพเพิ่มเติม ได้แก่

1 ความพร้อมของผู้สนับสนุน: สายอาชีพนั้น ๆ
มีผู้สนับสนุนที่สามารถมอบทักษะ โอกาสการเรียนรู้
จริง และการจ้างงานได้ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ให้ความสำคัญ
เป็นอันดับแรก

2 ความเหมาะสมของลักษณะงาน: พิจารณาว่า
ทักษะที่ต้องใช้ในการทำงาน เหมาะสมกับพื้นฐาน
ความรู้ ความถนัด และทักษะของผู้เตรียมพื้นที่
ตลอดจนรูปแบบของการทำงาน เช่น ความสามารถ
ในการทำงานแบบ Online ได้ สนับสนุนความสามารถ
ในการคืนสู่สังคมแบบค่อยเป็นค่อยไป

3 ความสนใจและเป้าหมายชีวิต: ให้ความสำคัญ
กับอาชีพที่ผู้เตรียมพื้นที่ให้ความสนใจ เช่น กิจกรรม
Designing Your Life Workshop จะเห็นได้ชัด
ว่าผู้เตรียมพื้นที่หลายท่านมีความสนใจอยากทำธุรกิจ
ของตนเอง

จากปัจจัยเหล่านี้ ทีมงานเสนอ 4 สายอาชีพ เพื่อพิจารณาสู่การเป็นสายงานอาชีพเพิ่มเติม ได้แก่

- 1 Logistics Support:** งานสนับสนุนธุรกิจด้านโลจิสติกส์
- 2 Entrepreneurship:** เส้นทางสู่การเป็นผู้ประกอบการ
- 3 Digital Support:** งานสนับสนุนการขายสินค้า Online หรืองานเตรียมความพร้อมของข้อมูล เช่น Data Labeling
- 4 Art of Healing & Expression:** ดนตรีและศิลปะ การสร้าง Online Content การใช้สื่อดิจิทัลเพื่อช่วยบำบัดและสื่อสาร เป็นต้น

ทั้งนี้ เสนอ 2 สายอาชีพนำร่อง ได้แก่ Logistics Support การสร้างโอกาสการฝึกปฏิบัติจริงเพื่อเพิ่มความพร้อม โดยร่วมกับเครือข่าย Flash และ Entrepreneurship ให้แก่ผู้เตรียมพร้อมพิเศษหลายท่านที่มีความสนใจ ได้เล็งเห็นโอกาสการต่อยอดแบรนด์ ญ และนารี ตลอดจน เป็นผู้ประกอบการ แต่ไม่มีประสบการณ์เพียงพอ

จากสายอาชีพที่ประสบความสำเร็จอยู่แล้ว สู่สายอาชีพที่แนะนำเพิ่มเติม

สายอาชีพที่ประสบความสำเร็จอยู่แล้ว

ความพร้อมของผู้สนับสนุน

ความเหมาะสมของลักษณะงาน

ความสนใจและเป้าหมายชีวิต

สายอาชีพที่แนะนำเพิ่มเติม

1. Logistics Support
งานสนับสนุนธุรกิจด้านโลจิสติกส์

โปรแกรมนำร่อง

2. Entrepreneurship
เส้นทางสู่การเป็นผู้ประกอบการ

โปรแกรมนำร่อง

3. Digital Support

- งานสนับสนุนการขายสินค้า Online
- งานเตรียมความพร้อมของข้อมูล เช่น Data Labeling

4. Art of Healing & Expression

- ดนตรีและศิลปะ
- การสร้าง Online Content
- การใช้สื่อดิจิทัลเพื่อช่วยบำบัดและสื่อสาร

กิจกรรมนำร่องสายอาชีพเพิ่มเติม ด้าน Logistics Support

ในวันที่ 25 สิงหาคม 2565 ทีมงานในเครือ Flash ผู้เชี่ยวชาญด้าน HR และด้าน Public Relations ได้จัดการอบรมผู้เตรียมพร้อมพิเศษมากกว่า 100 คน ซึ่งอยู่ในระยะเวลาใกล้ปล่อยตัว เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การคืนสู่สังคม พร้อมรับสมัครงานในเครือ Flash และ

ถือจุดเริ่มต้นสู่การขยายผลระยะยาวในอนาคต เช่น การต่อยอดอบรม และรับสมัครเข้าทำงาน การบริจาคคอมพิวเตอร์ และการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้และความเข้าใจจากสังคม

แนวทางนำร่องด้านสายอาชีพ: Logistics

Quick Wins

อบรมผู้เตรียมพร้อมพิเศษ 100+ คน เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การคืนสู่สังคม พร้อมรับสมัครงานในเครือ Flash

การขยายผล

ต่อยอดอบรม

ต่อยอดการสัมภาษณ์เข้ารับทำงาน

บริจาคคอมพิวเตอร์

ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้และความเข้าใจกับสังคม

กิจกรรมนำร่องสายอาชีพเพิ่มเติม ด้าน Entrepreneurship

ทีมผู้เชี่ยวชาญได้ลงพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ในเดือนสิงหาคม - กันยายน 2565 เพื่อหาแนวทางต่อยอดและปรับปรุงแบรนด์ รวมถึงแนวทางการสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ โดยถือจุดเริ่มต้นสู่การขยายผลระยะยาวในอนาคต เช่น การวางแผนด้านแบรนด์และการตลาดให้กับสินค้า

การจัดหา Mentor หรือ Coach สำหรับผู้ประกอบการรุ่นใหม่ การสร้างศูนย์บ่มเพาะผู้พันโทษเป็นผู้ประกอบการ และการหาพันธมิตรเพื่อให้พื้นที่ในการตั้งร้านและช่องทางในการโฆษณา เป็นต้น

แนวทางนำร่องด้านสายอาชีพ New Me: New Entrepreneur

Quick Wins

การขยายผล

วางแผนด้านแบรนด์และการตลาดให้กับสินค้า

จัดหา Mentor หรือ Coach สำหรับผู้ประกอบการรุ่นใหม่

สร้างศูนย์บ่มเพาะผู้พันโทษเป็นผู้ประกอบการ

การหาพันธมิตรเพื่อให้พื้นที่ในการตั้งร้านและช่องทางในการโฆษณา

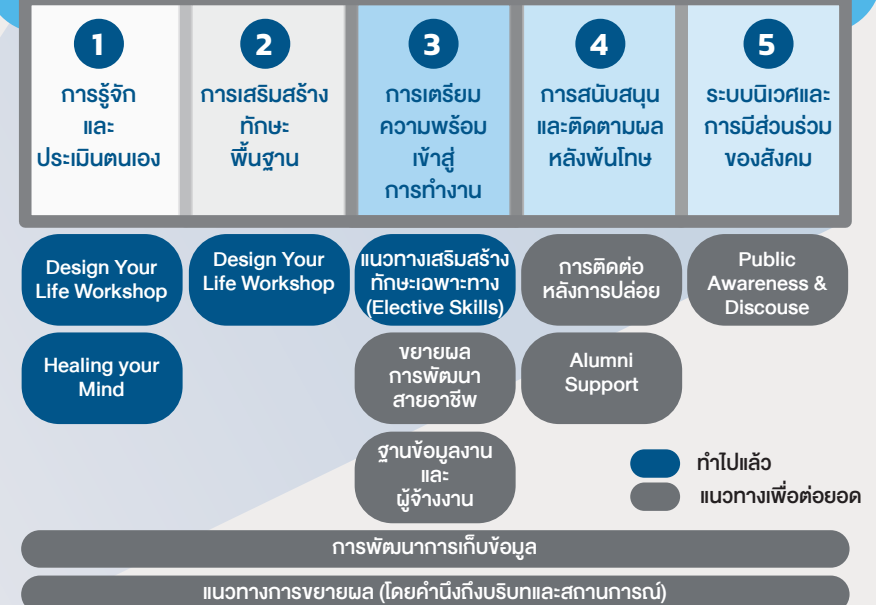
04 – บทสรุป และการวางแผนต่อยอดเพื่อความยั่งยืน

Looking Ahead

การดำเนินการต่อยอดเพื่อความยั่งยืน

ด้วยกรอบด้านเวลาของหลักสูตร ทำให้โครงการ “New Me: New Opportunity” เปิดพื้นที่แห่งโอกาส” ยังอยู่ในช่วงนำร่อง โดยผลเบื้องต้นของโครงการชี้ให้เห็นถึงผลดีของหลักสูตรและแนววิถีที่ได้นำเสนอ แต่จำเป็นต้องมีการศึกษาต่อยอดและขยายผลเพื่อให้แนวคิดของโครงการเกิดความยั่งยืนในระยะยาว โดยทางทีมงานได้เสนอแนวทางสำหรับอนาคต เพื่อเอื้อต่อการต่อยอดและขยายผลไม่ว่าโดยภาคีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในปัจจุบันหรือภาคีใหม่ ๆ โดยคำนึงถึงการนำไปปรับใช้ให้เข้ากับบริบทและสถานการณ์ที่เหมาะสม

แนวทางการต่อยอดเพื่อการพัฒนาต่อเนื่อง

ตัวอย่างกิจกรรมในการทำงานต่อยอดและขยายผล ประกอบไปด้วย กิจกรรมเตรียมความพร้อมทั้งในส่วนของปัจจัยภายใน (ก่อนพันเรือนจำ) และปัจจัยภายนอก (หลังพันเรือนจำไปแล้วและระบบนิเวศต่าง ๆ)

การเตรียมความพร้อมของปัจจัยภายใน

ในช่วงนำร่องของโครงการ RoLD 2022 ทั้งจากการลงพื้นที่และสัมภาษณ์ รวมถึงกิจกรรมนำร่องที่ได้จัดขึ้น ทางทีมงานได้เริ่มรู้จักบุคคลลักษณะ (Persona) ของผู้พันโทฯ เพิ่มความเข้าใจในจุดหลักของวิถีชีวิต ผู้เตรียมพันโทฯ ที่ต้องทำการเปลี่ยนแปลงหลังจาก

พันโทฯ ในการทำกิจกรรมได้ให้โอกาสผู้ประกอบการ เข้ามามีส่วนร่วมแต่แรกและผลเบื้องต้นของโครงการชี้ให้เห็นถึงผลตอบรับที่ดีที่ผู้พันโทฯ มีต่อกิจกรรมนำร่องเหล่านี้ อย่างไรก็ตาม เพื่อต่อยอดและขยายผลสู่ความยั่งยืนมีสิ่งที่จะต้องทำเพิ่มเติมเพื่อความต่อเนื่อง

สิ่งที่ต้องทำเพิ่มเติมเพื่อต่อยอดและขยายผลสู่ความยั่งยืน

สร้างความยั่งยืนแก่หลักสูตรนำร่องต่าง ๆ

ผ่านโครงการ Train the Trainer ให้มีความเข้มแข็ง โดยพิจารณาโมเดลการส่งต่อภายในกลุ่มผู้พันโทฯ เพื่อเพิ่มความยั่งยืน

จัดทำฐานข้อมูลผู้จ้างงาน

ขยายโอกาสที่สังคมและภาคเอกชนสามารถจ้างงานในสายอาชีพต่าง ๆ ได้ เพื่อสร้างโอกาสการจับคู่ผู้พันโทฯ และตำแหน่งงานที่เปิดรับในอนาคต

ขยายผลการพัฒนาสายอาชีพ

ที่ได้นำเสนอและนำร่องไป เช่น การต่อยอดโครงการเฉพาะสายด้านองค์ความรู้ และทักษะการฝึกปฏิบัติจริงการรับรองผล การสมัครและรับเข้าทำงาน เช่น Career Coaching โดยทำงานอย่างใกล้ชิดกับผู้สนับสนุน

การพัฒนาการเก็บข้อมูล

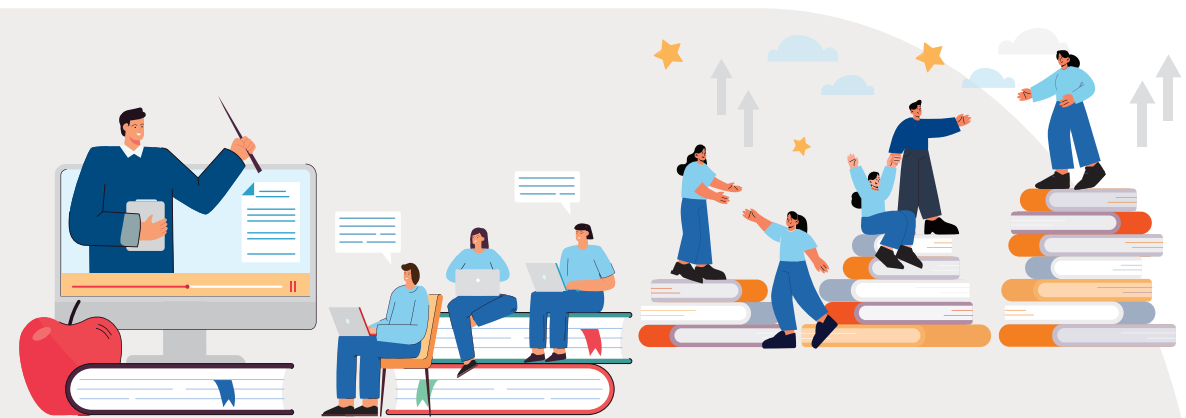
เพิ่มความเป็นมาตรฐาน และความง่ายในการเข้าสู่ และวิเคราะห์ข้อมูล สู่การเสนอแนวทางพัฒนารายบุคคล รวมถึงพัฒนาระบบการคัดกรอง และประเมินความพร้อมด้านอาชีพให้เป็นมาตรฐาน

การเตรียมความพร้อมของปัจจัยภายนอก

ในช่วงของโครงการนำร่อง ทางทีมงานยังไม่ได้มีโอกาสเน้นการเตรียมความพร้อมของปัจจัยภายนอก แต่เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนให้ครบวงจร จำเป็นต้องมี

การพัฒนากิจกรรมเพิ่มเติมในส่วนนี้ โดยทางทีมงานขอยกตัวอย่างข้อเสนอเบื้องต้นจากการได้ลงพื้นที่สัมผัสกับปัญหา เพื่อพิจารณาสู่การนำไปใช้

การสนับสนุนและติดตามหลังพันโท

การสร้างทำเนียบหรือเครือข่ายของผู้พันโท

เพื่อเอื้อให้ผู้พันโทฯ สามารถสนับสนุนและเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และมีตัวอย่างที่ดีในการกลับเข้าสู่สังคม

ระบบนิเวศสนับสนุนจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก

พัฒนาความสามารถผู้พันโทฯ ที่มีความประพฤติดี ประสบความสำเร็จ และมีความสนใจอยากช่วยเหลือผู้อื่น มาเป็นที่ปรึกษา หรือโค้ช ให้ความช่วยเหลือผู้เตรียมพันโทฯ หรือผู้พันโทฯ รายอื่น ตลอดจนเพิ่มการมีส่วนร่วมของครอบครัวในกระบวนการติดตามหลังการพันโทฯ

การต่อยอดระบบสนับสนุนในการดูแลต่อเนื่องหลังพันโท

เช่น เพิ่มกิจกรรมติดตามให้มีโอกาสทำกิจกรรมรวมกันเพิ่มขึ้น มีศูนย์ให้คำปรึกษาหลังพันโทฯ เพื่อให้คำแนะนำต่อเนื่อง มีเครื่องมือหรือช่องทางเพิ่มเติมในการติดตามความคืบหน้าหรือสะท้อนปัญหาที่พบหลังพันโทฯ

ระบบนิเวศและการมีส่วนร่วมของสังคม

การสร้างกระบวนการให้ภาคสังคม ธุรกิจ และเอกชน มีบทบาทและความเข้าใจผู้พันโทษมากขึ้น ลดตราบาปทางสังคม และเพิ่มความศรัทธาในตนเองของผู้พันโทษ เช่น พื้นที่การแบ่งปันแบบ 2 ทาง การทำนุุทธการเฉพาะกิจต่อยอดจากเรือนพำมรงค์ เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ และการรับสมัครที่ปรึกษาจากภาคสังคมและเอกชน โดยที่องค์กรต่าง ๆ สามารถเข้ามีส่วนร่วมผ่านโครงการ CSR ของหน่วยงานตลอดจนการมีส่วนร่วมของครอบครัวในทั้งกระบวนการก่อนและหลังพันโทษ

นอกจากความพร้อมในปัจจุบันภายในและภายนอกที่ได้กล่าวถึงในระยะเวลา ควรมีการพิจารณาหาวิธีการเพื่อวัดผลกระทบทางบวกเชิงสังคมและการสร้างเป้าหมายในอนาคตเชิงนโยบายเกี่ยวกับการติดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ผลบังคับใช้และผลกระทบของ Social Reintegration ภายหลังการแพร่ระบาดของโควิด 19 ด้วย

ทีมงาน RoLD 2022 กลุ่ม I หวังเป็นอย่างยิ่งว่า โครงการ New Me: New Opportunity

เปิดพื้นที่แห่งโอกาส จะเป็นส่วนหนึ่งของการต่อยอดการพัฒนาระบบการเตรียมความพร้อมก่อนการปล่อยตามหลักการของหลักมนุษยชนที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง

ภาคผนวก

รายละเอียดบุคลิกลักษณะ (Persona) ของผู้เตรียมพันโทษทั้ง 15 แบบ

Opportunity/Problem Statements

ที่ไม่นับใจ ในตัวเอง

ลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย

- ผู้ต้องขังที่มีความไม่มั่นใจในตัวเอง
- ผู้ต้องขังที่เคยประกอบอาชีพอื่นมาก่อน

ต้องการ... เพราะ... แต่...

ต้องการ
ความเชื่อมั่นในทักษะและฝีมือของตัวเองในการประกอบอาชีพ

เพราะ ความเชื่อมั่นนี้จะทำให้ตัวเองสามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้โดยไม่เป็นการของคนในครอบครัวหรือคนใกล้ตัวเอง

แต่ อยู่เรือนจำมานาน ไม่มั่นใจว่าตัวเองจะสามารถออกไปทำอะไรได้อีก ไม่รู้ว่าจะทำอะไรได้บ้างยังทำได้ไหม ในด้านทักษะและฝีมือ เช่น การทำอาหาร การขายเครื่องดื่ม เป็นต้น

#ความเชื่อมั่นในการก้าวต่อ

ขาดความมั่นใจในตัวเอง

เคยหยิบผ้ามาอยากออกไปทำอีกแต่ไม่รู้จะทำได้ไหม ฝีมือนะตกหรือเปล่า

แต่ก่อนเคยชงน้ำชาทำอร่อยมาก ออกไปนี่ไม่รู้จะทำได้ไหม ในนี้ไม่มีโอกาสได้ลองทำเลย

อยู่ในนี้ไม่ได้เจอโลกภายนอกออกไปกลัวปรับตัวไม่ได้ไม่มั่นใจเลย

เราจะส่งเสริมทักษะและฝีมือในการประกอบอาชีพให้กับผู้ต้องขังในสายงานที่สนใจและเริ่มต้นได้อย่างมั่นใจได้อย่างไร?

Opportunity/Problem Statements

ที่เงินหมด อดใช้ชีวิต

ลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย

- ผู้ต้องขังที่ติดการพนัน
- ผู้ต้องขังที่ไม่สามารถควบคุมการเงินของตัวเองได้

ต้องการ... เพราะ... แต่...

ต้องการ “เงิน” มาใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเพียงพอต่อความต้องการของตัวเอง

แต่
1) ไม่สามารถควบคุมการใช้เงินของตัวเองได้ ขาดวินัยทางการเงิน
2) ติดการพนัน จนทำให้ไม่มีเงินมาใช้จ่ายอย่างเพียงพอ

#ใช้จ่ายไม่เป็น #หมดเนื้อหมดตัว

แต่ก่อนหาเงินง่าย ไม่เคยเก็บเงิน แต่ตอนนี้ต้องทำบัญชีรายรับรายจ่ายครัวเรือน

เงิน 10,000-15,000 บาท ต่อเดือนก็อยู่ได้ แต่ถ้าติดการพนันก็ไม่พอแน่ ๆ

เราจะทำให้ผู้ต้องขังรู้วิธีการบริหารค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมได้อย่างไร?

Opportunity/Problem Statements

พี่กังวล คนตัดสินใจ

ลักษณะของ
กลุ่มเป้าหมาย

- ผู้ต้องขังที่ต้องการหางาน
- ผู้ต้องขังที่ต้องการเลี้ยงดูตัวเองและครอบครัว
- ผู้ต้องขังที่มีครอบครัวรออยู่

ต้องการ... เพราะ... แต่...

ต้องการ เริ่มต้นชีวิตใหม่ หลังจากพ้นโทษ ด้วยการใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัว ประกอบอาชีพในการเลี้ยงดูตัวเอง

แต่ กังวลว่าจะไม่ได้รับโอกาสให้เริ่มต้นใหม่จากสังคม กลัวการตัดสินใจจากคนในสังคมว่าตัวเองเคยต้องโทษมาก่อนและไม่สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมและไม่ได้รับความไว้วางใจให้ประกอบอาชีพ

#เริ่มต้นใหม่ไม่ง่าย

กลัวกังวลว่าสังคมไม่ยอมรับ	กังวลกับคำถามที่ตรงใจจากคนรอบข้างที่ไม่ใช่ญาติ ไม่มีผลต่อการใช้ชีวิต แต่ส่งผลกระทบต่อความรำคาญใจ	อยากทำอาชีพและอยากทำอะไรลุย ๆ ไม่รับ เพราะมีประวัติ	กลัวคนอื่นไม่ให้โอกาส ไม่ยอมรับในตัวเรา	กลัวคนอื่นมองว่าเราเป็นคนเลวคนชั่ว
----------------------------	--	---	---	------------------------------------

เราจะทำให้การเริ่มต้นใหม่ของผู้ต้องขังเป็นเรื่องง่ายได้อย่างไร?

Opportunity/Problem Statements

พี่กลัวใจคน ในครอบครัว

ลักษณะของ
กลุ่มเป้าหมาย

- ผู้ต้องขังที่ต้องกลับไปอยู่ในครอบครัว

ต้องการ... เพราะ... แต่...

ต้องการ ใช้ชีวิตหลังพ้นโทษกับครอบครัว

เพราะ ครอบครัวคือกำลังใจในการใช้ชีวิตต่อไปได้

แต่ กลัวว่าครอบครัวจะไม่ให้อภัย ไม่ยอมรับให้ตัวเองกลับไปอยู่ด้วย เพราะทำความผิดถึงขั้นต้องเข้าเรือนจำ

#กลัวทางบ้านไม่ให้อภัย

เขาไม่เคยมาเยี่ยมเลย เขาอาจจะตัดเราไปแล้วก็ได้	เขียนจดหมายไป ไม่เคยมีคนตอบกลับ ตลอด 6 ปี มาปีนี้ เขายังโกรธเราอยู่	ถ้าได้ออกไป ก็อยากจะไปอยู่กับครอบครัว แต่ไม่รู้เขาจะให้ที่อยู่ด้วยไหม	กลัวครอบครัวไม่ไว้ใจ เนื่องจากเคยขโมยของในบ้าน	สามีไม่มาเยี่ยม 10 เดือน ไม่รู้เขาจะเอาอย่างไรต่อไป ออกไปค่อยว่ากัน
--	---	---	--	---

เราจะช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครอบครัวผู้ต้องขังได้อย่างไร?

Opportunity/Problem Statements

พี่อดีต คอยหลอกหลอน

ลักษณะของ
กลุ่มเป้าหมาย

- ผู้ต้องขังที่ต้องการประกอบอาชีพ
- ผู้ต้องขังที่ต้องติดก้ำไอล EM

ต้องการ... เพราะ... แต่...

ต้องการ ประกอบอาชีพหลังพ้นโทษ

เพราะ การประกอบอาชีพทำให้รายได้มาใช้จ่ายในการใช้ชีวิตหลังจากนี้

แต่ 1) กลัวว่าหากไปสมัครงานแล้วเจอประวัติว่าเคยต้องโทษมาก่อน เขาจะไม่รับ
2) ต้องติดก้ำไอล EM ซึ่งเป็นการตีตราว่าเคยต้องโทษมาก่อน ทำให้เขาไม่ให้โอกาสเราในการทำงาน

#อดีตที่แสนเจ็บปวด

กลัวคนหาว่าเคยติดคุก	เคยไปติดก้ำไอลแล้วต้องติดก้ำไอล EM จะไปสมัครงานที่ไหนก็ยาก
----------------------	--

เราจะสร้างชีวิตใหม่ให้กับผู้ต้องขังโดยไม่มีปัญหาเรื่องการตีตราจากการต้องโทษได้อย่างไร?

Opportunity/Problem Statements

พี่หวั่นใจ กลัวผิดซ้ำ

ลักษณะของ
กลุ่มเป้าหมาย

- ผู้ต้องขังที่ต้องกลับไปอยู่ในสภาพแวดล้อมเดิม

ต้องการ... เพราะ... แต่...

ต้องการ เริ่มต้นชีวิตใหม่และใช้ชีวิตเหมือนคนทั่วไป

เพราะ ออกจากเรือนจำก็ต้องไปอยู่ในสภาพแวดล้อมเดิม ๆ ซึ่งเสี่ยงต่อการใช้ชีวิตแบบเดิมและทำผิดซ้ำ

แต่ กลัวใจตัวเองจะไม่สามารถทำได้ กลัวว่าจะกระทำความผิดซ้ำเดิมอีก

#แพ้ใจตัวเอง

กลัวใจตัวเอง (ถ้ายังกลับไปคบเพื่อนกลุ่มเดิม สังคมแบบเดิม) อาจจะทำให้เราต้องกลับมาอยู่ที่เดิม	กลัวเพื่อนมาหาแล้วจะชวนให้เรากลับไปทำเหมือนเดิม แล้วใจอ่อน	อยากออกไปเจอสังคมใหม่ ๆ ถ้ากลับไปอยู่ในสังคมเดิม ก็อาจจะได้กลับมาเข้าคุกอีก
--	--	---

เราจะทำให้ผู้ต้องขังไม่กระทำความผิดซ้ำ แต่ต้องไปอยู่ในสังคมเดิม ๆ หลังพ้นโทษได้อย่างไร?

Opportunity/Problem Statements

พี่พร้อมเริ่ม

ลักษณะของ กลุ่มเป้าหมาย

- ผู้ต้องขังที่ต้องการกลับไปอยู่กับครอบครัว
- ผู้ต้องขังที่ครอบครัวไม่ได้ติดต่อมา

ต้องการ... เพราะ... แต่...

ต้องการ เป็นที่ยอมรับของคนในครอบครัว และพิสูจน์ให้เขาเห็นว่าตัวเองสามารถเริ่มต้นชีวิตใหม่ได้

IWS ะ เคยต้องโทษมา ครอบครัวยังอาจจะไม่เชื่อมั่นในตัวอยู่แล้ว เขาอาจจะกลัวว่าเราจะทำผิดซ้ำอีก

#พิสูจน์ตัวตนกับคนในครอบครัว

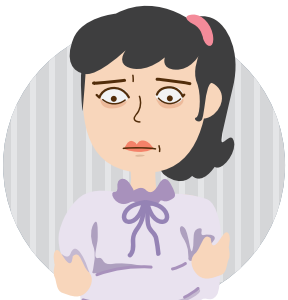
อยากเก็บเงินให้ได้เยอะ ๆ แล้วค่อยกลับไปหาครอบครัว

ถ้าได้เงินเดือนดี ๆ ก็พร้อมจะทำงานทุกอย่าง อยากให้ครอบครัวเห็นว่าเรากลับใจแล้ว

ถ้าเราดูแลครอบครัวได้ เขาอาจจะยอมรับเรากลับไป

เราจะสนับสนุนให้ผู้ต้องขังสามารถพิสูจน์ตัวเอง ให้เป็นที่ยอมรับของครอบครัวได้อย่างไร ?

Opportunity/Problem Statements

พี่ตัวคนเดียว

ลักษณะของ กลุ่มเป้าหมาย

- ผู้ต้องขังที่ต้องการกลับไปอยู่กับครอบครัว
- ผู้ต้องขังที่ครอบครัวไม่ได้ติดต่อมา

ต้องการ... เพราะ... แต่...

ต้องการ กำลังใจ และกลับไปเริ่มต้นชีวิตใหม่ อยู่กับครอบครัว ได้อย่างมีความสุข

IWS ะ ครอบครัว คือ ยາใจของตัวเอง เป็นกำลังใจให้ก้าวเดินต่อไปในชีวิต

แต่ คิดว่าครอบครัวไม่ต้องการเราแล้ว ติดต่อกันไม่ได้ ไม่เคยมีคนมาเยี่ยมตลอดระยะเวลาหลายปี

#หัวใจเดียวกระเทียมลิ้น

จะไม่มีวันกลับมาทำซ้ำอีกแน่นอน ไม่อยากให้พ่อแม่ผิดหวัง

เข็ดแล้วคราวนี้ ไม่อยากให้ครอบครัวเสียใจ

พร้อมเริ่มต้นใหม่ เพราะอยากให้พ่อแม่มีความสุข เขาแก่มากแล้ว

เราจะช่วยให้ครอบครัวเป็นกำลังใจสำคัญ ในการทำให้ผู้ต้องขังไม่กลับมาทำผิดซ้ำอีกได้อย่างไร

Opportunity/Problem Statements

พี่โหยหา ความรู้สึก

ลักษณะของ กลุ่มเป้าหมาย

- ผู้ต้องขังที่ต้องการประกอบอาชีพ
- ผู้ต้องขังที่ต้องการได้รับการอบรมอาชีพเชิงลึก
- ผู้ต้องขังที่ต้องการฝึกฝีมือในการอบรมอาชีพ

ต้องการ... เพราะ... แต่...

ต้องการ ทักษะ ความรู้เชิงลึก ที่ตัวเองสนใจในการออกไปประกอบอาชีพหลังพ้นโทษ

IWS ะ ในเรือนจำจะมี การอบรมอาชีพ ทักษะต่าง ๆ เช่น การนวด การชงกาแฟ ให้กับผู้ต้องขัง เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ หลังพ้นโทษ

แต่ การอบรมนั้น บางอย่างยังไม่ลึกมากพอ เท่าที่ตัวเองต้องการ เช่น การทำ Latte Art ที่ได้รับการอบรม แต่ยังไม่ได้ลงมือทำด้วยตัวเอง ทั้งที่เป็นเรื่องที่เราสอนใจ

#อยากรู้ให้ลึกเพื่อฝึกฝีมือ

เขามาสอนชงกาแฟ สอนวาดภาพ ในเรื่องกาแฟ ไม่ได้ลงมือทำ อยากทำ เพราะเราสอนใจ เอาไปประกอบอาชีพจริง ๆ

อยากให้เขาให้โอกาส ฝึกทำอย่างทั่วถึง เช่น ทำขนม ให้ได้ ลงมือทำกันทุกคน

อยากเรียนตัดผมชาย และอยากได้ใบประกอบ แต่ข้างในนี่ไม่มีสอน

เราจะทำให้การอบรมอาชีพในเรือนจำสามารถนำไปประกอบอาชีพที่ผู้ต้องขังสนใจจริง ๆ ได้อย่างไร ?

Opportunity/Problem Statements

พี่ใบเบิกทาง

ลักษณะของ กลุ่มเป้าหมาย

- ผู้ต้องขังที่ต้องการประกอบอาชีพ
- ผู้ต้องขังที่ต้องการได้รับใบรับรองทักษะ
- ผู้ต้องขังที่ต้องการฝึกฝีมือในการอบรม

ต้องการ... เพราะ... แต่...

ต้องการ การรับรองทักษะ ในการประกอบอาชีพ เพื่อใช้ในการสมัครงาน หลังจากพ้นโทษ

IWS ะ ต้นทุนชีวิตของตัวเอง ไม่ได้ จากการต้องโทษ ทำให้หางานยาก หากมีการรับรอง ทักษะว่าสามารถทำงานได้หรือ มีความสามารถด้านใด ก็จะช่วยหางานได้ง่ายขึ้น

แต่ การได้มา ซึ่งการรับรอง จำเป็นต้องใช้เงินเพื่ออบรมตัวเองไม่มีเงินที่จะมาจ่ายในส่วนนี้ ทำให้ไม่มีการรับรองใด ๆ

#การันตีความสามารถ

มีใบรับรองเรื่องนวดอยู่ น่าจะใช้ได้หลังออกไป

อยากได้รับการอบรมและรับรองว่า ดูแลคนสูงวัยได้ จะไปทำงานต่างประเทศ

เราจะการันตีความสามารถของผู้ต้องขัง ในการประกอบอาชีพหลังพ้นโทษได้อย่างไร ?

Opportunity/Problem Statements

พี่ใกล้ชิด ครอบครัว

ลักษณะของ กลุ่มเป้าหมาย

- ผู้ต้องขังที่ต้องการประกอบอาชีพ
- ผู้ต้องขังที่ต้องการอยู่กับคนในครอบครัว

ต้องการ... เพราะ... แต่...

ต้องการ ประกอบอาชีพที่ได้อาศัยอยู่กับครอบครัวไปด้วยได้

เพราะ อยู่ในเรือนจำมานาน หากมีโอกาสก็อยากอยู่กับครอบครัวมากที่สุด

แต่ ตอนนี้อยู่คนเดียวจะเป็นไปได้ไหม ตัวเองไม่สามารถหางานทำได้ หากได้งานที่ต้องออกไปอยู่ไกลบ้าน ก็ไม่รู้จะตัดสินใจอย่างไรดี

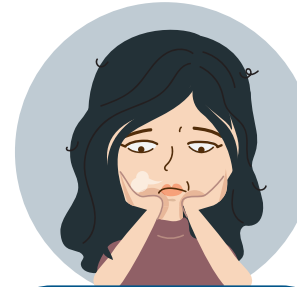
#ไม่อยากไปไกลครอบครัว

อายุมากแล้ว
ขอยู่ใกล้กับครอบครัว

อยากอยู่กับลูก อยากดูแลพ่อแม่ ขอเลือกทำธุรกิจของตัวเองหรือค้าขายกับครอบครัว เพราะในชีวิตไม่เคยห่างกับครอบครัวมานาน ๆ ขนาดนี้

เราจะสร้างอาชีพให้กับผู้ต้องขัง
โดยไม่ต้องไปไกลจากครอบครัวได้อย่างไร

Opportunity/Problem Statements

พี่ไรท์ พี่

ลักษณะของ กลุ่มเป้าหมาย

- ผู้ต้องขังที่ติดยาเสพติด
- ผู้ต้องขังที่ไม่มีแผนในการดำเนินชีวิต

ต้องการ... เพราะ... แต่...

ต้องการ ที่พึ่งทางกายและทางใจ เมื่อออกไปอยู่นอกเรือนจำและยังไม่รู้จะเริ่มต้นใหม่อย่างไรดี

แต่ ไม่รู้จะสามารถหาที่พึ่งทางใจได้จากไหน จึงหันมาเสพยาเสพติดเพื่อรักษาความเจ็บปวดทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

#คนที่แพ้ก็ต้องดูแลตัวเอง

เวลาออกไปทำงานเหนื่อย ๆ เพราะเราก็เลือกงานมากไปไม่ได้ พอเหนื่อยก็อยากเสพยา มันช่วยให้มีแรงทำงาน

เราหางานไม่ได้ เครียดก็คิดว่าต้องขายยาอีก

เราจะทำให้ผู้ต้องขังมีที่พึ่งทางกายและใจ
ที่นอกเหนือจากยาเสพติดได้อย่างไร?

Opportunity/Problem Statements

พี่สูงวัย

ลักษณะของ กลุ่มเป้าหมาย

- ผู้ต้องขังที่ต้องการประกอบอาชีพ
- ผู้ต้องขังที่อายุ 45 ปีขึ้นไป

ต้องการ... เพราะ... แต่...

ต้องการ ประกอบอาชีพหลังพ้นโทษที่เหมาะสมกับอายุของตัวเอง

เพราะ เป็นคนที่อายุเยอะแล้ว งานหลายอย่างก็รับไม่ไหว คนอายุเยอะ บวกกับการไม่อยากทำอะไรที่ไม่เหมาะกับอายุของตัวเองด้วย

#เรื่องอายุไม่ใช่แค่ตัวเลข

ออกไป
ไม่อยาก
ทำอะไรแล้ว
ทำไม่ไหว แะ

หางานยากแน่ ๆ
เพราะเราอายุเยอะ
ใครจะเอาไปทำงาน

ทำงานสู้พวก
เด็ก ๆ ไม่ได้แล้ว
ประวัติไม่ดี
อายุเยอะอีก

คงต้องการเปิดร้าน
ของเราเอง อายุขนาดนี้
ทำงานประจำไม่มีใครเขา
รับแล้ว มากสุดคงเป็นได้
แค่แม่บ้าน

เราจะมีแนวทางในการส่งเสริมอาชีพให้แก่ผู้ต้องขังที่อายุมาก
และอาจจะไม่เป็นที่ต้องการในตลาดงานแล้วได้อย่างไร?

Opportunity/Problem Statements

พี่อับจน คุณาก

ลักษณะของ กลุ่มเป้าหมาย

- ผู้ต้องขังที่ใกล้พ้นโทษ
- ผู้ต้องขังที่ไม่มีต้นทุนในการประกอบอาชีพ

ต้องการ... เพราะ... แต่...

ต้องการ แบบแผน
แนวทางในการดำเนินชีวิต
หลังพ้นโทษ

แต่ ทุกวันนี้ไม่มีคนแนะนำ จะเริ่มต้นทำอะไรก็ไม่รู้
ก็ไม่รู้ว่าจะเริ่มต้นวางแผน
จากตรงไหนก่อนดี ทำให้รู้สึก
สับสนและท้อแท้

#ไร้ทิศทาง

ตอนนี้ไม่รู้จะเอาชีวิต
ตัวเองเลย ออกไปก็ไม่มี
ที่อยู่อาศัย ข้าวยังไม่รู้
จะมีให้กินหรือเปล่า

ออกไปสิ่งแรกคือ
ต้องหาเงินก่อน
อยากได้ค่ารถ
อยากกลับบ้าน
แต่ไม่รู้จะทำอย่างไร

อาจจะออกไปขอเงิน
คนข้างนอก หรือผู้คุม
ให้เราได้มีเงินติดตัวก็ยังดี

เราจะทำให้ผู้ต้องขังมีแบบแผนที่ชัดเจนในการดำเนินชีวิต
หลังพ้นโทษได้อย่างไร?

Opportunity/Problem Statements

พี่ตามหา คนแนะนำ

ลักษณะของ กลุ่มเป้าหมาย

- ผู้ต้องขังที่ใกล้พ้นโทษ
- ผู้ต้องขังที่ต้องการ
ได้รับคำแนะนำหลังพ้นโทษ

ต้องการ... เพราะ... แต่...

ต้องการ ใครที่สามารถ
แนะนำแบบแผนในการดำเนินชีวิต
หลังพ้นโทษให้ได้

เพราะ ตัวเองไม่สามารถวางแผนได้เอง
ไม่เคยเข้าเรือนจำมาก่อน ทำให้เริ่มต้นได้ไม่ถูก
ทั้งยังเคยได้ยินว่ามีหน่วยงานที่วางแผนชีวิตให้
แต่ก็ยังไม่รู้ว่าต้องเริ่มต้นติดต่อที่ใคร

#พิสูจน์ตัวตนกับคนในครอบครัว

เห็นเพื่อนบอกว่าเขามีหน่วยงานที่จะช่วยผู้ต้องขัง
หลังพ้นโทษหางาน แต่ไม่รู้จะไปคุยกับใคร เราไม่เคยติดคุก
ถ้ารู้จะลองไปคุยกับเขาดู ให้เขาช่วยแนะนำให้หน่อย
งานสักงานก็ยังดี ขอร้องเขาเลย

เราจะทำให้ผู้ต้องขังได้รู้แนวทางการใช้ชีวิตหลังพ้นโทษให้ดี
และมีประสิทธิภาพได้อย่างไร?

- นพ.กรกฤษ ลิ้มสมมติ
นายคมสันต์ แซ่ลี
นางคิดงาม คงตระกูล สี
รศ. ดร.จอมพงศ์ มงคลวนิช
นางสาวชนกฤดี สันติวาราม
ดร.ชนนิกานต์ จิรา
นางสาวเชษฐจินดา ชโลธร
นางสาวดิษย์ลดา ดิษยนิรันทน
พล.อ.ก. ธนพันธ์ุ ร่ำยเจริญ
ศ. พญ.รณิณี สหกิจรุ่งเรือง
ศ. พญ.ดร.นันทริกา ชันชื้อ
พ.ต.อ. นิกพล สุขนิยม
นางสาวอนิศา โจน ชูชาน เบนเดลล์
นางสาวปานรวี มีทรัพย์
พล.อ.อ. พันธุ์ภักดี พัฒนกุล
นางสาวพิมพ์พร เนตรพุกกณะ
นางสาวภัทริดา จุลศักดิ์ศรีสกุล
นายวิศน สุนทรจารย์
พ.อ. ดร.ศรัณยู วีริยเวชกุล
นางสาวศิริประกาย วรรณวิชา
นายสัมภาษณ์ ชนานิยม
นางสาวเสาวคนธ์ มีแสง
นายอดิเทพ ภาณุพงศ์
นางอาจารย์ ศรีสุนาครวั
นายอิศเรศ จิราธิวัฒน์

3 GROUP • JUSTICE •

POLICY INNOVATION LAB FOR SUSTAINABLE Waste Management

ห้องทดลอง
นวัตกรรมเชิงนโยบาย
กรณีศึกษาการจัดการขยะ
ในกรุงเทพฯ อย่างยั่งยืน

“นโยบายที่ดีสามารถเปลี่ยนแปลงประเทศได้
หลายประเทศที่ได้ชื่อว่ามีสิ่งแวดล้อมที่ดี
บ้านเมืองสะอาดสวยงาม เป็นเมืองที่น่าอยู่น่าเยือน
ในอันดับต้น ๆ ของโลก เช่น เบลเยียม แลนด์ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้
แต่ก่อนก็ไม่ได้มีสิ่งแวดล้อมที่ดีเท่าปัจจุบัน แต่ด้วยนโยบายที่ดี
จึงนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นได้...”

“นโยบายที่ดี ต้องเกิดจากกระบวนการที่ดี...
Policy Innovation Lab นับเป็นกระบวนการที่ดี
ที่เน้นให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางในการออกแบบ
นโยบายสาธารณะ และเป็นกระบวนการที่ได้พิสูจน์มาแล้ว
ในหลายประเทศชั้นนำของโลกว่า สามารถนำมาใช้แก้ไขปัญหา
ที่ซับซ้อนได้เป็นอย่างดี”

“ปัญหาขยะนับเป็นเรื่องที่ซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับหลายปัจจัย
ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการที่ดีเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหา....
ทีมงาน RoLD 2022 กลุ่ม J (Justice) จึงได้เลือกกระบวนการ
Policy Innovation Lab มาใช้ในกรณีศึกษาการจัดการขยะ
ในพื้นที่กรุงเทพฯ ด้วยความเชื่อมั่นว่าจะสามารถ
นำไปสู่การแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างยั่งยืน”

01 - สถานการณ์ปัจจุบัน สภาพปัญหา และที่มาของโครงการ

สถานการณ์ปัญหาขยะล้นเมือง

กรุงเทพฯ เป็นมหานครขนาดใหญ่ที่มีปริมาณขยะเกิดขึ้นมากมายมหาศาล จากข้อมูลปริมาณขยะมูลฝอยโดยสำนักงานสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร พบว่าในปีงบประมาณ 2565 (1 ตุลาคม 2564 - 30 กันยายน 2565) จัดเก็บขยะมูลฝอยได้เกือบ 3.28 ล้านตัน หรือเฉลี่ยสูงถึงวันละ 8,979.37 ตัน

ข้อมูลปริมาณขยะมูลฝอยที่จัดเก็บได้ในกรุงเทพฯ ในปีงบประมาณ 2565 (1 ตุลาคม 2564 - 30 กันยายน 2565)

เกือบ **3.28** ล้านตัน/ปี เทียบเท่ากับ **8,979.37** ตัน/วัน

ปริมาณขยะเดือนกันยายน 2565 เทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2556 เพิ่มขึ้น 14 เขต ลดลง 36 เขตและอื่น ๆ ค่าเฉลี่ยรวมลดลง **9.88%**

3 เขตที่เก็บได้สูงสุด

1. เขตจตุจักร = **306.49** ตัน/วัน
2. เขตบางขุนเทียน = **304.04** ตัน/วัน
3. เขตประเวศ = **299.28** ตัน/วัน

ที่มาของข้อมูล: สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร

หากดูสถิติย้อนหลังในช่วง 10 ปี ระหว่างปีงบประมาณ 2556-2565 พบว่า มีถึง 5 ปี ที่มีค่าเฉลี่ยการจัดเก็บขยะมูลฝอยสูงทะลุ 10,000 ตันต่อวัน แม้ว่าในปีงบประมาณ 2565 ปริมาณขยะจะลดลงแล้วเมื่อเทียบกับหลายปีก่อนหน้า แต่ก็ยังถือว่าสูงมาก เทียบเท่ากับน้ำหนักรถยนต์โดยสารขนาด 4 ที่นั่งได้ประมาณ 9,000 คันเลยทีเดียว

สถิติปริมาณขยะมูลฝอย ในช่วงปีงบประมาณ 2556-2565

ที่มาของข้อมูล: สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร

การจัดการขยะในกรุงเทพฯ

การจัดการขยะในกรุงเทพฯ ปัจจุบันอยู่ภายใต้การดูแลของกรุงเทพมหานคร (กทม.) โดยขยะที่เกิดขึ้นทุก ๆ วัน ส่วนหนึ่งจะถูกแยกไปรีไซเคิล ขณะที่ส่วนใหญ่ถูกนำไปกำจัด โดยแยกเป็น 2 ส่วน คือ ขยะอินทรีย์จะถูกส่งไปยังโรงหมักปุ๋ยอินทรีย์ โรงงานกำจัดขยะชีวภาพ รวมถึง

ตั้งแต่ละเขตนำไปหมักปุ๋ยใช้เอง ขณะที่มูลฝอยทั่วไปส่วนใหญ่จะถูกนำไปกำจัดด้วยวิธีฝังกลบที่บ่อขยะนอกพื้นที่กรุงเทพฯ ซึ่งต้องอาศัยพื้นที่และงบประมาณจำนวนมากในการบริหารจัดการ

ขยะในมือคนกรุงเทพฯ ถูกนำไปกำจัดอย่างไร

แผนพัฒนากรุงเทพมหานครระยะ 20 ปี (ปี 2556-2575) ยุทธศาสตร์ “มหานครปลอดภัย-ปลอดภัย” ได้บรรจุแนวคิดขยะเหลือศูนย์ หรือ Zero Waste Management โดยมีรูปแบบและการจัดการขยะมูลฝอยอย่างครบวงจร ประกอบด้วย 1) การขนย้ายและคัดแยกขยะจากแหล่งกำเนิดที่ต้นทาง 2) การจัดเก็บรวบรวมและขนส่งขยะไปยังศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยที่อ่อนนุช หนองแขม และท่าแร้ง 3) การคัดแยกขยะ ณ สถานที่กำจัดเพื่อนำไปแปรรูปแล้วนำกลับมาใช้ประโยชน์

4) การแปรรูปขยะมูลฝอยที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับขยะมูลฝอยแต่ละประเภท

ตัวอย่างโครงการที่ระบุในแผนพัฒนากรุงเทพฯ มีหลายโครงการ เช่น โครงการธนาคารขยะ โครงการก่อสร้างโรงหมักปุ๋ย โครงการก่อสร้างโรงหมักก๊าซชีวภาพเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า โครงการก่อสร้างโรงงานรีไซเคิลขยะอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

เป้าหมายของแผนพัฒนากรุงเทพมหานครระยะ 20 ปี

นำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ให้ได้ **2,000** ตันต่อวัน ภายในปี 2565 ใช้หลักการ **3Rs** ได้แก่

- Reduce** สนับสนุนให้ลดการบริโภคทรัพยากร เพื่อป้องกันมิให้มีขยะเกิดขึ้นแต่แรก
- Reuse** ส่งเสริมให้มีการนำทรัพยากรไปใช้ซ้ำ เพื่อลดปริมาณการเกิดขยะในแต่ละวัน
- Recycle** เพิ่มประสิทธิภาพการกำจัดขยะมูลฝอยด้วยการแปรรูปเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์

“Policy Innovation Lab”

กรณีศึกษาการจัดการขยะในพื้นที่กรุงเทพฯ

การแก้ไขปัญหาขยะในกรุงเทพฯ เป็นปัญหาที่ซับซ้อน ?
 ปัญหาติดอยู่ที่ตรงไหน ?

- ระบบบริหารจัดการ
- งบประมาณไม่พอ
- กฎหมายมีหลายฉบับ
- ความยุติธรรมด้านสิ่งแวดล้อม
- ผลประโยชน์/คอร์รัปชัน
- การเมือง
- ธรรมชาติ
- มองว่าไม่ใช่เรื่องของฉัน
- มองว่าไม่ใช่ความรับผิดชอบของฉัน
- คนคิดไม่ได้ทำ คนทำไม่ได้ร่วมคิด

แม้ กทม. จะจัดการปัญหาขยะอยู่ทุกวัน มีโครงการรณรงค์ให้เกิดการลดปริมาณขยะมากมาย และมีแผนระยะยาวที่มุ่งลดขยะให้เหลือศูนย์ซึ่งผ่านมาแล้ว 10 ปี แต่ปริมาณขยะก็ยังสูงอยู่ในปัจจุบัน ยิ่งกว่านั้นคือ ยังมีคนที่ทิ้งขยะไม่ถูกที่ เช่น ทิ้งลงแม่น้ำลำคลองทำให้เกิดปัญหาน้ำเน่าเสีย หรือเวลาฝนตกขยะไปอุดตันท่อระบายน้ำ ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมตามมา

ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 ยังส่งผลให้พฤติกรรมของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก หน้ากากอนามัยและพลาสติกกลายเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องใช้ป้องกันการแพร่ระบาด ขณะเดียวกัน ก็มีขยะใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นจากการสั่งอาหารมารับประทานที่บ้านหรือการสั่งสินค้าเดลิเวอรี่ จากสถิติพบว่าขยะพลาสติกในพื้นที่กรุงเทพฯ เพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 60 ในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 ขณะที่ปริมาณขยะรีไซเคิลในปี 2565 ยังทำได้เพียงร้อยละ 19 ของปริมาณขยะทั้งหมด

จากโจทย์ที่มองว่า การจัดการปัญหาขยะในกรุงเทพฯ เป็นเรื่องใหญ่ที่มีความซับซ้อน และมีหลายภาคส่วนเข้ามาเกี่ยวข้อง จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการที่ดีเข้ามาใช้แก้ไขปัญหา ทีมงาน RoLD 2022 กลุ่ม J จึงได้ดำเนิน “โครงการพัฒนาห้องทดลองนวัตกรรมเชิงนโยบาย กรณีศึกษาการจัดการขยะกรุงเทพฯ อย่างยั่งยืน” หรือ “Policy Innovation Lab for Sustainable Waste Management” ซึ่งมีตัวอย่างการนำแนวคิดนี้มาใช้แก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน

ในหลายประเทศ เช่น ในประเทศเกาหลีใต้ได้มีการพัฒนา “UNDP Seoul Policy Center” เน้นการทำงานเพื่อพลิกโฉมกรุงโซลสู่โลกอนาคตที่โปร่งใสและยั่งยืน ในประเทศเอสโตเนียมีการใช้ Policy Lab ในการออกแบบเส้นทางพลิกโฉมสู่รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ในประเทศสิงคโปร์มีการใช้ Policy Lab ของมหาวิทยาลัยเพื่อสร้างนวัตกรรมพลิกโฉมการทำงานของภาครัฐ

02 - แนวทางและกระบวนการศึกษา

“Policy Lab” เป็นหนึ่งในนวัตกรรมสำคัญของแนวทางการจัดวางนโยบายสาธารณะที่มุ่งเน้นออกแบบนโยบายด้วยวิธีการแปลกใหม่และเชื่อมโยงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ โดยเน้นใช้หลักฐานเชิงประจักษ์และยึดผู้ใช้บริการขั้นสุดท้าย (End Users) เป็นศูนย์กลางในทุกขั้นตอนของกระบวนการจัดวางนโยบาย และหลังจากร่างนโยบายแล้วเสร็จจะมีการทดสอบและทำให้สมบูรณ์ขึ้นผ่านกระบวนการทดลองในรูปแบบต่าง ๆ

สำหรับเครื่องมือที่นำมาประยุกต์ใช้ในห้องปฏิบัติการนโยบายในครั้งนี้ คือ “System Thinking” หรือ “การคิดเชิงระบบ” เพื่อระบุดูจุดคานดีดคานงัดในโครงสร้างของระบบงาน และ “Design Thinking” หรือ “กระบวนการคิดเชิงออกแบบ” เพื่อทำความเข้าใจปัญหาจากมุมมองของผู้มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วน

การคิดเชิงระบบ (Systems Thinking)

เป็นการคิดที่มุ่งเน้นการมองภาพรวมอย่างเป็นระบบ มองให้เห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ที่มีความเชื่อมโยงกัน ทำให้สามารถขยายกรอบความคิดหรือสามารถมองปัญหาในมุมมองที่แตกต่างไปจากเดิม และหัวใจสำคัญคือการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

แนวทางการดำเนินงาน

กระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking)

เป็นกระบวนการคิดที่พยายามทำความเข้าใจปัญหา วิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกเพื่อคัดกรองและกำหนดหรือบ่งชี้ปัญหาได้ชัดเจน รวมถึงการระดมความคิดสร้างต้นแบบ และทดสอบการแก้ปัญหา ซึ่งช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์หรือทำให้ได้ไอเดียใหม่ ๆ ที่หลากหลาย

03 - การดำเนินงาน และผลที่ได้รับ

1. ทำความเข้าใจปัญหา

จากการศึกษาข้อมูล การลงพื้นที่เพื่อดูปัญหาและดูงาน การจัดการขยะจากสถานที่จริง ทำให้ทีมงาน มีความเข้าใจมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับขยะ ในมิติต่าง ๆ เช่น ปริมาณ ประเภท ข้อเสียของขยะแต่ละ ประเภท กระบวนการจัดการขยะตั้งแต่ต้นทางจนถึง ปลายทาง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการ (Player) ผลกระทบจากการทิ้งขยะไม่ถูกที่หรือการจัดการขยะ ที่ไม่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการจัดการกับปัญหาต่าง ๆ

นอกจากนี้ ยังได้เห็นถึงความพยายามในการจัดการกับ ปัญหาขยะนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แต่ปริมาณขยะ ก็ยังคงสูงอยู่ในปัจจุบัน ขณะที่การรีไซเคิลขยะยังมีสัดส่วน น้อยเมื่อเทียบกับหลาย ๆ ประเทศ ชี้แจงลดลงอย่าง มีนัยสำคัญจากพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป อย่างมากในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 ขณะที่ค่าใช้จ่ายในการจัดการปัญหาขยะยังคงสูงขึ้นเรื่อย ๆ

2. ประชุมเชิงปฏิบัติการ

ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ ได้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ และความคิดเห็นร่วมกัน รวมทั้งนำประสบการณ์ ที่หลากหลายทั้งจากสมาชิกในกลุ่มและบุคคลภายนอก เข้ามาสู่กระบวนการของห้องปฏิบัติการ

สรุปประเด็นปัญหา

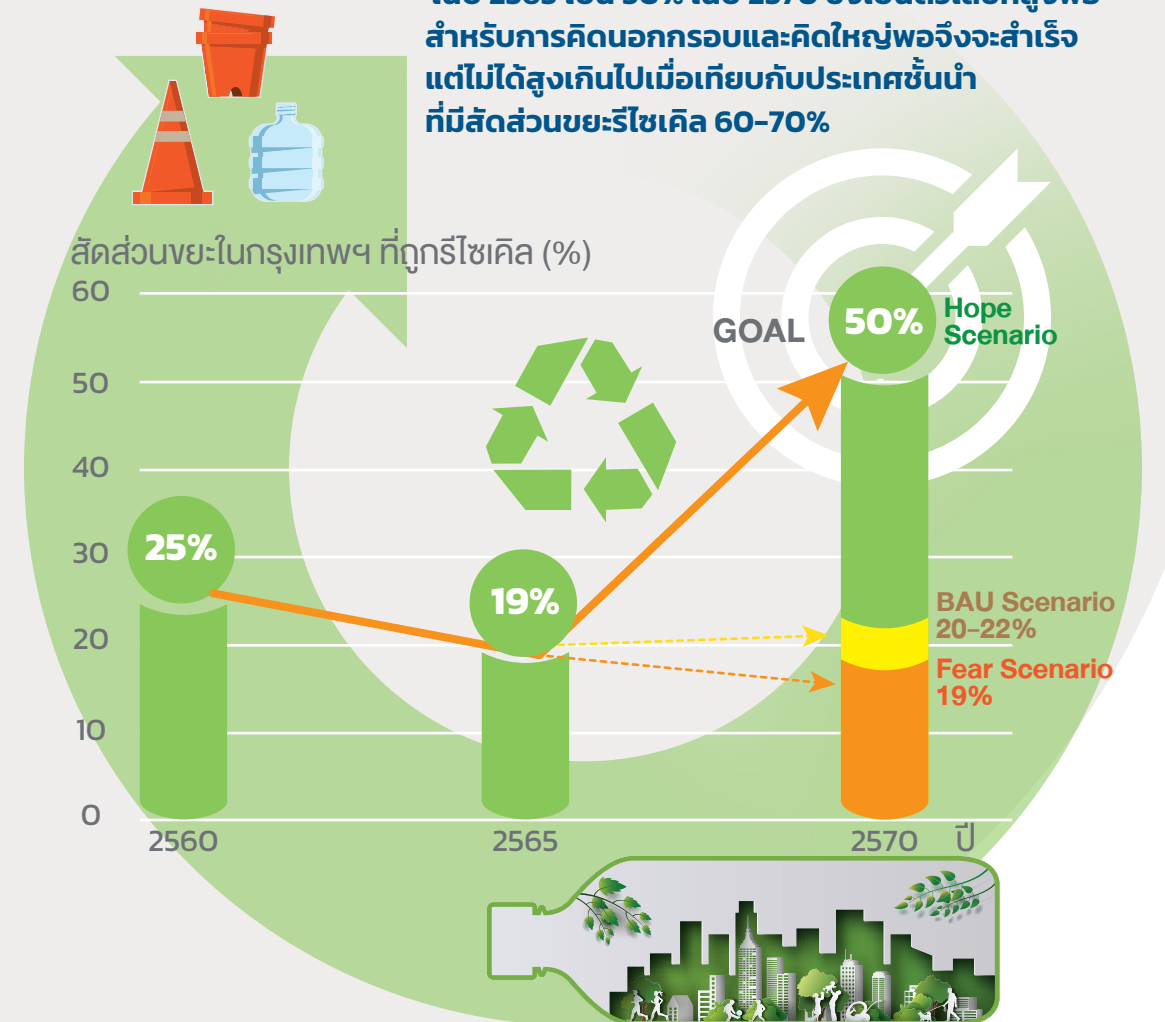
จากการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ และความคิดเห็นร่วมกัน ทำให้สามารถสรุปประเด็นปัญหาหลัก ๆ ได้ดังนี้

- 1 การไม่ได้มีการแยกขยะชนิดต่าง ๆ มาตั้งแต่ต้นทางอย่างจริงจัง
- 2 การไม่มีกฎระเบียบหรือข้อบังคับที่จูงใจให้คนสร้างขยะน้อยลง
- 3 การแข่งขันทางการตลาดทำให้ปริมาณขยะเพิ่มมากขึ้น จากบรรจุภัณฑ์ (Packaging) ที่สวยงาม ดูมีราคา สะดวกและช่วยป้องกันไม่ให้สินค้าเสียหายจากการขนส่ง
- 4 การจัดการขยะทั้งในส่วนของ กทม. และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ มักมีผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้องในทุกขั้นตอน ดังนั้น การจัดการให้มีขยะน้อยลงหรือมีค่าใช้จ่ายในการจัดการโดยรวมน้อยลง อาจนำไปสู่การเสียประโยชน์ของคนบางกลุ่มซึ่งอาจทำให้เกิดการต่อต้านทั้งทางตรงและทางอ้อมได้
- 5 คนไทยมักชอบความสะดวกสบาย การรณรงค์ที่ทำให้ไม่สะดวก หรือเกิดความลำบากมากขึ้นแม้เพียงเล็กน้อย อาจทำได้แค่วงเล็ก ๆ ที่สนใจ ยากที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในวงกว้างได้

เป้าหมายจากการระดมสมอง: เพิ่มสัดส่วนขยะรีไซเคิลในกรุงเทพฯ

หลังจากตกผลึกเกี่ยวกับประเด็นปัญหาแล้ว ทีมงานได้ระดมสมองเพื่อกำหนดเป้าหมายที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหา ซึ่งได้พิจารณาเป้าหมายต่าง ๆ เช่น ปริมาณขยะต่อคนต่อปี (กิโลกรัม) สัดส่วนของขยะที่นำไปรีไซเคิลเมื่อเทียบกับขยะทั้งหมด (%) ค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะต่อปี (ล้านบาท) ค่าใช้จ่าย และค่าเสียหายที่เกิดจากการจัดการขยะที่ไม่ถูกต้อง (ล้านบาทต่อปี) เป็นต้น ในที่สุดทีมงานก็ได้เลือกเป้าหมาย การเพิ่มสัดส่วนขยะที่รีไซเคิลเมื่อเทียบกับขยะทั้งหมด เนื่องจากเป็นค่ามาตรฐานที่ใช้วัดกันโดยทั่วไปในนานาประเทศ ประกอบกับกรุงเทพฯ ยังมีสัดส่วนการรีไซเคิลค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับมหานครชั้นนำอื่น ๆ รวมทั้งขยะที่รีไซเคิลได้จะมีมูลค่าทางเศรษฐกิจในตัวเอง ซึ่งสามารถนำมาเป็นแรงจูงใจให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนหมู่มากได้

เป้าหมาย: เพิ่มสัดส่วนขยะรีไซเคิลจาก 19% ในปี 2565 เป็น 50% ในปี 2570 ซึ่งเป็นตัวเลขที่สูงพอสำหรับการคิดนอกกรอบและคิดใหญ่พอจึงจะสำเร็จ แต่ไม่ได้สูงเกินไปเมื่อเทียบกับประเทศชั้นนำที่มีสัดส่วนขยะรีไซเคิล 60-70%

จากเป้าหมายดังกล่าว นำมาสู่การวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดพฤติกรรมกรรมกรรีไซเคิลขยะนับตั้งแต่อดีต ปัจจุบัน และปัจจัยที่จำเป็นต้องได้รับการพิจารณาเพื่อเพิ่มสัดส่วนขยะที่จะถูกนำไปรีไซเคิลให้ได้อย่างน้อยร้อยละ 50 เมื่อเทียบกับขยะทั้งหมดในกรุงเทพฯ ภายในปี 2570 (Hope Scenario) รวมถึงแนวโน้มในอนาคตในฉากทัศน์ที่ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการจัดการใด ๆ ของผู้กำหนดนโยบายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่กรุงเทพฯ (BAU Scenario) และปัจจัยที่ต้อง

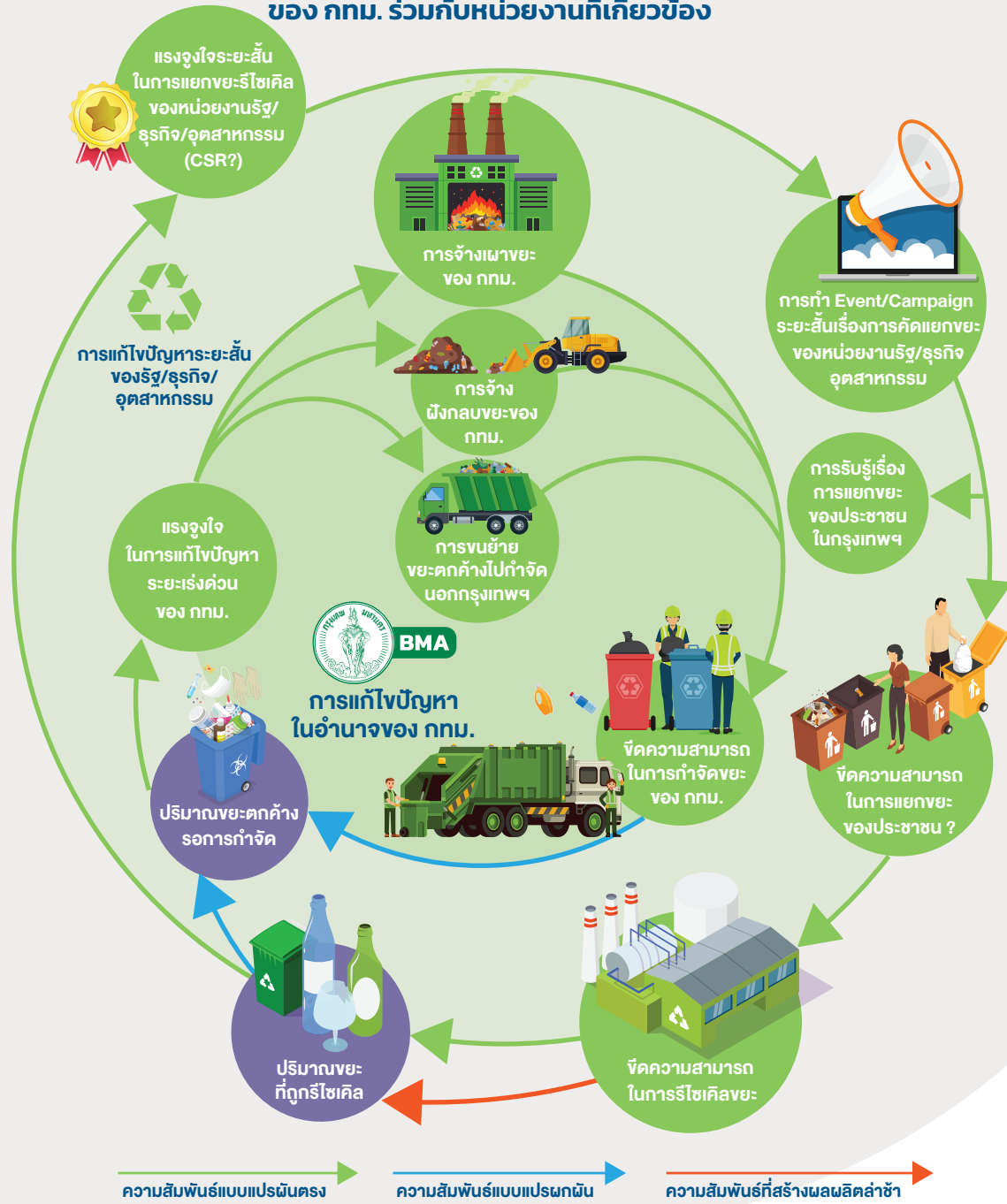
เฝ้าระวังหากต้องการหลีกเลี่ยงมิให้สัดส่วนของขยะที่ถูกนำไปรีไซเคิลได้ยังคงที่ประมาณร้อยละ 19 เท่ากับปัจจุบัน (Fear Scenario)

นำมาสู่ “การจัดทำแผนที่ระบบ” เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยทั้งหมดภายในระบบที่ศึกษา ซึ่งน่าจะเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ในแต่ละฉากทัศน์ ซึ่งสามารถแสดงได้ด้วยแผนภาพวงจรเชิงสาเหตุตามแผนภาพด้านล่าง

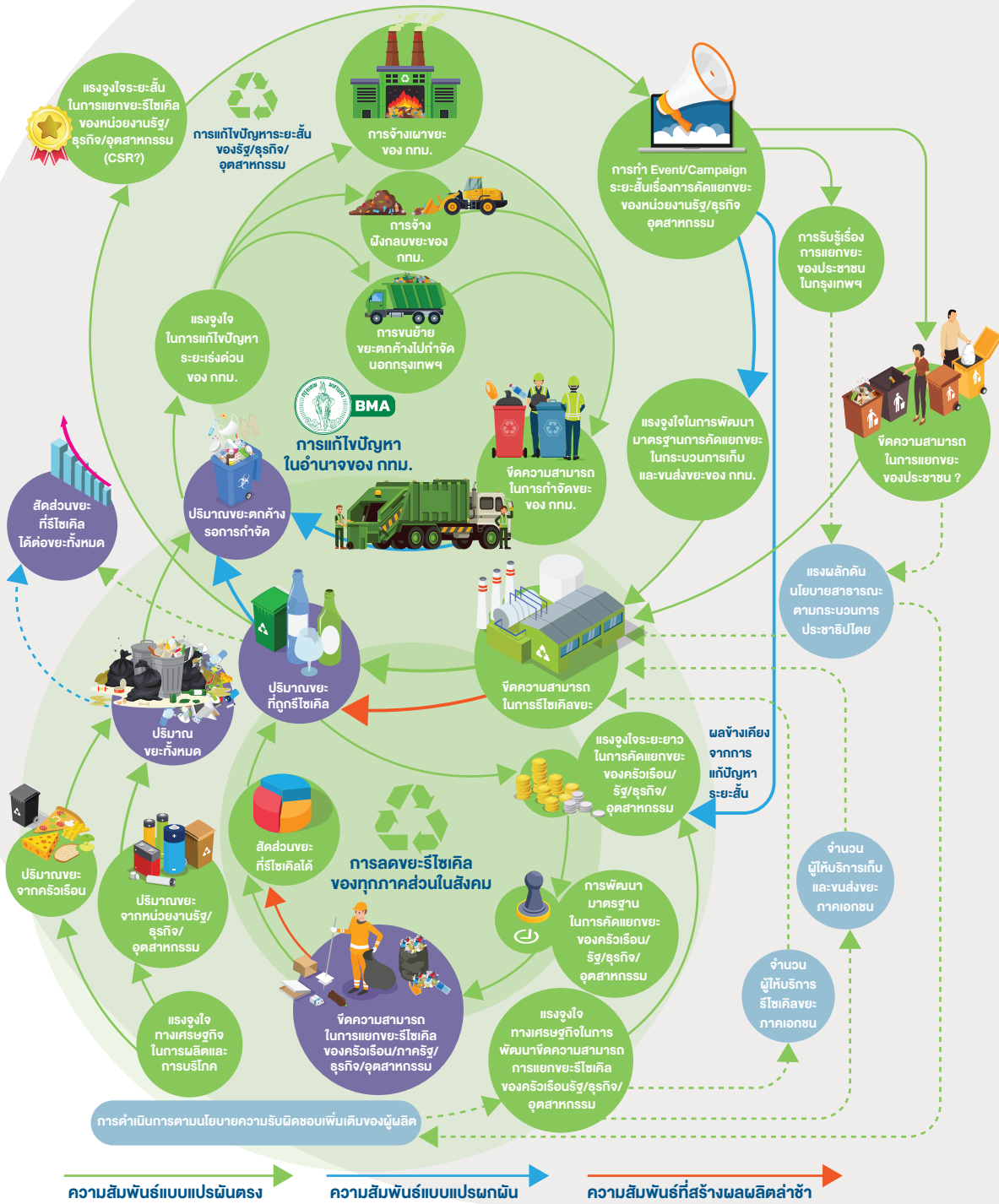
แผนภาพวงจรเชิงสาเหตุ : แสดงสาเหตุการผลิตและการลดขยะในสังคม และวงจรสร้างสมดุลของการลดขยะรีไซเคิลจากการทำงานของทุกภาคส่วนในสังคม

แผนภาพวงจรเชิงสาเหตุ : แสดงวงจรสร้างสมดุลของการแก้ไขปัญหามลพิษในอำนาจของ กทม. และวงจรสร้างสมดุลของการแก้ไขปัญหามลพิษระยะสั้นของ กทม. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

แผนภาพวงจรเชิงสาเหตุ: แสดงโอกาสในการพัฒนานโยบายเพิ่มเติม เพื่อเสริมพลังของวงจรสร้างสมดุลการลดขยะรีไซเคิลจากการทำงาน ของทุกภาคส่วนในสังคม และลดพลังของวงจรอุปาทานของผลค้างเคียง จากการแก้ไขปัญหาในระบบการจัดการขยะระยะสั้น

เกณฑ์การพิจารณาคุณลักษณะที่พึงประสงค์

หลังการสังเคราะห์แผนที่ระบบข้างต้นแล้ว ทีมงานได้ร่วมกันวิเคราะห์หา “เกณฑ์การพิจารณาคุณลักษณะที่พึงประสงค์” ของนโยบายหรือโครงการที่ผู้กำหนดนโยบายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียควรจะต้องลองลงมือทำเพื่อหาโครงการที่มีความหวังและขยายผลต่ออย่างรวดเร็ว ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1) นโยบายหรือโครงการที่มุ่งเน้นกระบวนการแก้ไขปัญหาที่ได้ผลคุ้มค่า

- เป็นกระบวนการต้นน้ำ เช่น ลดการผลิตขยะ เพิ่มการคัดแยกขยะ
- เป็นกระบวนการที่มีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวนมาก เช่น การคัดแยกขยะโดยครัวเรือน หน่วยงานภาครัฐและเอกชน
- เป็นกระบวนการใหม่หรือปรับโครงสร้างของระบบงานใหม่ ซึ่งเกิดจากการปรับเปลี่ยนแนวคิดความเชื่อของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ถ้าประชาชนเชื่อมั่นใจว่า กทม. จะไม่เทขยะที่แยกไว้ไปรวมกัน อาจจะทำให้เกิดการแยกขยะในระยะยาวจนเป็นนิสัยได้

2) นโยบายหรือโครงการที่สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมได้จริงในระยะยาว

- เพิ่มขีดความสามารถ ทักษะ ความรู้ เช่น จัดทำคู่มือเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการแยกขยะในครัวเรือน
- ออกแบบสิ่งแวดล้อมให้ประชาชนแยกขยะถูกต้องได้ง่ายขึ้น เช่น ออกแบบฝาถังขยะที่ทำให้ไม่สามารถเทขยะเปียกไปปะปนกับขยะรีไซเคิลได้
- ลดแรงจูงใจทางเศรษฐกิจในการผลิตและบริโภคที่ทำให้เกิดขยะโดยไม่จำเป็น เพิ่มแรงจูงใจในการพัฒนาขีดความสามารถในการแยกขยะรีไซเคิลของครัวเรือน หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และลดต้นทุนหรืออำนวยความสะดวกให้เกิดการปรับพฤติกรรม

3) นโยบายหรือโครงการที่แก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืน
ในระยะยาว

- ควรส่งผลกระทบต่อระบบการจัดการขยะในกรุงเทพฯ ในภาพรวม
- ควรทำให้เกิดการเปลี่ยนพฤติกรรมของทุกภาคส่วนในสังคม โดยไม่ผลักรยะยะยาวให้แก่หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง

- ไม่ควรแค่สร้างผลลัพธ์ระยะสั้น แต่ต้องไม่สร้างผลเสียในระยะยาว เช่น หน่วยงานภาครัฐอาจต้องการแสดงบทบาทในการคัดแยกขยะในชุมชน แต่อาจไม่มีแรงจูงใจประชาชนจนต้องทำเอง กลายเป็นการผลักภาระมาที่หน่วยงานดังกล่าวแทน

ข้อค้นพบ “จุดคาบติดคาบขัด” ที่เหมาะสม

ผลจากการระดมสมองในห้องทดลองนวัตกรรมเชิงนโยบาย ทีมงานได้ข้อสรุปจุดคาบติดคาบขัดที่เหมาะสมสำหรับนโยบายสาธารณะที่น่าจะสามารถจัดการปัญหา ขยะในพื้นที่กรุงเทพฯ ได้ 4 ประการ ได้แก่

ในการผลักดันให้เกิดผลในทางปฏิบัติทำได้โดยสนับสนุน
โครงการที่เข้าข่ายคุณลักษณะ 4 ประการนี้ ให้มีการทดลองหรือสร้างต้นแบบขนาดเล็กเพื่อเรียนรู้
ปรับแต่งวิธีการ และขยายผลโครงการที่ได้ผลดี
มีแรงดึงดูดจากภาคส่วนอื่นให้ขยายผลในวงกว้างต่อไป

3. การนำข้อค้นพบไปวิเคราะห์ โครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้ว

ทีมงาน RoLD 2022 กลุ่ม J ได้นำคุณลักษณะ 4 ประการดังกล่าว มาเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์โครงการจัดการขยะที่หน่วยงานต่าง ๆ ได้ดำเนินการไปแล้วหรือกำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการออกแบบโครงการใหม่ ๆ หรือพัฒนาต่อยอดจากโครงการเดิมให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น

ตัวอย่างการวิเคราะห์ 10 โครงการ

1) waste to WORTH: แยกไม่ยาก

เจ้าของโครงการ:

บริษัท แสนสิริ จำกัด (มหาชน) กลุ่มบริษัทยูนิลีเวอร์ ประเทศไทย และสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (FTI)

เป้าหมาย:

แก้ปัญหาพลาสติกตั้งแต่ต้นทาง เพื่อส่งต่อเข้าสู่กระบวนการ Upcycle

รูปแบบการจัดการ:

เชิญชวนลูกบ้านและทุกคนในโครงการ “ล้าง ตาก ทิ้ง” ขยะพลาสติกแบบย่อยสลายไม่ได้ โดยตั้งจุดรับขยะที่ Habito Mall ชั้น 1 และขยะที่ลูกบ้านคัดแยกอีกกว่า 50 โครงการ ของแสนสิริ จะถูกนำส่ง Recycle Day หรือนิติบุคคลในโครงการ เพื่อเข้าสู่กระบวนการ Upcycle ต่อไป

การวิเคราะห์

จัดการที่ต้นน้ำพอสมควร เพราะกระตุ้นให้คนแยกขยะตั้งแต่ในครัวเรือน สามารถขยายผลได้กับหมู่บ้าน คอนโด อพาร์ทเมนต์ต่าง ๆ ทั่วกรุงเทพฯ ซึ่งมีอยู่จำนวนมาก และยังไม่เห็นข้อเสียอื่น ๆ แต่สิ่งที่ยังขาดอยู่คือ แรงจูงใจที่จะทำให้ครัวเรือนแยกขยะและทำให้นิติฯ รับงานจัดการขยะเพิ่มเติมจากภาระหลัก การพัฒนาต่อยอดที่เป็นไปได้ เช่น อาจนำขยะไปขายแล้วนำเงินมาปรับปรุงหมู่บ้านให้ลูกบ้านเห็นว่าสิ่งที่ทำนั้นมีประโยชน์เป็นรูปธรรม งดเก็บค่าเก็บขยะจากหมู่บ้านที่เก็บขยะรีไซเคิลได้มากกว่าเกณฑ์ หรือเชิญผู้ว่าฯ กทม. มาเยี่ยมชมโครงการ ตัดดาวให้ลูกบ้านและนิติฯ เพื่อสร้างความภาคภูมิใจ

2) Chula Zero Waste: พัฒนาด้านแบบการจัดการขยะมูลฝอย และขยะอันตรายอย่างยั่งยืนในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เจ้าของโครงการ:

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เป้าหมาย:

ลดปริมาณขยะเหลือทิ้งภายในมหาวิทยาลัยไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ภายใน ปี 2564

รูปแบบการจัดการ:

1. กำหนดแผนปฏิบัติการการจัดการขยะมูลฝอยและขยะอันตรายอย่างยั่งยืนในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ปี 2560-2564) ประกอบด้วย 6 แผนงาน

แผนงานที่ 1 พัฒนากลไกทำงานและฐานข้อมูล

แผนงานที่ 2 ลดการเกิดขยะตั้งแต่ต้นทาง

แผนงานที่ 3 ปรับปรุงระบบแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง

แผนงานที่ 4 ปรับปรุงระบบเก็บรวบรวมขยะ

แผนงานที่ 5 เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะอินทรีย์

แผนงานที่ 6 พัฒนาเนื้อหาและสื่อการเรียนการสอน

2. จัดให้มีระบบการจัดการขยะมูลฝอยและขยะอันตรายที่สามารถเป็นต้นแบบการจัดการขยะในพื้นที่เมือง ส่งเสริมให้นักเรียน นิสิต และบุคลากรในจุฬาฯ มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญในการคัดแยกขยะ มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจัดการขยะตามหลักการ 3Rs ผ่านกิจกรรมการลดและคัดแยกขยะ การดูงานแหล่งเรียนรู้จัดการขยะภายในจุฬาฯ และมีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและแผนการจัดการกิจกรรมภาคปฏิบัติ

การวิเคราะห์

จัดการที่ต้นน้ำพอสมควร แต่ยังมีแรงจูงใจที่ชัดเจน ต้องอาศัยการรณรงค์ภายในพอสมควรซึ่งใช้ทรัพยากรมากและมีองค์กรลักษณะอย่างจุฬาฯ ไม่มากนักจึงขยายผลได้น้อย และอาจมีข้อเสียอื่น ๆ เช่น เป็นการเพิ่มภาระงบประมาณให้กับมหาวิทยาลัยในระยะยาว

3) ถนนวิภาวดีฯ ไม่มีขยะ: (ระยะที่ 2) ร่วมขับเคลื่อนตลาดทุนไทยสู่ความยั่งยืน

เจ้าของโครงการ:

สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย (TEI) และสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ร่วมกับ 28 องค์กร ที่มีอาคารสำนักงานตั้งอยู่บนถนนวิภาวดีรังสิต

เป้าหมาย:

ถนนวิภาวดีฯ เป็นต้นแบบการบริหารจัดการขยะภายในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยนำแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนมาเป็นหัวใจในการดำเนินงานตามวาระแห่งชาติด้านเศรษฐกิจ BCG (Bio-Circular-Green Economy Model)

รูปแบบการจัดการ:

เน้นวิเคราะห์และต่อยอดผลการดำเนินงานโครงการระยะที่ 1 โดยเชื่อมโยงกับวาระแห่งชาติ เรื่องการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (UN SDGs) เพื่อพัฒนาโมเดลการบริหารจัดการขยะภายในองค์กรอย่างเป็นรูปธรรม มีประสิทธิภาพ และยั่งยืน การดำเนินงานหลักคือให้แต่ละองค์กรแยกขยะตั้งแต่ต้นทางก่อนนำไปรีไซเคิลต่อไป

การวิเคราะห์

จัดการที่ต้นน้ำพอสมควร แต่ยังมีแรงจูงใจที่ชัดเจน เพราะเป็นการผลักดันของ ก.ล.ต. ต้องอาศัยการรณรงค์พอสมควรซึ่งใช้ทรัพยากรมากและมีลักษณะองค์กรที่ ก.ล.ต. ขอความร่วมมือจำนวนไม่มากในประเทศไทยจึงขยายผลได้น้อย และเป็นการสร้างภาระระยะยาวให้องค์กรเหล่านี้ในระดับหนึ่ง

4) มีอวิเศษ x วน

เจ้าของโครงการ:

สถาบันพลาสติก (PPP Plastics) นำโดยสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (FTI) และองค์กรธุรกิจ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (TBCSD) ร่วมกับพันธมิตรองค์กรภาคเอกชนกว่า 30 องค์กร

เป้าหมาย:

เพื่อส่งเสริมแนวคิดการนำพลาสติกกลับมาใช้ใหม่ให้เข้าถึงกลุ่มคนที่กว้างขวางมากขึ้น โดยร่วมกับโครงการ “วน” หรือ “Won Project”

รูปแบบการจัดการ:

นำพลาสติกสะอาดกลับไปรีไซเคิลเป็นเม็ดพลาสติกและนำไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำวนกลับมาใช้งานได้อีกหลายรอบตามหลักเศรษฐกิจหมุนเวียน ระยะเวลาที่มีการตั้งจุด “ถึงวันถุง” กว่า 300 จุด ในพื้นที่กรุงเทพฯ และปริมณฑล รวมถึงจังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง เพื่อรับบริจาคพลาสติกที่ใช้แล้ว 12 ชนิด ได้แก่ ถุงขอปิ้ง ถุงหิ้วพลาสติก ห่อผ้าอ้อม พลาสติกหุ้มขวดน้ำ พลาสติกหุ้มแพคเกจจิ้ง พลาสติกกันกระแทกพลาสติกที่มาพร้อมกับสินค้าส่งถึงบ้าน ซองโปรตีนพลาสติก ถุงขนมปัง ถุงซีลล็อกของยา ถุงน้ำตาลทราย ถุงน้ำแข็ง ถุงใส่ผักผลไม้

การวิเคราะห์

จัดการที่ต้นน้ำพอสมควร แต่แรงจูงใจยังไม่ชัดเจน เพราะเป็นการผลักดันของสภาอุตสาหกรรมฯ เป็นหลัก ซึ่งต้องใช้ทรัพยากรพอสมควร ขณะที่องค์กรที่มีทรัพยากรมาร่วมกันในลักษณะนี้มีไม่มากนัก จึงขยายผลได้ยาก และองค์กรส่วนใหญ่น่าจะไม่ต้องมารับภาระในระยะยาว ส่วนข้อเสียอื่น ๆ ยังไม่เห็น

5) ชรารีไซเคิล

เจ้าของโครงการ:

มูลนิธิกระจกเงา

เป้าหมาย:

เพื่อให้ผู้สูงอายุไร้บ้านซึ่งส่วนใหญ่ไม่มีทักษะในการประกอบอาชีพ ได้มีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งรายได้ (500 บาทต่อวัน) และช่วยลดขยะในกรุงเทพฯ

รูปแบบการจัดการ: รมรณรงค์ให้ประชาชนในพื้นที่แยกขยะเปียก-ขยะแห้งเบื้องต้นจากครัวเรือน พร้อมปักหมุดจุดตั้งถังและมีรถวิ่งรับขยะนี้โดยเฉพาะในรัศมีที่ตั้งถัง

การวิเคราะห์

มีแรงจูงใจให้คนชราแยกขยะพอสมควร แต่แรงจูงใจให้ประชาชนนำขยะมาให้คนชราแยกค่อนข้างน้อย และขยายผลได้ยากเพราะต้องใช้ทรัพยากรในการหาที่อยู่สำหรับการแยกขยะให้คนชราที่ไร้บ้านในพื้นที่ต่างๆ ทั่วกรุงเทพฯ และเป็นการจัดการที่อยู่ปลายทางแล้ว

6) ขยะกำพร้าว้า แปรเป็นเชื้อเพลิง

เจ้าของโครงการ:

บริษัท เอ็น15 เทคโนโลยี จำกัด บางส่วนร่วมกับบริษัท ไพรซิเมียมไทย จำกัด

เป้าหมาย:

จัดการ “ขยะกำพร้าว้า” ซึ่งเป็นขยะที่ไม่มีราคาและไม่มีที่ไป โดยนำไปแปรรูปเป็นเชื้อเพลิงใช้ในโรงงาน

รูปแบบการจัดการ:

1. บริษัทฯ แจ้งกำหนดการและสถานที่รับขยะผ่านเพจเฟซบุ๊ก พร้อมลงทะเบียนชื่อบุคคลและปริมาณขยะคร่าว ๆ ที่จะนำมาบริจาค
2. ผู้บริจาคมานำขยะมาตามจุดนัดหมาย เจ้าหน้าที่/อาสาสมัครช่วยบริการขนขยะ
3. ขยะทั้งหมดจะถูกนำไปคัดแยก บดย่อย บีบอัด ที่โรงงานแปรรูปจังหวัดชลบุรี ซึ่งสามารถเปลี่ยนเป็นเชื้อเพลิงได้เฉลี่ย 200 ตันต่อวัน มีความร้อนประมาณ 4,000 กิโลแคลอรีต่อกิโลกรัม ใกล้เคียงกับการใช้ถ่านหิน
4. ขยะที่ผ่านกระบวนการแล้วจะนำไปใช้เป็นเชื้อเพลิงที่โรงงานผลิตไฟฟ้าและโรงงานปูนซีเมนต์ โดยสามารถใช้ทดแทนเชื้อเพลิงฟอสซิลได้

การวิเคราะห์

จัดการที่ต้นน้ำพอสมควร เพราะต้องแยกขยะกำพร้าว้าตั้งแต่ที่ครัวเรือน แต่แรงจูงใจไม่ชัดเจน เพราะเป็นการขอรับบริจาคและผู้บริจาคต้องเสียค่าใช้จ่ายในการนำมาส่งที่จุดนัดพบเอง ขยายผลได้ยากแม้จะมีขยะลักษณะนี้อยู่มาก แต่วิธีการที่ออกแบบไว้ยังไม่มีช่องทางและแรงจูงใจที่จะทำให้ขยายผลได้ รวมทั้งเป็นการเพิ่มภาระให้บริษัทไพรซิเมียมไทยพอสมควร ส่วนข้อเสียอื่น ๆ ยังไม่เห็นในขณะนี้

7) Bangkok Zero Waste

ภายใต้ Theme “The First Bangkok Zero Waste Park : สุขุมวิทคิดก่อนทิ้ง”

เจ้าของโครงการ:

บริษัท เดอะมอลล์ กรุ๊ป จำกัด บริษัท แทคท์ โซเซียล คอนซัลติ้ง จำกัด และภาคีเครือข่ายร่วมขับเคลื่อนการจัดการขยะที่แหล่งกำเนิด

เป้าหมาย:

เพื่อลดปริมาณขยะ และคัดแยกขยะเพื่อใช้ประโยชน์ตามแนวทางเศรษฐกิจหมุนเวียน

รูปแบบการจัดการ:

ตั้งถังขยะต้นแบบทั้งหมด 8 จุด ในพื้นที่นาร่องอุทยานเบญจสิริ โดยได้รับความร่วมมือจากบริษัท แทคท์ โซเซียล คอนซัลติ้ง จำกัด ในการออกแบบถังขยะรูปแบบใหม่ เพื่อให้ผู้ใช้บริการเกิดการถูกคิดและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการคัดแยกและทิ้งขยะให้ถูกต้อง โดยการทิ้งขยะผ่านถัง “เท ทั้ง เท ทั้ง” ภายใต้แนวคิด “แยกง่าย มีทางไป และได้ผลลัพธ์” พร้อมติดตั้งป้ายให้ความรู้และป้ายแสดงปริมาณขยะที่คัดแยกได้เพื่อแสดงผลพร้อมอย่างเป็นรูปธรรม

การวิเคราะห์

จัดการที่ต้นน้ำพอสมควร เพราะกระตุ้นให้คนสร้างขยะแยกขยะเองตั้งแต่แรกและสามารถขยายผลได้กับถังขยะสาธารณะทุกแห่ง ปัญหาอยู่ที่ไม่มีแรงจูงใจว่าจะทำอย่างไรให้คนทิ้งขยะในถังสาธารณะได้ดีและถูกต้อง และโครงการลักษณะนี้ยังไม่เคยประสบความสำเร็จในระยะยาว ส่วนข้อเสียอื่น ๆ ยังไม่เห็น

8) ธนาคารอาหารออนไลน์: ระบบ Cloud Food Bank

เจ้าของโครงการ:

บริษัท อลิอันซ์ อยุธยาประกันชีวิต จำกัด (มหาชน) และมูลนิธิสโกลาร์ส ออฟ ซีเอสทีแอนด์ซี ประเทศไทย (SOS ประเทศไทย)

เป้าหมาย:

จัดการอาหารส่วนเกินอย่างเป็นระบบ จากองค์กรที่ต้องการบริจาคส่งต่อแก่ชุมชนที่ขาดแคลน องค์กรสาธารณะ และผู้ด้อยโอกาส จำนวน 600 ตัน ในปี 2565

รูปแบบการจัดการ: นำเทคโนโลยีเข้ามาต่อยอดการทำงานของมูลนิธิ SOS โดยพัฒนาระบบ SOS Cloud Food Bank ทำให้สามารถเพิ่มศักยภาพการจัดการได้มากกว่าเดิม 25% ทั้งในแง่ของการเข้าถึงผู้บริจาคและผู้รับบริจาค การบริหาร การจัดเก็บ และการส่งต่ออาหาร โดยปัจจุบันมีองค์กรผู้บริจาคอยู่ในระบบกว่า 700 องค์กร และมีผู้รับความช่วยเหลือกว่า 1,000 ชุมชนทั่วประเทศ

การวิเคราะห์

จัดการที่ต้นน้ำพอสมควร เพราะเป็นการนำอาหารที่ยังกินได้ไปส่งต่อให้ชุมชนที่ต้องการ มีแรงจูงใจสำหรับผู้บริจาค เนื่องจากได้เห็นความคุ้มค่าของอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อคนอื่น ๆ แทนการทิ้งเป็นขยะ ส่วนการขยายผลอาจทำได้ไม่มากนัก เพราะองค์กรขนาดใหญ่ที่บริจาคเองก็ต้องพยายามปรับปรุงการทำงานเพื่อให้มีอาหารส่วนเกินน้อยที่สุด ขณะที่องค์กรขนาดเล็กหรือร้านอาหารทั่วไป สามารถจัดการอาหารส่วนเกินได้เอง เช่น ขายลดราคาหรือแจกจ่ายให้พนักงาน เป็นต้น ส่วนข้อเสียอื่น ๆ ยังไม่เห็น

9) ฝากทิ้ง E-Waste กับพีไปรษณีย์

เจ้าของโครงการ:

บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) และบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด

เป้าหมาย:

จัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ (E-Waste) อย่างถูกวิธี

รูปแบบการจัดการ:

ผู้ที่ต้องการทิ้ง E-Waste 5 ประเภท ได้แก่ โทรศัพท์มือถือ/แท็บเล็ต สายชาร์จ หูฟัง พาวเวอร์แบงก์ และแบตเตอรี่มือถือ บรรจุใส่กล่องพร้อมเขียนหน้ากล่อง “ฝากทิ้งขยะอิเล็กทรอนิกส์” และฝากทิ้งกับเจ้าหน้าที่ไปรษณีย์ ที่มานำจ่ายจดหมายตามบ้านได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

การวิเคราะห์

จัดการที่ต้นน้ำพอสมควร เพราะผู้ใช้เป็นผู้แยกขยะดังกล่าวเอง ขยายผลได้สูงมาก ยิ่งถ้าขยายไปถึงผู้ให้บริการขนส่งสินค้าออกช่นด้วยก็จะครอบคลุมแทบทุกครัวเรือน และยังสามารถขยายผลไปยัง E-Waste ประเภทอื่นได้ด้วย เช่น ถ่านไฟฉาย เมาส์ คีย์บอร์ด ฮาร์ดดิสก์ แต่แรงจูงใจไม่ชัดเจนนัก นอกจากนี้ ยังยุ่งยากพอสมควร เพราะต้องนำใส่กล่องและรอส่งให้เจ้าหน้าที่ไปรษณีย์มารับซึ่งก็ไม่รู้จะมาวันไหน และเป็นภาระกับบริษัทไปรษณีย์ไทยพอสมควรส่วนข้อเสียอื่น ๆ ยังไม่เห็น

10) โครงการมีวิเศษแยกเพื่อให้... พี่ไม้กวาด

เจ้าของโครงการ: สำนักงานสิ่งแวดล้อม กทม., เครือข่ายสังคมลดขยะ “Less Plastic Thailand”, สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย (TEI), กลุ่ม PPP plastics, โครงการรวน, TIMPSE, You เทิร์น by PTTGC และ Z-Safe

เป้าหมาย: รวบรวมขยะพลาสติกหลากหลายชนิด เพื่อนำไปทำชุด PPE สะท้อนแสง สำหรับเจ้าหน้าที่พนักงานกวาดขยะสวมใส่ขณะปฏิบัติงาน หรือนำไปผลิตถังขยะ/ถุงขยะ สำหรับใส่ขยะรีไซเคิล

รูปแบบการจัดการ: สำนักงานสิ่งแวดล้อม กทม. และเครือข่ายพันธมิตร ตั้งจุดรับขยะพลาสติกตามจุดต่าง ๆ ในพื้นที่กรุงเทพฯ เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการรีไซเคิลแปรรูปพลาสติกที่เหลือจากการแปรรูปจะเปลี่ยนเป็นค่าแปรรูปอุปกรณ์ที่จำเป็น รวมถึงเงินสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการรักษาความสะอาดของ กทม.

การวิเคราะห์

จัดการที่ต้นน้ำพอสมควร เพราะผู้ใช้เป็นผู้แยกขยะดังกล่าวเอง แต่แรงจูงใจไม่ชัดเจนนัก มีขยะพลาสติกเหลือจากการแปรรูปจำนวนมาก ต้องจัดการต่อ และเป็นภาระพอสมควรสำหรับผู้แยกขยะ โดยเฉพาะค่าขนส่งขยะมาถึงส่วนข้อเสียอื่น ๆ ยังไม่เห็น

การใช้คุณลักษณะ 4 ประการ มาเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ จะทำให้สามารถปรับปรุงโครงการได้ตั้งแต่ขั้นออกแบบ ช่วยลดความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ ขณะเดียวกันการผลักดันโครงการที่มีลักษณะเข้าข่ายเกณฑ์ดังกล่าวก็น่าจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเป็นระบบได้อย่างกว้างขวางโดยใช้ทรัพยากรและกำลังคนไม่มากนัก หรือหากวิเคราะห์แล้วเห็นว่ามีความเสี่ยงที่จะไม่ประสบความสำเร็จ ก็สามารถหยุดโครงการไว้แต่เนิ่น ๆ

4. การนำข้อค้นพบไปพัฒนาโครงการใหม่

ทีม RoLD 2022 กลุ่ม J ยังได้นำหลักคิดเดียวกัน มาทดลองพัฒนาโครงการใหม่กับทางบริษัท ซี.เจ. เอ็กเพรส กรุ๊ป จำกัด ซึ่งเป็นธุรกิจของสมาชิกที่ทางกลุ่มหารือร่วมกันแล้วเห็นว่ามีความเป็นไปได้ที่จะริเริ่ม 2 โครงการนำร่อง ได้แก่ โครงการจัดการสินค้ากลุ่มอาหารและโครงการจัดการสินค้ากลุ่มอุปโภค

ทั้ง 2 โครงการเข้าเกณฑ์ในเรื่องของการดำเนินการในกระบวนการต้นน้ำเนื่องจากเป็นการจัดการตั้งแต่ก่อนเป็นขยะ สามารถขยายผลได้เนื่องจาก ซี.เจ. มีสาขามากถึง 890 แห่ง ครอบคลุมทั้งในกรุงเทพฯ และปริมณฑล ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และยังมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกันไม่เป็นการโยกภาระให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มอื่นและไม่สร้างปัญหาใหม่ เพราะบริษัทฯ ดำเนินการเองและใช้พันธมิตรที่มีการดำเนินงานในเรื่องนั้นอยู่แล้ว

1) โครงการจัดการสินค้ากลุ่มอาหาร

ปกติแล้วธุรกิจค้าปลีก เช่น ซี.เจ. จะมีขยะเกิดขึ้นจากการจัดซื้อหรือส่งสินค้าเข้าคลัง และร้านสาขา มากกว่าความต้องการของผู้บริโภค ทำให้มีสินค้าเหลือทิ้งจำนวนหนึ่ง ทางกลุ่มจึงได้ประสานมูลนิธิ SOS โดยได้รับความร่วมมือจากรุ่นพี่ RoLD 2020 จากนั้นจึงได้เริ่มทดลองเก็บสินค้าบริโภคที่ใกล้หมดอายุจากร้านไปส่งมอบให้ชุมชนบริเวณรอบกรุงเทพฯ และ

บริเวณทลที่ขาดแคลนอาหาร โดยในช่วงแรกได้ทดลองที่สาขานวลจันทร์และสาขาทิวานนท์ เนื่องจาก 2 สาขาที่อยู่ในเส้นทางการเดินทางของมูลนิธิ SOS รวมทั้งมีผู้ประกอบการในบริเวณใกล้เคียงจำนวนมากที่มีการขายอาหาร ซึ่งทาง ซี.เจ. จะเป็นผู้ประสานรวบรวมอาหารที่ใกล้หมดอายุให้ทางมูลนิธิ

CJ MORE สาขาทดลอง

สาขานวลจันทร์
สาขาทิวานนท์

Community Fridge Program

โรงพยาบาลเยอรมันตะวันออก

WS:ราม 3

Our Operations & Beneficiaries

SOS Food Rescue Program

We send trucks to rescue surplus foods from various food industries such as hotels, retailers, suppliers, and manufacturers 7 days a week with cold-chain logistic system. After inspecting it for safety, we send it to orphanages, shelters, and low-income communities.

SOS Rescue Kitchen Program

After its launching in 2020 when Covid-19 first hit, this response to the pandemic is highly recognized by beneficiaries alongside our daily operations. In addition, the program has opened doors to many volunteers, individuals, and private companies in supporting this cause and our mission to feed the people either through cash or in-kind donations and by joining our Kitchens (SOS). The program 100% engages the communities and creates social cohesion. With the excellent collaboration from the communities, we set up kitchens right at their communities and invite local volunteers to safely repurpose the residual surplus food. We add more ingredients and nutritional value to the cooked food and ensure strict safety measures are followed. We, therefore, and have made cooked meals for Remote Kitchens and community centers across the country. To date, we have been served a total of almost a million cooked meals to over 100K people in different areas within Bangkok, Phuket, and Krabi. Especially during the most critical period when the high unemployment rate in the neighborhoods and people are unduly in quarantine, we focus on affected communities in the hope of active the setup of the kitchen.

Remote Community Food Program

Another response to the pandemic was the collaboration and partnership with military volunteers that helps us distribute food to remote places in the country. These are communities in the deep forest, mountain ranges, that are difficult to reach by normal vehicles. They have helped us by using their military transportation equipment in delivering food. Since the start of the program, we have successfully provided food relief to 12 provinces and 18 remote villages in the northern and southern part of Thailand.

ทั้งนี้ ทางกลุ่มได้วางแผนว่าหากการทดลองใน 2 สาขาแรกประสบความสำเร็จ ก็จะต้องขยายสาขาเพิ่มเติม โดยเฉพาะสาขาในพื้นที่ห่างไกลที่มีความต้องการอาหารสูง โดยได้หารือกับมูลนิธิ SOS วางแผนเรื่องการส่งมอบให้ถึงกลุ่มคนเหล่านี้ รวมทั้งอาจจะ

ดำเนินการในรูปแบบของครัวห่างไกล (Remote Kitchen) โดยทำงานร่วมกับนักโภชนาการเพื่อดูความครบถ้วนของสารอาหารก่อนส่งมอบให้กับชุมชน นอกจากนี้ยังสามารถขยายผลไปยังบริษัทในเครือ เช่น โรงพยาบาลเยอรมันตะวันออกได้

2) โครงการจัดการสินค้ากลุ่มอุปโภค

ทาง ซี.เจ. มองว่า การมีส่วนร่วมของคนในองค์กรมีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จของโครงการมากกว่าคนนอก หากทำให้ทุกคนเกิดความตระหนักรู้ถึงผลกระทบของปัญหาขยะได้ ก็จะเป็นพลังขับเคลื่อนที่สำคัญ ขณะเดียวกันก็มีแนวคิดที่จะทดลองทำกับคนนอกองค์กร โดยนำหัวใจสำคัญข้อหนึ่งที่ได้ค้นพบจากห้องปฏิบัติการ นั่นคือ เรื่องของ “แรงจูงใจ” ในการ

จัดการกับขยะรีไซเคิลที่มีมูลค่าในตัวเองว่าจะสามารถหาวิธีทำให้เป็นธุรกิจที่ยั่งยืนด้วยตัวเองได้หรือไม่ หากทำได้ก็จะเอื้อให้เข้าเกณฑ์ข้ออื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการที่ต้นน้ำ ขยายผลได้ ไม่สร้างภาระให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น และไม่ก่อให้เกิดปัญหาใหม่ สิ่งที่ได้ทดลองทำคือ การแยกขยะออกเป็น 4 กลุ่ม โดยเริ่มจากภายในก่อนแล้วจะสื่อสารกับคนนอกต่อไป

04 - บทสรุปและ การวางแผนต่อยอด เพื่อความยั่งยืน

นอกจากการวิเคราะห์ข้อมูลและสังเคราะห์เนื้อหา
ของนโยบายสาธารณะหรือตัวอย่างโครงการที่เหมาะสม
จะนำไปทดลองปฏิบัติ เพื่อแก้ไขปัญหาในระบบการ
จัดการขยะในพื้นที่กรุงเทพฯ แล้ว ทีม RoLD 2022 กลุ่ม J
ยังได้สรุปบทเรียนจากประสบการณ์ที่ได้จากประสบการณ์
ในห้องทดลองนวัตกรรมเชิงนโยบาย ซึ่งสามารถนำไป
ประยุกต์ใช้ในการทำงานขยายผลในกระบวนการพัฒนา
ที่ยั่งยืนของประเทศไทย

สิ่งที่ได้เรียนรู้

ฝึกคิดลึกซึ้ง รอบด้าน

กระบวนการของ Policy Lab ทำให้เห็นว่าการแก้ไขปัญหาที่มีความซับซ้อนนั้น
ไม่สามารถมองปัญหาจากมุมใดมุมหนึ่งแล้วเฉพาะมุมมองนั้นอย่างเดียว
ผู้กำหนดนโยบายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องมีมุมมองที่หลากหลาย
เน้นทำความเข้าใจปัญหาอย่างลึกซึ้งและรอบด้าน ไม่ให้โยกภาระหรือสร้างปัญหาใหม่

ฝึกมองกว้าง มองการณ์ไกล

กระบวนการของ Policy Lab ช่วยให้ผู้ที่กำหนดนโยบายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้พัฒนา “ทักษะการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน” ครอบคลุมอย่างน้อย 4 มิติ ได้แก่

- 1 ฝึกฝนตนเองเป็นนักคิดวิพากษ์ ตั้งคำถามที่เหมาะสม ไม่ยอมรับข้อสรุป หรือ ด่วนสรุปประเด็นล่วงหน้า
- 2 มองปัญหาให้กว้างขึ้นทั้งมิติของพื้นที่ เวลา บริบทของอดีต ปัจจุบัน และอนาคต บริบทของปัจเจกบุคคล ชุมชน และระบบนิเวศของปัจเจกบุคคลและชุมชนเหล่านั้น
- 3 มองเห็นความเชื่อมโยงของปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาและกระบวนการทำงานต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ
- 4 มองปัญหาจากมุมมองที่แตกต่างกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การนำบทเรียนที่ได้รับไปขยายผล

- สามารถนำไปใช้แก้ไขปัญหามีความซับซ้อนทั้งระดับชาติและระดับโลก
- ในการแก้ไขปัญหา จำเป็นต้องแยก “ปัญหายั่งยืน” ที่สามารถใช้ความรู้ทางเทคนิค ในศาสตร์ต่าง ๆ ได้ ออกจาก “ปัญหาซับซ้อน” ที่ต้องการกระบวนการคิดเชิงระบบ และต้องการภาวะผู้นำที่นำพาคณะกรและบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งหมดสู่การเปลี่ยนแปลง ได้อย่างรวดเร็วและราบรื่น
- เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาที่ยั่งยืน จำเป็นต้องพิจารณาเรื่องระบบแรงจูงใจ ซึ่งอาจเป็นแรงจูงใจด้านการเงินหรือด้านอื่น ๆ ก็ได้
- หากต้องการพัฒนากระบวนการ Policy Lab ให้สามารถประยุกต์ใช้ได้อย่างทั่วถึง ในทุกบริบท จำเป็นต้องทำให้เครื่องมือต่าง ๆ ง่ายต่อการใช้งานและง่ายต่อการทำความเข้าใจมากขึ้น
- การขยายผลสามารถเริ่มต้นได้จากการทำงานในแต่ละองค์กรของเราเองเสียก่อน โดยใช้กระบวนการคิดเชิงระบบเพื่อวิเคราะห์ปัญหา ประยุกต์ใช้กระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อแก้ไขปัญหาที่จุดคานงัดคานงัดของระบบ และใช้คนที่เกี่ยวข้อง เป็นศูนย์กลางในการออกแบบวิธีการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน

โดยสรุป การทดลองทำงานแก้ไขปัญหาการจัดการขยะในพื้นที่กรุงเทพฯ ด้วยกระบวนการห้องปฏิบัติการเชิงนโยบาย นอกจากจะช่วยให้คณะทำงานสามารถวิเคราะห์ข้อมูลและสังเคราะห์เนื้อหาของนโยบายสาธารณะหรือตัวอย่างโครงการที่มีความเหมาะสมสามารถพัฒนาต่อยอดโครงการที่มีอยู่เดิมและพัฒนาโครงการใหม่ เพื่อนำไปทดลองแก้ไขปัญหาในระบบการจัดการขยะในพื้นที่กรุงเทพฯ แล้ว ยังนำไปประยุกต์ใช้ทำงานขยายผลในกระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศได้ โดยเฉพาะการชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นของการนำแนวคิดและเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับการแก้ไขปัญหาซับซ้อนมาวิเคราะห์และออกแบบนโยบายสาธารณะ เช่น การคิดเชิงระบบ การคิดเชิงออกแบบ และการคิดเชิงอนาคต

อย่างไรก็ดี เนื่องจากการประยุกต์ใช้แนวคิดและเครื่องมือดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยผู้กำหนดนโยบาย ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้เชี่ยวชาญในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

กับการแก้ไขปัญหา ดังนั้น การประยุกต์ใช้กระบวนการห้องปฏิบัติการเชิงนโยบาย จะเกิดขึ้นไม่ได้หากไม่มีการพัฒนา “เวที” หรือ “Platform” ที่รวบรวมกลุ่มคนดังกล่าวให้มาทำงานด้วยกันได้ แต่ต้องอาศัยกระบวนการทำงานที่ออกแบบไว้อย่างเหมาะสมจนสามารถพัฒนา Policy Lab ให้เป็น “ชุมชนร่วมสร้างสรรค์” เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาที่ยั่งยืนในสังคมไทยได้อย่างต่อเนื่อง

ความหลากหลายของสมาชิกในชุมชน RoLD Fellows เป็นตัวอย่างการทำงานร่วมกันบนพื้นฐานของ “ชุมชนสร้างสรรค์” ซึ่งใช้ความเชี่ยวชาญของสมาชิกที่แตกต่างกัน แต่มีความสนใจในการพัฒนาสังคมไทยร่วมกัน หากได้รับการสนับสนุนทรัพยากรที่เหมาะสมทั้งด้านเงินทุนและด้านวิชาการ น่าจะทำให้เกิดการพัฒนาชุมชนในสังคมที่มีลักษณะเดียวกับ RoLD Fellows เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศได้มากขึ้น

รายชื่อกลุ่ม J

- นายกรวีวุฒิ เต็มภูวภัทร
- นางสาวกณิศจิตรีภย์
- นางสาวจิตติรัตน์ ตันตสิรินทร์
- นายณรงควิทย์ พพพาน
- พศ. ดร.ต่อภัสสร ยมภาค
- นายธนกร วงษ์ปัญญา
- นางสาวณิสราร เรืองเดช
- นางนิทลัมย์ รัญเสว:
- นสพ. ดร.บริพัตร ศิริอรุณรัตน์
- รศ. ดร. นพ.บวรศม สิริพันธ์
- นายพลุ สิปตพัลลภ
- นางสาวพอชืน พรหมโชติชัย
- พศ. ดร.พิทักษ์ สรรมาวาริน
- รศ. ดร.ยศชนัน วงศ์สวัสดิ์
- ดร.วิจารณ์ สิมายา
- นายวิธรรสม เศรษฐสิทธิ์
- นายสรวิศ ไพบูลย์รัตนาก
- นายอริป ตันติวงวงศ์
- รศ. ดร.อธิภัทร มุกิตาเจริญ
- พศ. ดร.อรรยา สิงห์สง
- พล.ต.ต. อรุช แสงจันทร์
- นายอเล็กซานเดอร์ โซมอน เอนเดลล์
- นายอาทิตย์ กรีฑพิพรร
- นางเอกสิริ ปันทะรุจิ
- นางเอพรลา ศรีวิกรม์

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)

999 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210

โทรศัพท์ 02-522-1199

โทรสาร 02-522-1198

เว็บไซต์: www.tijthailand.org

